

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
446

Subotica, 7. listopada 2011. Cijena 50 dinara



TURISTIČKA PROMOCIJA
VOJVOĐANSKIH SELA



RASPLESANA MLADOST
U MALOJ BOSNI

POPIS STANOVNIŠTVA
BEZ VEĆIH PROBLEMA

PRIVATNI KAPITAL SE
GURA NA MALA VRATA

INTERVJU
RUDOLF WEISS



»VRANCI«
NAJBOLJI ŽIRIJU
A »LOLO MOJA«
PUBLICI



SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica



24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211



Kredit za refinanciranje

bez valutne klauzule

bez naknade za
odobravanje, bez
depozita i udjela

odobravanje odmah
po otvaranju tekućeg
računa

NKS - referentna kamatna stopa
NBS + 6,00% godišnje

18,50 % godišnje
na dan 08.04.2011.

EKS = NKS

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs



do **84**
mjeseca

VAŽNE INFORMACIJE U PRAVOM ČASU!

AUTO DELOVI
OPEL
VREMEPRODAJA
AUTO LINE
Vremenska ul. Beograd
011/561-55-55, 561-55-56

MALI OGLASI
SMS-om ili TELEFONOM.
Besplatno za 6. dan

BESPLATNI MALI OGLASI
Godina XVI broj 40
04. oktobar 2011.
Izlazi svakog ponedjeljka

VOJVODANSKA
Svaštara
www.svastara.rs
ZLATNI RUDNIK INFORMACIJA

DAJEMO NOVČANE POZAJMICE
ZALAGAONICA ZALOGHAZ
U NOVOM SADU
1. Ruzič 4.3
2. D. Tucenica 2
Tel: 021/427-742
021/427-742
POS JEDNU ZALAGAONICU
Kod nas je odgovor uvek **DA**
Zajedno do novca!
SUBOTICA, Matije Gupca ul. 11-13 (pored
024/505 - 365, 024/521-130, 024/511-49-90)
ZREZNJAN-ROD SAD, BEOGRAD
Finance Consulting
www.financeconsulting.rs

PROIZVODI
POČINJANJE I
PLASTIKOVANJE LAKA
011/561-55-55, 561-55-56

AUTO ŠKOLA - AUTOSŠKOLA
VIKTOR
Centar za obuku vozača
Autovetstvenih kategorija kategorija
011/561-55-55, 561-55-56

NOVA AKCIJA EURO GASA
UGRADNJA ZA VOZILA
NA PLASTIKOM LAKOVANJE OBRAMOM
od 429€
Tel: 024/558-487, 024/558-487

KES ZALAGAONICA ZALOGHAZ
- POZAJMICE - OTKUP ZLATA
ISPLATE ODMAH
SUBOTICA NOVI SAD
024/558-487, 024/558-487
UZAJAMNO POVERENJE

ENERGY
Spremite se za predstojeću
grijuće sezone
011/561-55-55, 561-55-56

Metalmanija d.o.o.
24000 Kopaonik
Tel: 024/577-743
024/577-743
024/577-743

tepih centar DIAMOND
TROŠARINA KOD BEVLJAKA
011/561-55-55, 561-55-56

METALOPROMET d.o.o.
PRILIKUPLJANJE I RECIKLIZACIJA SREBRNOSTI
- ISPLATE SEČENJA SVIH I RSTALJENJA PO
MERI
- TRGOVINA PROFIZIONALNA CENE I OROŽJE
METALURGIJE NA VELIKO I MALO
011/561-55-55, 561-55-56

S Frigo
Montaža i servisiranje
rashladnih i klima sistema.
024/551-618, www.sfrigo.rs

PREVOZ VOZILA U ZEMLJI I INOSTRAJSTVU
SVI ZEMLJANI RADOVI, USLUGE DIZALICE (60t)
Frana Šupić 40
24000 Subotica
Tel: 024/505-80-258
024/505-80-11
Fax: 024/528-848
benis@pauzomat.net

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Uvredama na kampanju

Zvonili su telefoni prošloga tjedna u Hrvatskoj riječi više nego li je uobičajeno. Oko stotinjak uznemirenih, ogorčenih, pa i bijesnih građana mahom iz okolice Sombora i Beograda okrenuli su telefon Hrvatske riječi zahtijevajući da im se ne šalju više pisma s pozivom na pretplatu na tjednik Hrvatska riječ, koji je bio poslan zajedno s promidžbenim materijalom Hrvatskog nacionalnog vijeća u sklopu kampanje »Izjasni se HRabro«.

Svima koji su pozvali Hrvatsku riječ tajnice su se ispričale, no prije toga su morale slušati rečenice koje su uz razne glagole često sadržavale riječ »ustaša« ili pak pridjev »ustaški«. Među uvredama bilo je i prijetnji, dok su pojedini samo na uljudan način zahtijevali da im se više ne šalje takav materijal, jer nisu Hrvati. S druge strane, jedan ljutiti glas tvrdio je kako u jednom srijemskom selu u kojem i on živi niti nema Hrvata, već samo »ustaša«.

Dobili smo i pismo od srpske i pravoslavne obitelji Jelačić, koji smatraju kako nije potrebna hrabrost da se čovjek izjasni o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti tako da im apel »hrabro« djeluje provokativno.

Vjerujemo da HNV, kao organizator ove kampanje kojom su slani promidžbeni materijali, među kojima i poziv na pretplatu našega tjednika, nije niti pomislio da će toliko negativnih reakcija stići od pojedinaca, od kojih su se neki obratili i beogradskim medijima. S druge strane, negativne reakcije pojedinih lokalnih stranaka bile su vrlo predvidljive, jer se čini da im je jedina aktivnost u tome da svaki potez hrvatske zajednice osuđuju, propitkuju, napadaju. Što se nas tiče, poziv na pretplatu ne smatramo uvredljivim, pa makar oni kojima smo to poslali i nisu Hrvati. Ili je i to možda nekima provokacija? Ako jest, onda je poziv Hrvatima da se izjasne hrabro ipak dobro izabran.

J. D.

SUBOTICA

U Subotici održani 15. dani pčelarstva
BAGREM JE IZDAŠNO MEDIO...21

Mlada dizajnerica Sanda Benčik inspiraciju nalazi u okruženju u kojem je rasla



ŠLING KAO POTICAJ U KREACIJAMA.....22-23

DOPISNICI

Zvuci limene glazbe izazvali oduševljenje među Tavankučanima

IZUZETNA IZVEDBA GOSTIJU IZ GORNJE STUBICE.....24

Novosađanin Nebojša Jovanović sprema se na neobičan put

PRVI SVEMIRSKI TURIST IZ SRBIJE.....28-29

KULTURA

Festival bunjevački pisama održan u Subotici



»VRANCI« NAJBOLJI ŽIRIJU, A »LOLO MOJA« PUBLICI.....32-33

SPORT

Modest Dulić, pokrajinski tajnik za sport i mladež

ZAPAŽENI REZULTATI PRIDONOSE RAZVOJU SPORTA....48-49

SADRŽAJ

AKTUALNO

Petar Kuntić u emisiji YU ECO televizije
SADA NIJE VRIJEME POLITIZIRANJA.....6-7

TEMA

Druga međunarodna kroatološka konferencija u Zagrebu
HRVATI IZVAN HRVATSKE.....8-9

Projekt »Bogatstvo različitosti«: Tavankut, Bački Monoštor i Golubinci među 14 sela najspremnijih za turističku promociju

STRUČNA POTPORA KOJU TREBA ISKORISTITI.....14-15

INTERVJU

Rudolf Weiss, predsjednik Njemačkog narodnog saveza



LICEMJERNI POTOMCI POHLEPNIH VLASTI.....12-13

TIBOR VÁRADI O POVRATU IMOVINE

Zakon počiva na koncepciji kolektivne krivnje

»Istina, on neposredno ne cilja na određenu etničku skupinu, nego na vojsku koju je povijest osudila«, rekao je Váradi za novosadski Magyar Szó. Prema njegovim riječima, u te vojske u Drugom svjetskom ratu ljudi nisu svrstavani na osnovi individualnih odluka, nego zbog mobilizacije, iako je bilo i onih koji su se dobrovoljno prijavljivali. »Ni u *Miloševićovskoj* vojsci nisu služili samo oni koji su se slagali s Miloševićem. To mi, vojvođanski Mađari, veoma dobro znamo«, kazao je Váradi.

Dodao je kako individualna odgovornost predstavlja ključnu odrednicu prava Europske Unije. »Za zločine treba odgovarati, ali treba odgovarati onaj koji je počinio zločin«, poručio je Váradi. »Dakle, ukoliko je nekom imovina oduzeta jer je počinio zločin, tome se ne vraća i ne treba se vratiti imovina. Sve je to sasvim moguće riješiti na terenu individualne odgovornosti.«

On je još zapazio i kako je neobično da su iz formulacije koja glasi »pripadnici okupatorskih snaga« zapravo izostale ustaše, pripadnici *Ljotičevih* jedinica i četnici. »Oni, naime, nisu bili 'okupatorske snage', nego kolaboracionisti okupatorskih snaga i formulacija 'okupatorske snage' se vjerojatno na njih ne odnosi«, ukazao je Váradi. Izrazio je uvjerenje da će Ustavni sud Srbije proglasiti neustavnim one odredbe Zakona o vraćanju imovine koje počivaju na principu kolektivne krivnje. Savez vojvođanskih Mađara, kao i udruga Nijemaca u Vojvodini, oštro su kritizirali nedavno usvojeni Zakon o vraćanju imovine upravo zato što smatraju da je njime uveden princip kolektivne krivnje za ta dva naroda. Zakon je kritizirala i susjedna Mađarska, koja je zaprijetila blokadom europskih integracija Srbije.

PROMJENE U SOMBORSKIM MEDIJIMA

Na radiju novi ravnatelj, u novinama nova urednica

Radio Sombor dobio je i trećeg privremenog zastupnika kapitala. Rod poništenja ugovora o privatizaciji 2008. godine. Do početka kolovoza ove godine tu je dužnost obnašala *Anita Beretić*, nakon čega je za novu privremenu zastupnicu kapitala imenovana *Viorika Blažin*, bivša ravnateljica zrenjaninske filijale Nacionalne službe za zapošljavanje, koja je tu ustanovu napustila uz otpremninu kao tehnološki višak. Od dužnosti u Radio Somboru je odustala, a ovu medijsku kuću nije niti posjetila. Od nedavno, novi je privremeni zastupnik kapitala *Bojan Đurović* iz Novog Sada.

Radio Sombor je poslije zavrzlama s izborom privremenih zastupnika kapitala dobio i novog v. d. direktora. To je *Stipan Benić*, dugogodišnji novinar ove kuće. Iako je u posljednje vrijeme bilo puno promjena, uposlenici u Radio Somboru i dalje ne primaju plaće.

Do promjena je došlo i u Somborskim novinama. Naime, dosadašnji urednik ovog tjednika *Isa Basarić* prešao je u Javno komunalno poduzeće »Čistoća« u Somboru, gdje će biti zadužen za odnose s javnošću. Vršiteljica dužnosti urednice Somborskih novina je *Ljubica Zelić*, donedavno zamjenica glavnog i odgovornog urednika.

Z. G.

REAKCIJE DVIJU BUNJEVAČKIH STRANAKA NA KAMPANJU HNV-A

»Iritirajuća« pisma na adresama Srba i Bunjevaca

Na dio kampanje Hrvatskog nacionalnog vijeća u svezi s popisom stanovništva reagirale su dvije bunjevačke političke stranke – Bunjevačka stranka Vojvodine i Savez bačkih Bunjevaca.

Bunjevačka stranka Vojvodine (BSV) izrazila je prosvjed povodom akcije HNV-a – slanja, kako se navodi, iritirajućih pisama na adrese građana. BSV tvrdi kako adrese građana kojima su slali spomenuta pisma nisu iz telefonskog imenika, jer ih u imeniku nema. »Nastojimo vjerovati da će, želeći da se očuva institucija HNV-a, naći među sobom krivce, imenovati ih i poduzeti adekvatne mjere. U suprotnom, to će učiniti naše institucije. Također apeliramo na zaštitnika građana da poduzme sve aktivnosti koje bi mogle razriješiti slučaj i zaštititi građane od neobuzdanih i uznemiravajućih napada u pismima koja građani dobivaju«, navodi se u priopćenju te stranke.

Savez Bačkih Bunjevaca (SBB), s druge strane, ocjenjuje da svaka provokacija na nacionalnoj osnovi uvijek za posljedicu ima reakciju, kao novu provokaciju.

»Provokacija Hrvatskog nacionalnog vijeća, učinjena slanjem poziva za izjašnjenje na popisu kao Hrvat, na ime i prezime mnogih Bunjevaca i Srba, očigledno je imala za cilj izazvati nove incidente i prikazati javnosti kako je navodno ugrožena hrvatska manjina u Srbiji. SBB osuđuje svaku vrstu provokacija i napada na institucije bilo koje nacionalne manjine, pa tako i hrvatske. SBB zahtijeva da se incident, kada je razbijen prozor na zgradi sjedišta Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici, razjasni, počinitelji pronađu i javnosti priopći što se doista dogodilo i kakve su sankcije poduzete. SBB zahtijeva i da tužiteljstvo pokrene postupak i utvrdi odakle HNV-u birački popis po kojem su slali pozive građanima na ime i prezime, u očiglednoj namjeri da izazovu tenzije na nacionalnoj osnovi u Subotici i na sjeveru Bačke«, navodi se, među ostalim u priopćenju SBB-a.

PETAR KUNTIĆ U EMISIJI YU ECO TELEVIIZIJE

Sada nije vrijeme politiziranja

Gostujući u emisiji subotičke YU ECO televizije In medias res, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* komentirao je reagiranja pojedinih stranaka na slanje pisama s promidžbenim materijalom Hrvatskog nacionalnog vijeća u svezi s kampanjom »Izjasni se HRabro«.

»Kada su izbori i non-stop u sandučiću ima raznih materijala koliko hoćeš, ja ono što me nervira odmah bacim u kantu za smeće. Isto tako molim sve one koje nervira: To odmah bacite u kantu za smeće i nemojte se nervirati«, rekao je Kuntić.

On je ocijenio da će popis pučanstva i sljedeći izbori biti u uvjetima većeg animoziteta nego prije deset godina u vrijeme *Dinđića*, ali je poručio kako dok traje popis neće reagirati u javnosti.

»Unutar stranke postoji dogovor da se u sljedećih 15 dana ne izdaju nikakva priopćenja niti će se reagirati bez obzira što se dešavalo. Ići ćemo na teren i pomagati ljudima, ali mislimo da sada nije vrijeme politiziranja niti istjerivanja tko je u krivu a tko je u pravu, sada je vrijeme da se taj posao uradi na popisu. Poslije ćemo vidjeti tko nije poštovao sva ta pravila.«

U pogledu incidenata koji su se u posljednje vrijeme događali i usmjereni su protiv hrvatskih institucija ili pojedinaca, Kuntić je

kazao: »Uvijek se nađe jedan dio onih kojima nije u interesu da se hrvatska priča ili bilo koja priča jedne zajednice, ili jednoga grada gdje su karte podijeljene i točno se zna koliko tko participira – da sada netko naraste, na primjer. Netko jako dobro zna da smo imali perfektnu kampanju, da nam kampanju nisu radili volonteri unutar zajednice nego profesionalci i sada se netko trudi da s nekoliko ekscesa unese pometnju. Ne smatram da je taj kamen u HNV došao iz nekoga drugoga razloga već isključivo iz razloga da se unese pometnja i zabuna u hrvatsku zajednicu, jer kad to uđe u mas medije, u središnju emisiju HRT-a, kada hrvatska Vlada reagira, ne možemo reći da se ništa nije desilo kada se desilo, a to što se desilo – nama ide na štetu.«

Kuntić se također na koncu emisije ispričao »svim građanima, koji su možda na pogrešan način shvatili slanje naših pisama«, a svim pripadnicima hrvatske zajednice je poručio: »Izjasnite se hrabro. Iza ove poruke stoji predsjednik *Tadić* s njegovim riječima u Monoštoru, stoji *Pajtić* s njegovim riječima u Šidu i stoji predsjednik matične države *Josipović*. Zapravo je interes i Hrvatske, i Srbije, i nas ovdje da nas ima što više. Zato se hrabro izjasnite onako kako osjećate.«

ZGRADA HNV-A U SUBOTICI NA METI VANDALA

Razbijen prozor, incident osudila Vlada Hrvatske

U noći sa subote na nedjelju za sada nepoznati vandali kamenovali su zgradu Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici. Policija je potvrdila da se izgređ dogodio i da je slučaj prijavljen. Bačeni grumen asfalta razbio je jedno prozorsko staklo, a šteta je oko 4000 dinara.

Vlada Republike Hrvatske najoštrije je osudila vandal-ski čin kamenovanja sjedišta Hrvatskog narodnog vijeća u Subotici.

»Razbijanje prozora zgrade HNV-a očito ima za cilj zastrašivanje Hrvata u trenutku kada je započelo popisivanje stanovništva u Republici Srbiji. Nažalost, ovaj je vandalski čin posljednji u nizu napada na institucije hrvatske manjine.

Republika Hrvatska će i diplomatskim putem zatražiti od vlasti u Republici Srbiji zaštitu hrvatske manjine u skladu s potpisanim bilateralnim ugovorima, stoji u priopćenju Vlade Republike Hrvatske.

JANJA BEČ-NOJMAN PRIJAVILA POPISIVAČICU U PANČEVU

Vrijedanje zbog prezimena i dvojnog državljanstva

Sociologinja *Janja Beč-Nojman* prijavila je popisnom povjerenstvu da ju je popisivačica u Pančevu vrijedala zbog njezinih prezimena, kao i zbog njemačkog dvojnog državljanstva.

Beč-Nojman je ispričala kako se popisivačica »čudila« njezinim prezimenima i činjenici da ima i srpsko i njemačko državljanstvo

i da je bila udana za Nijemca. Dodala je kako joj je popisivačica nakon tih podataka kazala: »Ne mogu vas gledati!«, nakon čega joj je Beč-Nojman kazala da napusti kuću i prijavila slučaj popisnom povjerenstvu.

Slučaj se dogodio u ponedjeljak, a Beč-Nojman ga je prijavila i pokrajinskom ombudsmanu. U utorak je na vrata obiteljske kuće u Pančevu došao rođak popisivačice, koji je prijetio bratu Janje Beč-Nojman, što su oni prijavili policiji.

Janja Beč-Nojman je istraživačica genocida, spisateljica i sveučilišna profesorica. U svom znanstvenom radu fokusira se na istraživanje ratnih zločina i genocida počinjenih na teritoriju bivše SFRJ. Članica je Međunarodnog udruženja istraživača i profesora genocida. Prema njezinoj knjizi »Pucanje duše«, koja sadrži potresne ispovijesti silovanih Bošnjakinja, rađena je istoimena kazališna predstava. Bila je jedna od 1000 žena, boraca za ljudska prava u svijetu, koja je 2005. godine nominirana za Nobelovu nagradu za mir.

KOORDINACIJA NACIONALNIH VIJEĆA POZVALA NACIONALNE MANJINE

Slobodno se izjasnite o nacionalnoj, jezičnoj i vjerskoj pripadnosti

Subkoordinator Koordinacije nacionalnih vijeća i predsjednik Nacionalnog vijeća makedonske nacionalne manjine u Srbiji *Borče Veličkovski* pozvao je u utorak, 4. lipnja, pripadnike manjinskih zajednica da se na popisu stanovništva u Srbiji slobodno izjasne o svojoj nacionalnoj, jezičnoj i vjerskoj pripadnosti.

»Smatramo da je Srbija dosegla razinu demokratičnosti i društvenog pluralizma da se u jednom takvom okruženju možemo izjašnjavati bez straha da ćemo trpjeti bilo kakve represalije«, poručio je Veličkovski.

Koordinator Koordinacije nacionalnih vijeća i predsjednik Nacionalnog vijeća romske nacionalne manjine *Vitomir Mihajlović* rekao je kako se od 19 vijeća, 14 odazvalo i prisustvovalo konferenciji, među njima i predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća *Darko Sarić Lukendić*.

Ministarstvo životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja Republike Srbije i Grad Subotica temeljem članka 24. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl. glasnik RS« br. 135/04 i 36/09), članka 24. Zakona o integriranom sprečavanju i kontroli zagađivanja životnog okoliša (»Sl. glasnik RS« br. 135/04 i 36/09), kao i čl. 3. i 5. Zakona o potvrđivanju konvencije o procjeni utjecaja na životni okoliš u prekograničnom kontekstu (»Sl. glasnik RS« – Međunarodni ugovori, br. 102/07)

OBAVJEŠTAVAJU

da je u postupku konzultacija o prekograničnom utjecaju na životni okoliš objekta termoelektrane u Segedinu snage 920 MW, dostavljena dokumentacija pod nazivom »Szeged CCGT Power Plant - Preliminary Environmental Consultation Document«.

Javni uvid bit će organiziran u razdoblju od 7.10.2011. do 27.10.2011. godine u prostorijama Gradske kuće, Trg slobode br. 1, II. kat, soba 226 svakog radnog dana od 12 do 14 sati. Materijal se može preuzeti s portala Grada Subotice, na adresi www.subotica.rs/sr/4903/oglasi

Prezentacija predmetnog projekta obaviti će se dana 31.10.2011. godine u 12 sati u Plavoj dvorani Gradske kuće u Subotici – I. kat, Trg slobode br. 1.



DRUGA MEĐUNARODNA KROATOLOŠKA KONFERENCIJA U ZAGREBU

Hrvati izvan Hrvatske

Prof. dr. sc. Zvonimir Čuljak, voditelj Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, izrazio je nadu da će konferencija pridonijeti boljemu poznavanju Hrvata izvan Hrvatske, a također još većem zanimanju znanstvene i šire javnosti za taj dio hrvatskoga naroda

Na Hrvatskim studijama Sveučilišta u Zagrebu, u Znanstveno-učilišnom kampusu Borongaj, održana je od 29. rujna do 1. listopada druga po redu Međunarodna kroatološka konferencija na temu »Hrvati izvan Hrvatske«. O najnovijim istraživanjima i znanstvenim spoznajama izlagali su eminentni znanstvenici iz cijelog svijeta, a konferenciju je u ime organizatora otvorio i pozdravnu riječ uputio *prof. dr. sc. Zvonimir Čuljak*, voditelj Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu.

»Budući da je raspon kroatoloških tema vrlo širok, odlučili smo da tema ovogodišnje kroatološke konferencije budu Hrvati izvan Hrvatske. Naime, brojni Hrvati izvan Hrvatske i sami su znanstvenici i istraživači, dio njih sudjeluje u radu ove konferencije, a dolaze iz: Kanade, Njemačke, Austrije, Mađarske, Srbije, Rumunjske te Bosne i Hercegovine. Uz njih, dolaze i sudionici hrvatskoga podrijetla iz Latinske Amerike i Sjedinjenih Država te znanstvenici iz Nizozemske, Austrije i Australije koji su objavili knjige i/ili radove o Hrvatima izvan Hrvatske. Naravno, među sudionicima konferencije su i brojni znanstvenici i istraživači iz Hrvatske«, rekao je dr. Čuljak i izrazio nadu da će ovogodišnja konferencija pridonijeti boljem poznavanju Hrvata izvan Hrvatske, a također još većem zanimanju znanstvene i šire javnosti za taj dio hrvatskoga naroda.

O PETROVU U HRTKOVIMA

Konferencija je započela plenarnim predavanjima o temama

vezanim uz opstojnost i položaj Hrvata u Zapadnoj Europi, Južnoj i Sjevernoj Americi i Australiji, među kojima izdvajamo predavanje *Dinka Šokčevića* »Problemi hrvatske nacionalne integracije bunjevačkih Hrvata u Mađarskoj nekada i sada«, *Mije Korada* »Karaševski Hrvati i njihovi misionari u 17. i 18. stoljeću«, *Bele Tonkovića* »Franjevačka provincija Presvetoga Spasitelja u Mađarskoj: njezini članovi Hrvati i dušobrižništvo Hrvata za vrijeme turske vlasti 1552.-1696.« i *Ivana Brlića* »Društvo Bokeljska mornarica promatrano kroz strano i hrvatsko novin-

rata do današnjih dana. Taj je dan slavilo hrvatsko i mađarsko katoličko stanovništvo, te potomci doseljenoga albanskog plemena Klementinaca, koji su se s vremenom kroatizirali. Osim tih entiteta, selo je naseljavalo i srpsko stanovništvo pravoslavne vjere.

»Tijekom Domovinskoga rata u Hrvatskoj dolazi do iseljavanja hrvatskoga stanovništva u Hrvatsku, potaknuto političkim pritiscima. Iako je u selu tijekom i nakon rata ostao mali broj Hrvata, nastavili su s obilježavanjem ovoga blagdana. No, i Hrtkovčani naseljeni u Republici Hrvatskoj nastav-

skog zajedništva i naslijeđene vjerske pripadnosti te se kao takvo proslavlja i u Zagrebu i u Kuli, gdje živi pet puta manje Hrtkovčana nego u Zagrebu, a Petrovo je preraslo u susrete sjećanja na rodno selo, te održavanja lokalnog zajedništva. »Imaginarno, simboličko zajedništvo i povezanost među doseljenicima temeljeno je na osjećaju, kao i potrebi da se lakše prebrodi fizička i emotivna odvojenost od rodnog kraja te zorno predstavlja prijenos tradicije u potpuno izmijenjene društvene okolnosti«.

Drugi dan konferencije, među ostalim, obilježila su predavanja *Sanje Vulić* govorila »O Hrvatima u Skoplju s jezikoslovnog aspekta«, *Đure Vidmarovića* »Problem književnog jezika u poeziji Josipa Gujaša Đuretina« i *Timee Bockovac* »Jezično-pravna analiza novog mađarskog ustava«. Poslijepodnevni dio započeo je još jednim plenarnim predavanjem *Ernesta Barića* »Prošlost i budućnost hrvatskog jezika u Mađarskoj (Status hrvatskoga jezika u Mađarskoj)«, a nastavljen prvom usporednom sekcijom na kojoj su govorili: *Ladislav Heka* »Sustav manjinskih samouprava - pravni položaj i zakonska regulativa«, *Sandra Cvikić* »Suvremene problematike hrvatskih zajednica u Vojvodini«, *Alojz Jembrih* »Izdavačka djelatnost Znanstvenog instituta gradišćanskih Hrvata u Austriji«, *Katja Bakija* »Hrvatsko kazalište u Pečuhu – čuvar identiteta i kulturnih tradicija Hrvata u Mađarskoj«, *Marija Lackić* »Hrvati u Rumunjskoj nakon 1989.« i *Ivan Hrštic* »Položaj hrvatskih iseljenika u Australiji za vrijeme Prvog svjetskog rata«.



Bela Tonković, Dubravka Severinski i Petar Barišić

stvo 19. i prve polovice 20. stoljeća«.

Za nas je svakako zanimljiv rad Jadranke Galiot-Kovačić iz Uprave za zaštitu kulturne baštine – Ministarstva kulture, iz Vukovara »Petrovo u Hrtkovcima, Petrovo u Hrvatskoj – živi li tradicija u novim društvenim okolnostima?« u kojem autorica istražuje seosku godišnju proslavu katoličkoga blagdana Sv. Petra i Pavla u srijemskom selu Hrtkovci u vremenskom razdoblju od Drugog svjetskog

ljaju s proslavom Petrova. U crkvi sv. Petra u Zagrebu već nekoliko se godina na blagdan Sv. Petra i Pavla slavi sv. misa za iseljene Hrtkovčane. Isto tako, u mjestu Kula u blizini Požege, u koje se 1992. godine iselilo šezdeset obitelji iz Hrtkovaca, izgrađena je crkva posvećena sv. Petru. Na blagdan Sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2010. godine, u njoj je slavljen i prva sv. misa«, rekla je Galiot-Kovačić uz zaključak kako Petrovo za Hrtkovčane sada znači i održavanje srijem-



Sudionici Druge međunarodne kroatološke konferencije održane u Zagrebu

HRVATI U SRBIJI

Iz ovih predavanja treba izdvojiti rad Sandre Cvikić s Instituta društvenih znanosti »Ivo Pilar« iz Vukovara, koja je u kontekstu suvremenih društveno-političkih događanja i unutarnjih previranja u Republici Srbiji analizirala Hrvate koji u Vojvodini potvrđuju svoj položaj »problematične nacionalne manjine«. Na predložku asimetrične integracije Hrvata kao nacionalne manjine prema Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina iz veljače 2002. godine, autorica je definirala problematiku hrvatskih zajednica u suvremenom vojvođanskom društvu.

»Odmah se nameće pitanje do koje je mjere srpska manjinska politika u svojoj provedbi od strane relevantnih lokalnih institucija državne uprave bila u mogućnosti u zadanim parametrima uspješno osigurati primjenu zakonskih odredbi, kada se uzme u obzir veličina i opseg fizičkog i psihičkog zlostavljanja koja su još uvijek bila prisutna u psihi Hrvata, sada u statusu nove nacionalne manjine na području Republike Srbije. Stoga je u takvim uvjetima nemoguće graditi sustav vladavine prava i demokracije kada on u svojoj osnovi nije jednak za sve građane Republike Srbije, a praksa provedbe zakonodavnoga okvira ne jamči primjenu politike tzv. pozitivne diskriminacije nacionalnih manjina u Srbiji«, rekla je Cvikić i dodala kako su u

navedenom kontekstu lokalne specifičnosti teritorijalno disperziranih hrvatskih zajednica na području AP Vojvodine također primjetni problemi i novi društveni fenomeni, koji u kompleksnosti isprepletenih društvenih promjena i primjene zakona i propisa o zaštiti manjinskih prava dodatno kompliciraju (re) integraciju Hrvata kao nove nacionalne manjine u srbijansko društvo od 2002. godine do danas.

DRŽAVA NE PROVODI POLITIKU JEDNAKOSTI

»Iz izvješća međunarodnih i domaćih srpskih institucija i organizacija vidljivo je da su državne vlasti i Vlada Republike Srbije u nemogućnosti osigurati odgovarajuću potporu prilagodbi i provedbi mjera manjinske politike za Hrvate, jer država ne provodi politiku jednakosti i dostupnosti prema svim građanima te u većini slučajeva favoriziraju jednu nacionalnu manjinu naspram druge. Srbijanskoj službenoj manjinskoj politici prema Hrvatima, neosjetljivoj i nesvjesnoj specifičnosti, kao i povijesne uvjetovanosti konteksta ratnog sukoba u Hrvatskoj kojega je sama inicirala, dodatno se pridružuje problematika hrvatske zajednice u Vojvodini«, ustvrdila je Cvikić uz zaključak kako mrežu svijeta života hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini čini pričuva: kršćanske solidarnosti i tehničke kom-

petencije, koja je u zadnjih 20 godina i uspješno održati hrvatske zajednice teritorijalno disperzirane diljem Srbije.

IZLAZAK IZ ZAČARANOG KRUGA

»Izlazak iz začaranog kruga 'hrvatske šutnje', kršćanska solidarnost s ratom unesrećenim hrvatskim stanovništvom, prognanim i protjeranim iz Vojvodine, omogućila je oblikovanje svijeta života hrvatskih zajednica s imunitetom sudionika zbiljske preobrazbe modernizacijskih mijena suvremenog srbijanskoga društva. Upravo je taj imunitet sukladan imunitetu društva što dnevno sudjeluje u modernizacijskim procesima i opstaje u društvenom kontekstu u kojem su se intenzivno oblikovale odrednice endemskog srpskog nacionalizma. Srbijansko društvo koje nije sposobno ozbiljno obvezati se demokratskim postupcima i mjerilima, prema Rogiću, u otisku građanskog carstva propagiranog rasnog rata, demonskim simbolizmom ipak nije uspjelo uništiti identitetni i komunikacijski imunitet kršćanske solidarnosti i opstojnosti Hrvata u Vojvodini. Položaj moralnog dobitnika hrvatska nacionalna manjina u Vojvodini temelji na pričuvu tehničke kompetencije koja svoju moralnu baštinu rabi po konstrukcijskoj nuždi predložka kako bi prevladala strah, progon i izolaciju u

zadnjih dvadeset godina. Hrvati u Vojvodini, socijalizirani u svijetu perifernog hrvatstva, ne postaju, za razliku od srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj, manjinsko protudruštvo u Srbiji. Unatoč praksi progona i etničkog 'čišćenja' (istočni Srijem) srpska vlast nije uspjela u cijelosti 'prerediti' socijalni i etnički sastav hrvatskih zajednica u Vojvodini. Stoga se ne smiju podcijeniti navedeni čimbenici u korijenskoj preobrazbi hrvatskih zajednica u Vojvodini, jer se iste nalaze u podlozi (stare) centrifugalne sklonosti i prakse teritorijalnog ponašanja hrvatskog stanovništva koje je evoluciju svojih aspiracija za održanjem ostvarilo ipak u Srbiji, a ne bijegom s periferije«, zaključila je Sandra Cvikić.

Na drugoj usporednoj sekciji predavali su: *Stjepan Blažetin* »Hrvatski književni časopisi u Mađarskoj«, *Branka Blažetin* »Dvadeset godina samostalnog hrvatskog tiska u Mađarskoj«, *Valentina Krčmar* »Hrvatska iskra, novine u torontskoj zajednici«, *Gerlinde Stern – Pauw* »Većjezična regija – obrazovanje, kreativnost i kultura – protiv asimilacije«, *Damir Borovčak* »Kome je smetalo Ministarstvo iseljništva?« i *Tomislav Nurnberger* »Američki studiji«. Druga Međunarodna kroatološka konferencija završila se u subotu, 1. listopada, zajedničkim izletom na Plitvička jezera.

Zlatko Žužić

KAKO PROTIČE POPIS STANOVNIŠTVA U REPUBLICI SRBIJI

Na terenu, zasad, bez većih problema

U tijeku je popis stanovništva u Republici Srbiji i trajat će do 15. listopada ove godine, a cilj je prikupljanje informacija, među ostalim, o broju stanovnika u zemlji i o etničkoj, dobnoj, obrazovnoj, ekonomskoj i drugoj strukturi stanovništva. Prikupljene informacije bit će i pokazatelj gdje se Srbija nalazi u odnosu na svijet i okruženje.

Popis stanovništva obuhvaća terenski rad, a na terenu je oko 46.000 popisivača. Preliminarni rezultati bit će objavljeni 30 dana nakon završetka terenskog rada, dok će konačni rezultati biti objavljeni u rujnu 2012. godine.

BAČ

Željko Pakledinac, tajnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, kaže kako, prema informacijama kojima raspolaže, prilikom rada popisivača na terenu u općini Bač za sada nema problema.

»U svakodnevnom sam kontaktu s popisivačima koji su pripadnici naše zajednice i taj posao obavljaju u Baču, Vajskoj, Bođanima i Plavni. Za sada nema problema, građani im daju tražene podatke, nije bilo nepredviđenih događaja i za sada sve ide u najboljem redu. Osim popisivača u općini Bač, imamo i jednog instruktora koji je pripadnik naše zajednice. Popisivač još nije bio u mome kućanstvu, a dobro je da građani znaju kako prilikom dolaska popisivača u kuću, prisutni članovi i jedan punoletan član od dokumenata trebaju imati osobnu iskaznicu ili putovnicu kako bi mogli dati određene podatke, a to se pogotovo odnosi na kućanstva u kojima žive stariji ljudi, tako da davanje određenih podataka za njih ne bi predstavljalo problem. Važno je znati kako zaposleni građani mogu saznati šifru radne djelatnosti iz zdravstvene iskaznice«, kaže Pakledinac.

U razgovoru sa Željkom Pakledincem ispostavilo se, međutim, kako određenih problema ipak ima glede njegova članstva u proširenom sastavu popisnog povjerenstva za općinu Bač, u čiji rad nije bio uključen do dana kada je vođen ovaj razgovor, 5. listopada, iako je kao predstavnik manjinskih nacionalnih zajednica u to povjerenstvo određen u ime HNV-a.

»Odlukom Republičkog zavoda za statistiku od 3. prosinca 2010. godine imenovano je popisno povjerenstvo za općinu Bač. Povjerenstvo broji 6 članova, a za predsjednika povjerenstva imenovan je predsjednik općine Bač Tomislav Bogunović. Nakon sastanaka koji su održani u Beogradu, na zahtjev nacionalnih vijeća nacionalnih manjina dogovoreno je da u onim sredinama gdje žive pripadnici manjina, odnosno gdje postoje vijeća manjinskih nacionalnih zajednica, te zajednice daju po jednog predstavnika u prošireni sastav popisnog povjerenstva. Ovi članovi ne bi bili plaćeni, mogli bi sudjelovati u radu povjerenstva, ali bez prava odlučivanja. Međutim, ovaj prijedlog kasnije nije prošao, odnosno nije zaživio, nego je dogovoreno da predstavnik jedne nacionalne zajednice zastupa interese ostalih zajednica na području određene općine. Tako sam određen od HNV-a u prošireni sastav popisnog povjerenstva kao predstavnik za općinu Bač. Međutim, iako je ovaj prijedlog upućen u zakonskom roku u Republički zavod za statistiku, iako su oni o tome navodno obavijestili popisno povjerenstvo u općini Bač, do dana današnjeg, 5. listopada, mene nitko nije kontaktirao, niti mi dostavio bilo kakvu ovlast ili rješenje glede ovoga pitanja«, kaže Pakledinac.

Prema popisu iz 2002. godine u općini Bač Hrvatima se izjasnilo 1.308 stanovnika, od toga je broja najviše bilo izjašnjenih

Hrvata u Baču, potom u Vajskoj, Plavni i Bođanima, a zanimljivo je da je izjašnjenih Hrvata bilo i u Bačkom Novom Selu i Selenči.

»Što se, pak, tiče popisa koji je u tijeku, optimist sam i očekujem da se broj izjašnjenih Hrvata neće smanjiti u općini Bač, a duboko u duši vjerujem da bi taj broj mogao doći do 1500. Kampanju Izjasni se HRabro ocjenjujem pozitivnom i mislim da je to bila prava stvar. Kao dio toga tima, mislim da smo došli gotovo do svih pripadnika naše zajednice i da su ljudi vidjeli kako iza njih stoji jaka institucija, HNV, uz nesebičnu pomoć Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU Hrvatska riječ, Generalnog konzulata RH u Subotici, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i dakako, Katoličke crkve.«

SRIJEMSKA MITROVICA

Antun Španović, član proširenog popisnog povjerenstva u općini Srijemska Mitrovica, kaže kako prema njegovim saznanjima i saznanjima popisnog povjerenstva do sada nije bilo problema tijekom popisa stanovništva.

»Kod mene je bio popisivač prvog popisnog dana. Sam popis odvijao se bez problema, što govori da je popisivač dobro svladao materiju i uspješno položio test. Osnovno što bi građani trebali pripremiti jest osobna iskaznica, putovnica ili izvadak iz matice rođenih, prvenstveno radi upisivanja JMBG-a. Odgovore na pitanja daje svaka odrasla osoba pojedinačno. Ukoliko to nije moguće, odgovore daje odrasli član kućanstva. Za djecu mlađu od 15 godina odgovore daje roditelj, usvojitelj ili hranitelj. Vrijeme trajanja popisa potrebno za uzimanje podataka je oko 15 minuta«, kaže Španović.

Glede rada popisnog povjerenstva, Antun Španović kaže kako

je nazočan na svakom sastanku povjerenstva, s pravom sudjelovanja u radu ali bez prava glasanja.

»U vremenu dok traje popis rad povjerenstva je svakodnevni. Popis na terenu odvija se u predloženom vremenu od 8 do 20 sati, a u tom vremenu u prostoru općine stalno su nazočna dva člana povjerenstva, dok ostali dolaze po potrebi ili svom nahođenju. Moja je obveza prvenstveno pratiti popis pripadnika nacionalnih manjina. To konkretno znači – kako teče izjašnjavanje po pitanju nacionalne pripadnosti, materinjeg jezika i vjere. Podrazumijeva se da se i ostali podaci kontroliraju. Prema članku 47. Ustava Republike Srbije, građanin nije dužan izjasniti se po pitanju nacionalne pripadnosti i vjere, međutim baš ta pitanja su vrlo bitna za nacionalne manjine.«

O ulozi popisnih povjerenstava Antun Španović kaže kako su ta tijela neposredni organizatori popisa.

»Popisna povjerenstva imaju veliki značaj i ulogu u uspješnom obavljanju popisa, jer se preko njih ostvaruje izravni kontakt s neposrednim izvršiteljima popisa i sa stanovništvom. Povjerenstva imaju zadaću organizirati kvalitetno i pravovremeno obavljanje popisa, nadgledati rad popisivača, instruktora i kontrolora i ostalih sudionika popisa, kao i intervenirati u svim slučajevima koji mogu ugroziti kvalitetno i pravovremeno obavljanje planiranih aktivnosti. Posebna uloga popisnih povjerenstava jest populariziranje popisa, odnosno obavješćavanje stanovništva o značaju popisa, načinu i vremenu njegovog provođenja, te o pravima i dužnostima građana i načinu izvršavanja obveza u popisu.«

Antun Španović kaže kako se na posljednjem popisu u općini Srijemska Mitrovica Hrvatima izjasnilo oko 2.500 osoba.

»Očekujemo da će sada biti veći broj izjašnjenih Hrvata, jer je na posljednjem popisu bilo dosta neopredijeljenih i izjašnjenih kao Jugoslaveni, a mislim da se takvim izjašnjavanjem jedan dio Hrvata tako 'sakrio', zbog svih događanja u Srijemu tijekom ratnih godina. Kampanja Izjasni se HRabro vođena je dobro. U Srijemskoj Mitrovici ima nekoliko billboarda koji pozivaju Hrvate da se izjasne na popisu, a lokalne Srijemske novine su u dva maha ubacile reklamne flajere s istim pozivom u svoja izdanja. Također, i župnici su apelirali da se građani, pripadnici hrvatske manjinske zajednice, odazovu i izjasne«, dodaje Španović.

ZEMUN

Jozo Duspara, župnik župe Uznesenja Blažene Djevice

Marije u Zemunu, kaže kako se u Zemunu ne priča previše u javnosti o popisu stanovništva.

»Sve teče kao da se ništa posebno ne događa. Tu i tamo upitam nekoga kako ide popis, odgovor je uglavnom – kod mene su bili i mi smo se izjasnili kako treba. Na jednom mjestu popisivačica je došla s običnom grafitnom olovkom. Nakon upozorenja da treba popuniti formular kemijском olovkom, to je prihvaćeno uz ispriku i obrazloženje da je to zbog toga da bi kasnije mogla prepisati bez pogrešaka. Dakle, nikakvih negativnih tenzija prema Hrvatima do sada nema. Kod mene je već bio popisivač i sav posao je obavljen za otprilike 15 minuta. Nemam uvida o tome koliko ima popisivača koji su Hrvati, a čuo sam kako je, što se tiče manjina, netko iz romske zajednice uključen u popisno povjerenstvo s obrazloženjem da

su oni najbrojniji kao manjina u općini«, kaže vlč. Duspara.

O izjašnjavanju Hrvata prilikom ovog popisa, župnik Jozo Duspara kaže kako su vjernici s kojima kontaktira dobro upoznati što trebaju reći i kako se trebaju izjašnjavati.

»Nekoliko sam puta govorio u crkvi o potrebi hrabrog, pravilnog izjašnjavanja. Mislim da su shvatili. U razgovorima sam također naglašavao svu pozitivnost izjašnjavanja. Sigurno ostaje problem onih koji žive anonimno svoj nacionalni i vjerski identitet, kada je sama obitelj različitih pogleda na ovu problematiku i pitanje je kako će se oni izjašnjavati, jer javni mediji nisu dovoljno isticali i ohrabrivali nacionalne manjine da se izjasne. Nisam zapazio nekakav spot koji bi bio upečatljiv i što bi djelovalo na pozitivno izjašnjavanje manjina.

Prema tome, rezultat izjašnjavanja pripadnika hrvatske manjinske zajednice je neizvjestan. Vidjet ćemo. No uvjeren sam da Hrvata u Zemunu i Beogradu ima znatan broj. Mislim da je kampanja Izjasni se HRabro bila dobra, ali najveći problem je kako doći i prenijeti poruku Hrvatima koji su u velikoj mjeri disperzirani u Srbiji. Jedino je to mogla učiniti televizija. Bio je poziv predsjednika *Tadića*, što je pozitivno, ali ne znam koliko je puta emitirana poruka i jesu li je ljudi dovoljno čuli. Zapazio sam u Blicu oglas Izjasni se HRabro. Sve to daje jedan pomak u odnosu na prijašnje godine, ali vidjet ćemo. Ipak, za mene je veliki problem u samim obiteljima – jesu li one hrabre i svjesne? Učinili smo što smo mogli, rezultate ćemo vidjeti«, naglašava vlč. Duspara.

Zvonko Sarić

Hrvatsko nacionalno vijeće raspisuje

NATJEČAJ

za sufinanciranje projekata hrvatskih udruga kulture na teritoriju Republike Srbije iz područja kulture.

Ukupni proračun natječaja je 944.300,00 dinara.

Natječaj se raspisuje za:

Potporu projektima iz područja kulturne baštine i suvremenog stvaralaštva Hrvata u Srbiji; potporu organizaciji kulturnih priredbi koje promoviraju kulturu Hrvata u Srbiji.

Cilj:

Pomoć hrvatskim udrugama i pojedincima koji djeluju u kulturi u očuvanju kulturnoga naslijeđa i razvitku suvremenog kulturnog stvaralaštva Hrvata u Srbiji.

Vrijeme realizacije: rujan - prosinac 2011.

Opći uvjeti:

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju hrvatske udruge kulture koje djeluju na teritoriju Republike Srbije i registrirane su u Agenciji za gospodarske registre.

Prijava na natječaj podnosi se na natječajnom obrascu HNV-a, uz ostalu traženu dokumentaciju poštom ili osobno na adresu:

Hrvatsko nacionalno vijeće

- ZA NATJEČAJ -

Preradovićeve 13

24000 Subotica

Prijave na natječaj s dokumentacijom podnose se najkasnije 15 dana od dana objavljivanja u „Hrvatskoj riječi“ i na internetskoj stranici Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine. Poslana dokumentacija se ne vraća.

Prijave s nepotpunom, nepotpisanom i neovjerenom dokumentacijom te nepravodobno poslane neće se razmatrati.

Posebni uvjeti:

Udruge koje budu dobile sredstva u obvezi su poslati opisno i financijsko izvješće, koje uključuje popis financijske dokumentacije, bankovne izvratke i kopije računa, ugovora i sl. u roku od 30 dana od realizacije projekta ili programa. Udruge koje ne dostave izvješće neće imati pravo sudjelovati na sljedećim natječajima HNV-a.

Kriteriji za dodjelu sredstava prijavljenim udrugama:

prijava ispunjava sve uvjete Natječaja;

prijavljeni projekti ispunjavaju vrijednosne i estetske kriterije, osiguravaju vrhunsku umjetničku kvalitetu i profesionalnost u radu; svojim sadržajem i umjetničkim značajem projekti pridonose očuvanju kulturne baštine, razvitku kulture Hrvata u Srbiji u zemlji i inozemstvu, promoviraju kulturu Hrvata u Srbiji;

svojim kontinuiranim dugogodišnjim održavanjem (manifestacije) predstavljaju kulturni identitet sredine u kojoj se održavaju;

projekti uključuju mladež i djecu;

projekti pridonose unapređenju i promidžbi suvremenog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva Hrvata u Srbiji;

ravnomjerna teritorijalna zastupljenost udruga u kulturi;

projekti uključuju više subjekata kulturne scene;

projekti koji kao rezultat imaju nastanak trajnog kulturnog dobra (tiskani materijal, nosač zvuka, umjetničko djelo i dr.).

Rezultat natječaja bit će objavljen na službenim web stranicama Hrvatskoga nacionalnoga vijeća.

RUDOLF WEISS, PREDSEDNIK NJEMAČKOG NARODNOG SAVEZA

Licemjerni potomci pohlepnih vlasti

Razgovor vodio: Zlatko Romić



Weiss smatra kako je Zakon

o povratu imovine i odšteti

samo iziritirao

i ovdašnje i Nijemce

u inozemstvu da, osim

rehabilitacije, zatraže

i povrat otete imovine

nakon Drugog svjetskog

rata, a onima koji su

za njega glasovali

prognozira da će im

se to obiti o glavu

na sljedećim izborima

Nakon Mreže za restituciju, više udruga za povrat imovine i Saveza vojvođanskih Mađara, ostrim kritikama na račun Zakona o povratu imovine i odšteti pridružio se i Njemački narodni savez. I dok je tijekom već usvojenog Prijedloga zakona najviše primjedaba bilo na način odštete nasljednika vlasnika čija je imovina oteta poslije Drugog svjetskog rata (supstitucija), one su, nakon neprihvatanja amandmana SVM-a, proširene na njegovu samu bit. Tako bar tvrdi predsjednik Njemačkog narodnog saveza *Rudolf Weiss*:

»Znali smo da će biti trikova i na njih smo bili spremni; znali smo da neće biti vraćeno sve i odmah i shvaćamo da je ovo pitanje osjetljivo i da ga treba rješavati dijalogom i

kompromisom. Unatoč svemu, neugodno smo iznenađeni, prije svega činjenicom da se netko 2011. uopće usudio kroz taj zakon pustiti načelo kolektivne krivnje i na taj način ga u potpunosti obesmišljava. To je nedopustivo i mi, kao i naši partneri iz inozemstva, učinit ćemo sve da ovaj sramni zakon doživi izmjene. Podsjetio bih da nam je prigodom obilježavanja naše 15. obljetnice četrdesetak njemačkih organizacija iz 10 zemalja uputilo najljepšu čestitku riječima da je borba Njemačkog narodnog saveza za prava njemačke manjine u Srbiji i njihova borba. Stoga vjerujem da je ovo samo privremeno 'trik rješenje' vlastodržaca koji na svaki način pokušavaju izigrati zakon kojega donose. Oni koji su ovaj zakon podržali pokazali

su iz kojih familija potječu i koji su njihovi 'strahovi svih strahova'. Nepravедно oduzete kuće u kojima trenutačno žive potomci bivših komesara i komandanta očito su žuljale one koji su glasovali za načelo kolektivne krivnje, unatoč svim njihovim parolama o građanskoj jednakosti. Na taj su način pokazali da je obiteljska tradicija jača od osjećaja pravednosti, ali su pokazali i svoje pravo lice.«

HR: Mislite na Liberalno-demokratsku partiju i Ligu socijaldemokrata Vojvodine?

Da. Prije svega na njih. I to će ih sigurno stajati glasova na sljedećim izborima. Ne treba zaboraviti da su upravo ove dvije stranke bile najglasnije u svom »antifašizmu« i na taj način za uvođenje kolektivne krivnje. A ne treba zaboraviti niti to da

su ove dvije stranke veliki, ako ne i najveći broj svojih glasova dobivale upravo od pripadnika nacionalnomanjinskih zajednica na koje se ovo načelo i odnosi.

HR: Zbog toga i tvrdite da je zakon dobio formu kojom sam sebe obesmišljava?

Apsolutno. U Vojvodini su razne vojske tijekom Drugog svjetskog rata mobilizirale ovdašnji živalj. A zna se: odbijanje pozivu na mobilizaciju za vrijeme ratnog stanja značilo je samo jedno – smrt strijeljanjem. Sada se činjenica da su se, pod prijetnjom smrću, odazvali pozivu na mobilizaciju koristi kao razlog da se njihovim potomcima uskrati pravo na povrat imovine. Pa to vrijeđa i zdrav razum i svaki osjećaj pravednosti, a usput je i krajnje licemjerno i neetično!

HR: S obzirom da ste ranije izjavljivali kako je pitanje skidanja kolektivne krivnje s vojvodanskih Nijemaca daleko važnije od povrata imovine njihovim nasljednicima, što mislite kako će se ova forma zakona odraziti na broj onih koji će podnijeti zahtjeve, bilo u zemlji bilo u inozemstvu?

Od 3.901 izjašnjenog Nijemca u Srbiji oko 400 obitelji u prvoj je kampanji poslalo zahtjeve Direkciji za imovinu. Sada za to imamo dvije godine i ovoga ćemo puta nastojati da to učine svi koji potražuju imovinu. Uvjeran sam da će nakon ovoga i mnogi Nijemci iz inozemstva podnijeti zahtjeve za vraćanje imovine. Mnogima od njih to je i moralno pitanje da napismeno dobiju podatke da je od njihovih predaka imovina bezočno opljačkana. Jer, opljačkana imovina ostaje opljačkanom sve dok se ne vrati. Mnogima od njih to će biti kakva-takva satisfakcija zbog činjenice da su kao djeca brutalno otjerani iz zemlje u kojoj su rođeni i u kojoj su živjeli, a jedini »grijeh« bio im je što su Nijemci. Da se zakonom pokušalo biti fer prema nama, vjerojatno bi ta brojka bila manja. Ali, ovako... to je čist bezobrazluk, provokacija i bačena rukavica prema svim žrtvama ratnog i poratnog razdoblja. Ponavljam: ovo će isprovocirati njemački lobi, a sjedište Svjetskog saveza Nijemaca je u Washingtonu tako da se nitko ne nada da će ovakav zakon ostati bez reakcija samo zbog toga što je Berlin pomirljiv prema ovom pitanju zbog naslijeđa Drugog svjetskog rata.

HR: Kakvim vidite dio zakona koji se odnosi na isplatu u obveznicama u roku od 15 godina namjesto naturalne odštete?

I to je jedan od rabljenih trikova. Svi se slažemo s onim što Mreža za restituciju i sve ostale organizacije već godinama govore, a to je da je naturalna odšteta najpravičnija. Ona ujedno i ne košta porezne obveznike, a upravo se oni time najviše plaše od strane vlasti. Naravno

da to nije svugdje moguće jer bi se ispravljanjem ranijih, nanižala nova nepravda prema ljudima koji za to nisu krivi. Međutim, naturalna zamjena je prioritet, a isplata u obveznicama tek krajnje rješenje ovog problema. Na žalost, država i na ovaj način pokazuje svoje licemjerje, koje je i moralno i pravno neodrživo. Jer, na ovaj način država samo želi kupiti vrijeme, zaboravljajući pri tome da, što se stari računi budu gurali dublje pod tepih njihova kasnija naplata će biti veća, teža i bolnija.

HR: Brojne kritike pretrpio je i iznos od 2 milijarde eura koje je država kroz zakon limitirala za isplatu oduzete imovine u obveznicama.

Ovim zakonom baca se kolektivna krivnja na druge, a na svim svjetskim forumima se pokušava to isto skinuti sa sebe. Pa ne može se voditi politika dvojnih mjerila po kojima se jedno pravo traži za sebe, a isto to se uskraćivati drugima

Imate li podatke koliko je vrijedila imovina oteta od vojvodanskih Nijemaca?

Njemački eksperti su 1990. uradili posljednju računicu i nakon toga podvukli crtu. U obzir su uzete i tvornice, i obveznice, i depoziti u bankama, vinogradi, šume, domaće životinje, kuće, štale, okućnice, klaviri, umjetnička djela, pa čak i bicikli. Riječju, obračunato je sve što se moglo podvesti pod pojmom osobne imovine. Na teritoriju bivše Jugoslavije to je iznosilo 65 milijardi dolara, odnosno 50 milijardi eura, a dio koji se odnosi na Srbiju iznosi 32,5 milijardi eura. To je ono što nas zajednički boli, jer tu brojku znamo i mi, a znaju i oni koji su ovaj zakon donosili. Taj račun stoji, a što će se od toga vratiti pitanje je poštenog dijaloga i kompromisa za koje u ovom zakonu ne postoji niti osnova niti naznake. Podsjećam, to je imovina samo vojvodanskih Nijemaca, a gdje su pripadnici drugih naroda od čijih je pre-

daka imovina također otimana?

HR: Tijekom Drugog svjetskog rata ni životi, a još manje imovina Židova nije bila pošteđena u državama saveznicama Njemačke. S obzirom da je Banat pripadao Njemačkoj kakvim vidite odredbe zakona po kojima se pravo na povrat imovine daje onim nasljednicima od kojih je imovina oduzeta od strane tadašnjih jugoslavenskih vlasti?

Upravo zbog patnji i stradanja židovskog stanovništva od strane nacista mi smo vlastima predložili da se vremenska granica s 1945. pomakne unatrag četiri godine, jer je stradanje u ovim krajevima počelo nacistič-

kim napadom 6. travnja 1941. Drugim riječima: žrtve su žrtve i stoga ono što tražimo za sebe priznajemo i drugima. Potpuno smo svjesni povijesne odgovornosti, a samim tim priznajemo da su i drugi narodi imali teške žrtve. Na žalost, upravo je tu zakon pokazao svoju temeljnu slabost, jer nisu imali u vidu ovu činjenicu. Ovo posebno zato što se kroz ovaj zakon baca kolektivna krivnja na druge, a na svim svjetskim forumima se pokušava to isto skinuti sa sebe. Pa ne može se voditi politika dvojnih mjerila po kojima se jedno pravo traži za sebe, a isto to se uskraćivati drugima.

HR: Imate li podatke i za oduzetu imovinu Židova, bar u Banatu za vrijeme Drugog svjetskog rata?

Sigurno je da su Židovi bili radan i imućan sloj stanovništva, ali o točnoj vrijednosti njihove imovine koja je oduzeta od nacista nemam. Međutim, ti podaci sigurno postoje u židovskim općinama.

HR: Prve reakcije na Zakon o povratu imovine i odšteti već su uslijedile iz Mađarske. Što mislite kako će se to odraziti na reakcije iz drugih zemalja, gdje je privatni kapital svetinja i osnova za započinjanje nekog posla?

Dobro je rekao predsjednik krovne organizacije austrijskih Nijemaca *Rudolf Reichmann* da su pravedno rješavanje ovog pitanja i, prije svega, pravna sigurnost u Republici Srbiji jedina garancija za nove investicije. Inače, doista je prva reakcija stigla iz Mađarske jer je tamošnje Ministarstvo vanjskih poslova pozvalo veleposlanika Srbije u Budimpešti na konzultacije. Mislim da već i to dovoljno govori, napose ako se ima u vidu da se za Mađarsku ovdje često kaže da nam je ona prvi susjed »na vratima Europe«. O tome se također trebalo razmišljati s obzirom da se Zakon jednako odnosi i na vojvodanske Mađare, kojih nije malo.

HR: Protivnici bilo kakvog vraćanja oduzete imovine ovdašnjih Nijemaca često kao argument navode dogovor Tita i Brandta 1973. na Brijunima po kojem je Njemačka tadašnjoj Jugoslaviji isplatila ratnu reparaciju, a samim tim i odštetu vezanu za imovinu protjeranih Nijemaca. Kakav je stav Njemačkog narodnog saveza kada je riječ o ovom pitanju?

Da, to je još jedan od često rabljenih mitova iz bivše SFRJ. Tito je bio austrougarski časnik koji je savršeno govorio njemački i zahvaljujući tome on je s tadašnjim kancelarom Njemačke *Willyjem Brandtom* pregovarao u četiri oka. I sada svi tumače što su njih dvojica pregovarali u četiri oka. Ali, recimo da se Willy Brandt, kao kancelar jedne strane države, odrekao imovine Nijemaca u Kraljevini Jugoslaviji, to je i maksimalno nekorektno i pravno neodrživo. Hipotetički, da je taj mit čak i istinit, što se to nas tiče? Koga je on od ovdašnjih Nijemaca za to pitao i tko ga je za to ovlastio?

PROJEKT »BOGATSTVO RAZLIČITOSTI«: TAVANKUT, BAČKI MONOŠTOR I GOLUBINCI MEĐU 14 SELA

Stručna potpora koju treba iskoristiti

Projekt nadalje predviđa pomoć na promidžbi sela, te edukaciju i potporu aktivnostima koje trebaju pridonijeti unapređenju turističke ponude. Očekuje se također i da pojedina pokrajinska tajništva financiraju projekte u službi ruralnog turizma

Kako smo već pisali, prošle srijede su na novosadskom Sajmu turizma uručena priznanja najuspješnijima na natječaju projekta »Bogatstvo različitosti«, čiji je cilj kvalitetno predstaviti autentičnost Vojvodine/ Podunavlja kroz bogatstvo kultura, običaja, gastronomije i folklora naroda koji ovdje žive, ali i karakteristično graditeljsko naslijeđe ove regije. Među 14 sela koja su ocijenjena kao »najspremnija za turističku promociju« je i nekoliko onih u kojima Hrvati žive u značajnijem broju – Tavankut, Bački Monoštor, Golubinci i Stari Slankamen.

Stoga smo razgovarali s nekoliko sudionika natječaja iz ovih mjesta, koji za HR iznose svoja daljnja očekivanja od projekta »Bogatstvo različitosti«.

TAVANKUT: SUVENIRI OD SLAME

U fokusu turističke ponude Tavankuta je poznata umjet-

ovoga sela nadomak Subotice, kaže *Ladislav Suknović*, predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta, koje je i nositelj projekta.

»Pri našoj galeriji slamarstva imat ćemo dućan suvenira. To će biti sabirno mjesto odakle će se rukotvorine od slame organizirano plasirati, od čega bi galerija postala ekonomski samoodrživa. A i same žene koje su nezaposlene imale bi od toga konkretnu materijalnu dobit«, priča Suknović.

Osim stvaralaštva u tehnici slame, radit će se i na gastronomskoj ponudi te promociji proizvoda od voća. »U okviru galerije planiramo osposobiti jedan restoran s ponudom tradicijskih jela. Nastojat ćemo u okviru projekta promovirati i voćare iz ovog kraja i njihove proizvode. Nama se u tom smislu pridružio i Festival mlade rakije iz Ljutova. Također, u ponudu ćemo uključiti i proizvođače organske hrane, što projektu daje i ekološku dimenziju«, kaže naš sugovornik.

Suknović ističe kako je u

a ne samo Donjeg Tavankuta. »U Gornjem Tavankutu su sje-dišta udruga lovaca i ribolovaca, tamo je jezero i šume. Tamo je i spomenik 'Nemirna ravnica' koji ima umjetničku

dom posjeta ovom srijemskom mjestu predstavljani su i drugi potencijali – ribnjak, te potez golubinačkih vinograda na Vaganima s pudarskim kućama i pudarima.



vrijednost. Čikerija je zanimljiva po protivgradnim zvonima, nažalost ostalo je još samo jedno očuvano. Ova zvona su izazvala izuzetno zanimanje članova projektnog povjerenstva i očekuje se da će prva sredstva do kojih dođemo stići upravo za obnovu tih zvonak«, najavljuje Suknović.

GOLUBINCI: GRADITELJSKO NASLIJEĐE

Golubinčani smatraju kako imaju što za pokazati, posebice u domeni graditeljskog naslijeđa. Osim vjerskih objekata – pravoslavne crkve Vavedenje presvete bogorodice i katoličke crkve sv. Jurja, tu su i objekti od kulturno-povijesnog značaja – Stara škola, Schlos, knjižnica. Stručnom žiriju projekta »Bogatstvo različitosti« prigo-

Predsjednik MZ Golubinci *Staniša Opačić* kaže kako Golubinci imaju najviše objekata pod zaštitom ustanova kulture u općini Stara Pazova. »Golubinčani su se 2005. anketom izjasnili da budu eko-etno selo i u svibnju ove godine je na sastanku s predstavnicima kulturnih udruga i drugih institucija dogovoreno da konkuriramo na ovaj projekt. I pokraj bavljenja poljoprivredom, koja je osnovna djelatnost, u Golubincima ima mjesta za bavljenje seoskim turizmom«, kaže Opačić.

On ističe kako u Golubincima postoje potencijali za razvoj ove vrste turizma. »Postoji dosta praznih kuća koje bi uz manja ulaganja mogle biti brzo u turističkoj ponudi. Kao mje-sna zajednica već imamo idejno rješenje izgradnje eko parka

Tavankutski brend: suvenir od slame



nost naive u tehnici slame, ali i bogata folklorna tradicija

natječajni projekt uključeno 10 udruga iz svih dijelova mjesta,

SELA NAJSPREMNIJIH ZA TURISTIČKU PROMOCIJU

i izletišta na površini od 10 hektara. S tim smo projektom spremni konkurirati kod europskih fondova. Imamo ideju na rubovima tog eko parka napraviti nekoliko zemunica, koje se spominju u prvim spisima o Golubincima, nekoliko kuća zidanih od čerpića, koje bi bile uređene za prijam turista, prenošenja nekoliko kotobanja iz sela koja su prava remek djela zidarstva i tesarstva. Za to su nam potrebna određena sredstva koja bi se dobrim projektima, verujem, mogla osigurati. Također nam puno znači suradnja s KUD-om 'Golubinci', HKPD-om 'Tomislav' i udruženjem Roma, jer oni svojim manifestacijama obogaćuju turističku ponudu Golubinaca», kaže predsjednik MZ-a Staniša Opačić.

Inače, Golubinci su 2005. godine uvršteni u program europske kulturne baštine kao etno-eko selo, s ciljem unapređenja i razvoja seoske sredine i uključivanja sela u turističku kartu Vojvodine, tj. Srbije, a sa stanovišta razvoja obnove, zaštite i prezentacije kulturnog naslijeđa.

BAČKI MONOŠTOR: ETNO-KUĆE I TRADICIJSKI ZANATI

I Monoštorci izražavaju zadovoljstvo plasmanom među 14 izabranih sela. Predsjednik UG za razvoj eko-ruralnog turizma »Podunav« Dejan Mitić tim je povodom za HR izjavio:

»Budući da naša udruga okuplja zanatlije koji se bave starijim zanatima, ugostitelje, vlasnike etno-kuća, vlasnike privatnog smještaja koji zajednički, uz podršku Mjesne zajednice Bački Monoštor, KUDH-a 'Bodrog' i JP 'Vojvodinašume' razvijaju kapacitete za ovaj oblik turizma, ovaj natječaj je bio prava prilika za procjenu kvalitete onoga što je do sada urađeno, a pokazalo se da je selo prepoznato kao jedno od najspremnijih za turističku pro-

mociju i prijam turista. Ovo priznanje posvećujemo gosp. Davidu Reederu, iz WWF-a Dunavsko-karpatki program, koji je svojevremeno pokrenuo

biciklima i čamcima za goste, opremanja suvenirnice, uređenja parkova, do uređenja centra sela povećanjem broja klupa... Naravno, ne smijemo zaboraviti ni promociju, koja je neophodna, a ovaj projekt upravo i to



Monoštorce u pravcu razvoja eko-ruralnog turizma», kaže Mitić.

U natječajnoj prijavi predstavljeni su postojeći kapaciteti Monoštora, od onih koji su već u funkciji turizma, pa do onih još uvijek nedovoljno iskorištenih. Predstavljene su etno-kuće, Turistički info centar, zanatlije, tradicionalni domaći proizvodi, domaći gastronomski specijaliteti, lokalne nošnje i folklor.

Dejan Mitić napominje kako su za daljnji razvoj turističke ponude potrebne brojne investicije koje se tiču poboljšanja infrastrukture sela. »Počevši od cesta i prilaza selu, kanalizacije, šetnih staza, uređenja plaža, kampa, prilaza kanalima i dunavcima, opremanja pansiona

predviđa. Postoje kapaciteti i potencijali za đake ekskurzije, za bicikliste, vjerski turizam, eko-turizam, manifestacijski,

kulturni turizam, kongresni turizam... Teško je procijeniti potreban iznos sredstava za navedene investicije, jer mnoge su već u tijeku, ali najkrupnija stavka je svakako kanalizacija, koja je neophodna za jedno selo koje se bavi turizmom, a okruženo je Specijalnim rezervatom prirode 'Gornje Podunavlje' – zaštićenim dobrom koje će uskoro postati dio prekograničnog Rezervata biosfere Dunav-Drava-Mura, koga čine zaštićena dobra pet država – Austrije, Slovenije, Hrvatske, Mađarske i Srbije. Ostali projekti zahtijevaju manja financijska sredstva i mogli bi biti financirani od strane pokrajinskih tajništava, uz realizaciju od tri do pet godina. Ovim priznanjem Bački Monoštor je dobio i priliku da na natječajima pokrajinskih tajništava, koja će izdvajati i financijska sredstva za ovaj project, ima primat nad ostalim selima koja nisu ušla u skupinu najspremnijih», objašnjava Dejan Mitić.

Nositelj projekta »Bogatstvo različitosti« je Udruga za unapređenje suradnje i razvoj turizma u Podunavlju »Istar 21«, a projekt se realizira uz potporu Vlade AP Vojvodine. Proteklih mjeseci povjerenstvo sastavljeno od predstavnika pokrajinskih tajništava i predstavnika klastera »Istar 21« obišlo je 45 sela kako bi dobilo uvid u njihovu turističku ponudu.

D. B. P./I. R./Z. M.

Potpora u promociji i edukaciji

Projekt »Bogatstvo različitosti« jamči pomoć u daljnjoj promociji sela, ali i edukaciju i potporu aktivnostima u cilju unapređenja ruralnog turizma.

»Uskoro slijedi konferencija na kojoj će sudjelovati 14 sela. Nakon toga, projekt 'Bogatstvo različitosti' bit će predstavljen na Sajmu turizma u Londonu. Tijekom zime održavat će se edukacije i seminari vezani za razvoj ruralnog turizma, a u veljači bismo trebali sudjelovati na beogradskom Sajmu turizma. Prvu turističku aktivnost očekujemo tek na proljeće. Važno nam je što više nismo prepušteni sami sebi, što smo dio sustava šire i organizirane turističke ponude. Naravno, svjesni smo da moramo raditi na ukazanim manjkavostima, a preporuka je i da se bolje povežemo s institucijama na lokalnoj razini koje bi mogle pridonijeti unapređenju turizma u našem selu«, kaže Ladislav Suknović.

PREDSTAVLJENA STRATEGIJA O RESTRUKTURIRANJU JAVNIH KOMUNALNIH PODUZEĆA

Privatni kapital se gura na mala vrata

Sudionici su istaknuli kako Strategija ne daje odgovore na osnovna pitanja – koji dijelovi komunalnih sistema će biti otvoreni za sudjelovanje privatnog kapitala, po kojoj proceduri će se privatni kapital uključivati, a nema niti riječi o mogućem učešću uposlenih i građana

Prijedlog strategije o restrukturiranju javnih komunalnih poduzeća nije prihvatljiv za komunalce i sindikate, čulo se na javnoj raspravi o ovom dokumentu organiziranoj u Regionalnoj gospodarskoj komori Subotica, kojoj je osim predlagача – predstavnika Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja – sudjelovalo stotinjak sudionika, predstavnici Stalne konferencije općina i gradova, komunalnih poduzeća, sindikata, te gospodarskih komora iz Sombora, Zrenjanina i Kikinde.

Sudionici su istaknuli kako strategija ne daje odgovore na osnovna pitanja – koji dijelovi komunalnih sistema će biti otvoreni za sudjelovanje privatnog kapitala, po kojoj proceduri će se privatni kapital uključivati, a nema niti riječi o mogućem učešću uposlenih i građana.

GRAĐANI TREBAJU BITI PITANI

Prijedlog strategije nije prihvatljiv niti za Odbor komunalaca subotičkog Samostalnog sindikata, gdje sva subotička JP i JKP imaju svoje predstavnike.

»Mislimo da radnici moraju biti mnogo više zaštićeni, cijena usluga mora duže vrijeme ostati ista kako građani također ne bi trpjeli zbog privatizacije. Iskustva okolnih zemalja pokazuju da su nakon privatizacije nekih javnih dobara, kao što je vodovod, novi vlasnici odmah podigli cijene. Dakle, puno toga treba ugraditi i doraditi kako bi se izbjeglo poskupljenje usluga i otpuštanje radnika«, kaže *Stevan Huđi*, potpredsjednik subotičkog Samostalnog sindikata. On kaže kako su se opekli svi koji su smatrali da je privatni sektor bolji i da će to biti kvalitativna proizvodnja, jer se poslije ispostavilo da je glavna preokupacija vlasnika bilo otpuštanje uposlenih, rasprodaja i stavljanje imovine pod hipoteku. »Daleko od toga da mi ne znamo kako se javna i komunalna poduzeća trebaju privatizirati, ali mora se napraviti zakon koji će odrediti uvjete i načine na koje se to može uraditi, a i grad se mora opredijeliti o onome što je potrebno za građane i što mora ostati u okviru grada«, smatra Huđi.

Predstavnik sindikata »Nezavisnost« i JKP »Vodovod i kanalizacija« *Petar Doroslovački*

smatra kako su nedovoljno definirana prava uposlenika, koji bi trebali imati ne samo socijalna već i ekonomsko-svojinska prava jer su plaće godinama zakonski bile ograničene depresijom cijena usluga, a razlika prihoda ulagana u investicijsko održavanje i nove investicije. On smatra kako su pravo imaju i građani jer su kroz samodoprinos sufinancirali investicije. »U Vojvodini nisu baš toliko bile socijalne cijene i tako se investicijsko održavanje ili nove investicije financirale putem cijena komunalnih usluga, a građani su i izravno financirali izgradnju i održavanje značajnog dijela sustava. Stoga građani trebaju biti pitani, i do transformacije i privatizacije ne može doći bez nekog oblika referendumskog izjašnjava građana u gradu«, kaže Doroslovački.

NEDOSTAJE AKCIJSKI PLAN

Strategija je manje-više bezvrijedan dokument koji nikoga ne obvezuje jer nedostaje akcijski plan, smatra *Andrija Penzeš*, direktor somborskog JKP »Čistoća« i predsjednik Upravnog odbora »Komdela«,



Poslovnog udruženja komunalnih poduzeća u čijem sastavu je 95 članica. Penzeš kaže kako u strategiji najmanje ima riječi o restrukturiranju JKP, a iz navednih uglavnom načelnih preporuka ne može se vidjeti kako bi trebala sutra poslovanje i izgledati JKP. »Nedostatak akcijskog plana kao sastavnog dijela strategije u mnogo čemu obesmišljava transparentnost postupka donošenja tog dokumenta, pa i samu javnu raspravu koju vodimo. Pitanje je o čemu se uopće vodi rasprava ako su rješenja samo načelna. Trebaju li sudionici u raspravi samo konstatirati da su cijene komunalnih usluga niske, oprema stara, infrastruktura zapuštena? Hoće

SVE NA JEDNOM MJESTU



JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

TEMA

li sutra građani imati kvalitetniji i pouzdaniji komunalni servis samo zato što će JKP postati privredno društvo ili zato što će na neki način u komunalnu djelatnost ući privatni kapital?« Sudionici skupa ocijenili su da ponudeni tekst strategije nema niti dovoljno elemenata niti argumenata na temelju kojih bi se mogle planirati i provoditi promjene u komunalnom području, a prostor za sudjelovanje privatnog kapitala manje je jasan nego do sada. »Nema odgovora na osnovna pitanja koji dijelovi komunalnih sistema će sutra u Srbiji biti otvoreni za sudjelovanje privatnog kapitala a koji ostaju pod dominantnom kontrolom lokalne samouprave, po kojoj proceduri će se privatni kapital uključivati, a nema niti riječi o mogućem učešću uposlenih i građana. Spominju se neki pilot projekti koji na mala vrata guraju privatni kapital u komunalno područje. To je u najmanju ruku neozbiljno«, kaže Penzeš ističući da nije jasno kako autori strategije planiraju provesti restrukturiranje postojećih JKP ako država na sve načine potiče da ta djelatnost bude povjerena izravnoj konkurenciji – privatnom kapitalu. »To je samo jedna



dosta nekvalitetna i u mnogo čemu manjkava analiza stanja u komunalnom području koja neće pomoći da se na nacionalnoj razini i na razini lokalnih samouprava planiraju i provedu promjene koje će dovesti do veće pouzdanosti komunalnog sustava i do kvalitetnijih komunalnih servisa koji se pružaju građanima«, ocijenio je Penzeš.

LJUDI, OVO NIJE ZAVRŠENO

A kako je došlo do toga da Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja izađe u javnu

raspravu s tako faličnim dokumentom, objasnila je sama pomoćnica ministra *Mišela Nikolić*.

»Ja zato stalno pričam – ljudi, ovo nije završeno. Priznajem i kažem da ne možemo mi koji sjedimo i bavimo se milijunom drugih stvari bolje znati od vas koji ste svaki dan na terenu. Evo, to nam može biti zaključak s današnjeg sastanka – da nam se uključe i ljudi iz 'Komdela' i da bukvalno za svaki grad identificiramo koji su to podaci koji se trebaju analizirati i da nam to bude osnov za akcijski plan. Hajmo se sad dogovoriti,

hajmo u strategiji napisati glavne pravce, a da kroz akcijski plan imamo detaljnu analizu«, s puno elana pozvala je pomoćnica ministra sudionike skupa. Možda bi sve to i bilo u redu da od pomoćnice ministra nismo čuli i to da se strategija »kuha« već tri godine, a da je do njenog usvajanja ostalo još tri mjeseca. Komunalcima, sindikatima i zainteresiranima stoga je ostalo da na brzinu do 15. listopada upute pismene prijedloge radnoj grupi, koja će ih, prema obećanju pomoćnice ministra, sagledati i analizirati.

S. Mamužić

Novi cjenik »Čistoće« i »Pogrebnog«

Gradsko vijeće je na sjednici održanoj dana 30. rujna dalo suglasnost na izmjene cjenika JKP-a »Čistoća i zelenilo« na cijene odnošenja i deponiranja otpada, kao i na izmjene cjenika JKP-a »Pogrebno« na cijene pogrebnih usluga pri pokapanju i održavanju groblja. Zakonom je utvrđeno da na Odluku o cijenama, koju donosi Upravni odbor, suglasnost daje osnivač, a Odlukom o osnivanju poduzeća je utvrđeno da u ime osnivača odluku donosi Gradsko vijeće.

Programom poslovanja JKP-a »Čistoća i zelenilo« za 2011. godinu predviđeno je povećanje cijena za odnošenja i deponiranja otpada za 5,8 posto u skladu s projektiranom inflacijom, te

korigirane cijene od 1.10.2011. godine iznose:

Programom poslovanja JKP-a »Pogrebno« planirano je proširenje djelatnosti, i u skladu s tim i nove kategorije usluge ceremonijala, prodaje pogrebne opreme i usluga prijevoza. Upravni odbor poduzeća je donio izmijenjen i usugla-

šen cjenik, koji osim korekcije postojećih cijena od 5,8 posto sadrži i nove kategorije usluga koje spadaju u komunalnu djelatnost.

Cjenik je u odnosu na prethodni izmijenjen u smislu postojanja osam grupa usluga potpuno usuglašenih s Odlukom o uređenju i održavanju groblja

i pokapanja, kao i povećanja ukupnog broja kategorija usluga. Neke kategorije su samo preciznije definirane, dok druge podrazumijevaju potpuno nove usluge – kao što su usluge smještaja urne, ceremonijala sprovođa i određene usluge u dijelu prijenosa i prijevoza umrlih. Novi cjenik JKP-a »Pogrebno« je u primjeni od 1. listopada 2011. godine.

Usluga	Važeće cijene	Korigirane cijene
1. odnošenje i deponiranje otpada iz individualnih objekata za korisnike koji sami osiguravaju posude za odlaganje	3,75 din/m ² /mesečno	3,97 din/m ² /mesečno
2. odnošenje i deponiranje otpada iz stambenih zgrada	3,54 din/m ² /mesečno	3,75 din/m ² /mesečno
3. odnošenje i deponiranje otpada iz poslovnog prostora stambenih zgrada	10,30 din/m ² /mesečno	10,90 din/m ² /mesečno
4. odnošenje i deponiranje otpada u naseljenim mjestima u kojima korisnici usluga odlažu čvrst otpad u tipskim plastičnim vrećama	74,98 din/vreća	79,33 din/vreća

FOLKLORNA VEČER U MALOJ BOSNI

Rasplesana mladost



U programu nastupilo šest kulturno-umjetničkih društava iz Vojvodine i Hrvatske

smo večeras predivnu domoljubivu pjesmu *Augusta Šenoa* 'Budi svoj' koju je recitirala voditeljica *Terezija Nadheđeši* i uvjerali smo se u opstojnost Hrvata na sjeveru Bačke, a napose ovdje u Maloj Bosni. Posjetili smo i Suboticu i zadovoljni smo što smo došli ovdje i onim što smo vidjeli«, rekao je za HR predsjednik KUD-a »Jankovci« *Aleksandar Nević*. Tajnica HKPD-a »Matoš« iz Plavne *Tonka Šimić* ističe zadovoljstvo sudjelovanjem na ovoj manifestaciji.

»Obradovao nas je poziv organizatora i prezadovoljni smo sudjelovanjem na ovoj lijepoj manifestaciji. Naše je društvo otvoreno za suradnju i rado se odazivamo pozivima za gostovanja, a djeca koja su večeras nastupila pokazala su veselje što su ovdje.«

Manifestaciji je, između ostalih, nazočio i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slaven Bačić* koji je ovom prigodom pozvao Hrvate da na popisu stanovništva, koji je u tijeku, hrabro izjasne svoju nacionalnu pripadnost, iskažu svoj materinji jezik i pripadnost vjeri.

Mirko Kopunović

Sad već tradicionalna, deveta po redu manifestacija »Mladost pleše« priređena je prošle subote, 1. listopada, u Maloj Bosni. Folklorna smotra započela u predvečerje povorkom sudionika odjevenih u narodne nošnje, koji su ulicama Male Bosne pjevali, plesali i svirali do Doma kulture, gdje je folklorna večer održana.

Tradicijskim plesovima i igrama iz svojih krajeva predstavili su se članovi društava: KUD »Jankovci« iz Starih Jankovaca iz Republike Hrvatske, Kulturni centar »Adi Andre« iz Stare Moravice, HKC »Bunjevačko kolo« – ogranak Bikovo iz Bikova, HKPD »Matoš« iz Plavne, KUD »Mladost« iz Vođinaca iz Republike Hrvatske i, naravno, domaćin HUK »Lajčo Budanović«.

Mladi su prikazali dio svoje kulturne baštine, bogatstvo i ljepotu folklor krajeva iz kojih su došli, a druženjem prije i poslije programa nagovijestili su da se suradnja neće prekidati.

RAZLIČITE KULTURE

Predsjednik Hrvatske udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne *Stipan Dulić* kaže kako je cilj manifestacije »Mladost pleše« upoznavanje različitih kultura, te njegovanje prijateljstva, razvijanje suradnje i razmjena iskustva s udrugama iz inozemstva i okruženja.

»Iako je organizacija ovakve manifestacije zahtjevnja i uvijek se dogode propusti, zadovoljan sam učinjenim i angažiranjem svih onih koji su pomogli da ova večer uspije. U budućnosti se nadam većoj potpori kako bi društvo povećalo svoj fondus narodnih nošnji, da bi se u što ljepšem svjetlu pokazali ovdašnjoj publici, a i gostujući u drugim mjestima. Zadovoljan sam odazivom publike koja je i svojim pljeskom pokazala da manifestaciju treba održavati, a društvo razvijati organiziranjem i drugih sekcija, osim folklorne«, kaže Dulić.

OPSTOJNOST HRVATA

U uzvratnom posjetu malobosanskim Hrvatima bili su članovi KUD-a »Jankovci« iz Starih Jankovaca iz Republike Hrvatske.

»Naše društvo već dugo i uspješno surađuje s društvima iz Vojvodine i poziva ih na manifestaciju koja se održava u Starim Jankovcima, a zamjetno je sudjelovanje tih društava i na Vinkovačkim jesenima. Čuli



7. listopada 2011.

SVEČANIM KONCERTOM PROMOVIRAN NOVI ZVUK STAROG INSTRUMENTA U CRKVI USKRSNUĆA ISUSOVA

Glazbena šetnja kroz stoljeća



Prof. Emin Arman

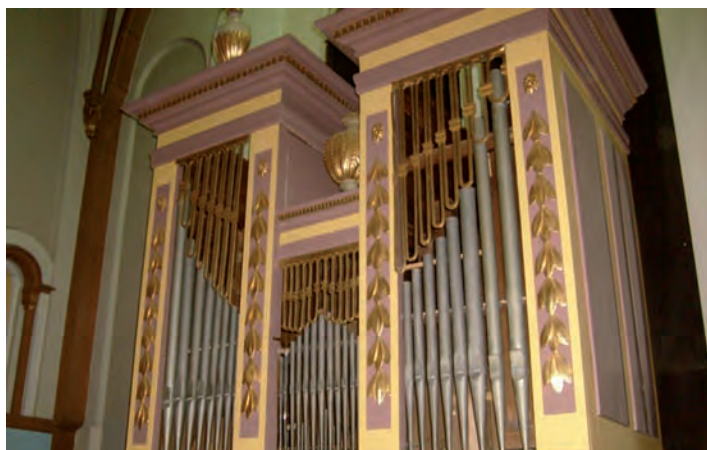
Koncertom orguljaških skladbi (iz 1591., 1700. i 2011. godine) u izvođenju prof. *Emina Armana* i nastupom *Ivice Trubića*, vokalnog solista Hrvatskog narodnog kazališta, eminentnih umjetnika iz Zagreba, u nedjelju, 2. listopada, obilježena je završnica radova na obnovi orgulja u crkvi Uskrsnuća Isusova. U akustičnom ambijentu crkve posjetitelji koncerta s velikim su uživanjem slušali izvedbu melodija na orguljama koje potječu iz XVIII. stoljeća i smatraju se među najstarijima na području Subotičke biskupije, i šire.

U Vojvodini postoji oko 175 orgulja, iznio je *Đerđ Mandić*, povjesničar i organolog, jedan

od rijetkih stručnjaka u nas koji se bavi restauracijom ovih starih instrumenata vraćajući im izvorni zvuk. Smatra kako je najveći značaj restauracije upravo u tome da im se vrati zvuk iz razdoblja kada su nastale. »Moguće da će se onima koji su ove orgulje ranije čuli, sada učiniti tišim, što je upravo u skladu s njihovim originalnim zvukom iz vremena nastanka«, rekao je Mandić uz podatak da se orgulje obnovljene u crkvi Uskrsnuća Isusova prvi put spominju 1790. godine u spisima koje je istraživao, ali da tijekom reparacije, otkrivajući dio po dio unutraš-

nosti orgulja, nije naišao na precizan podatak o godini nastanka i majstoru koji ih je pravio. Najstariji zapis u unutrašnjosti orgulja potječe iz 1839. godine i to o popravku.

»To ukazuje da su već tada bile stare najmanje 40 do 50 godina, kada se već mehanizam morao popravljati«, pojašnjava Mandić »govor« grafičnih zapisa u unutrašnjosti orgulja, kao svojevrsnih svjedočenja o povijesti repariranog instrumenta u protekla dva stoljeća. Đerđ Mandić se, osim restauracijom orgulja, specifičnog i složenog instrumenta, bavi



i izučavanjem povijesti orgulja, istražujući tragove i zapise ruku starih majstora ostavljenih u unutrašnjosti orgulja, koji se otkrivaju tek u ovakvim obimnijim radovima, a izvana ih se ne može uočiti. Svoja dosadašnja saznanja iz prakse i traganja u arhivskoj građi objavio je u knjizi »Vojvođanske orgulje«. U crkvu Isusova Uskrsnuća instrument je prenesen iz Bačkog Monoštora 1980. godine, a odakle je tamo donešen još nije utvrđeno. Subotica će u skorije vrijeme biti obogaćena još jednom orguljom, kada iz Kljajićeva budu prenijete u crkvu na Kelebiji.

K. Korponaić

MANIFESTACIJA U POVODU MEĐUNARODNOG DANA STARIH

Za vedar duh i dobro zdravlje

Međunarodni dan starih, 1. listopada, obilježen je tradicionalnom manifestacijom ovim povodom u središtu grada. Subotičke socijalne, zdravstvene i humanitarne organizacije – Gerontološki centar, Centar za socijalni rad, Crveni križ, Gradska udruga umirovljenika, Zavod za javno zdravlje, Preventivni centar Doma zdravlja i Caritas – promovirale su svoje usluge i različite aktivnosti nami-

jenjene najstarijima u gradu. U sklopu manifestacije zainteresirani su mogli provjeriti zdravlje i dobiti savjete i upute o prevenciji, a u prikazu kreativnih radionica informirati se o načinima provođenja slobodnog vremena u različitim oblicima stvaralaštva i društvenih događanja.

Također su prikazane fizikalne vježbe za očuvanje vitalnosti i pokretljivosti i u poznoj dobi. Subotica ima dugu tradiciju

u zaštiti osoba pozne životne dobi (krajem XVIII. stoljeća otvoren prvi dom za stare i nezbrinute, služba njege i pomoći u kući osnovana 1971., prvi gerontološki klub u zemlji otvoren 1973...), ali i puno razloga da se područjem njihove sveukupne zaštite intenzivno bavi, jer je grad demografski sve stariji, na što se desetljećima ukazuje, i karakteriziraju ga stalna negativna demografska kretanja.

Prema ranijem popisu stanovništva udio djece i mladeži u odnosu na udio starijih od 65 godina gotovo je izjednačen u dobnoj strukturi stanovništva Subotice, što se smatra izuzetno nepovoljnim u demografskoj slici grada, te se s velikim zanimanjem iščekuju podaci o aktualnom demografskom stanju na ovom području iz popisa stanovništva koji je upravo u tijeku.

K. K.

Subotica na sajmu u Münchenu

Na najvećem europskom sajmu investicija i nekretnina »Expo Real 2011« u Münchenu od 4. do 6. listopada subotička lokalna samouprava je promovirala mogućnosti ulaganja u subotičke industrijske parkove, kao i zemljište koje nudi poduzeće Park Palić. Na sajmu je oko 1.600 izlagača iz 34 zemlje ponudilo lokacije za braunfield i greenfield investicije. Subotičko izaslanstvo predvodio je gradonačelnik *Saša Vučinić*, a najavljen je i susret s čelništvom grada Münchena s kojim Subotica ima dugogodišnju uspješnu suradnju.

Info pult u Višem sudu

Višem sudu u Subotici, od četvrtka 6. listopada počeo je s radom šalter za informacije koji se nalazi u holu zgrade pravosudnih tijela. Na šalteru će strankama, odvjetnicima i drugim osobama koje dolaze u sud, uposleni pružati informacije o radu svih pravosudnih tijela smještenih u sudskoj zgradi. Stranke će dobivati upute za lakše snalaženje u zgradi, o rasporedu zakazanih suđenja, imenima i kontaktima sa stalnim sudskim vještacima i tumačima za pojedine jezike ili načinu i mogućnostima podnošenja pritužbi na rad suda i druge informacije.

Isplata regresa za repromaterijal

Oko 260 poljoprivrednih gazdinstava podnijelo je zahtjeve za regres repromaterijala za 2011. godinu, a na račune oko 90 poljoprivrednika već su uplaćena sredstva, izjavio je direktor subotičke filijale Uprave za trezor *Antun Vuković*, prenosi Radio Subotica. Vuković je rekao da je ove godine zahtjeve za subvencije u Subotici podnijelo oko 1900 gazdinstava, od čega je do sada isplaćeno više od 1700. Gazdinstva koja imaju više od 30 do maksimalnih 100 hektara bit će isplaćena u roku od 1. do 31. siječnja 2012. u istom iznosu od 14 tisuća dinara po hektaru.

Gospodarstvenici traže rekonstrukciju senčanske pruge

Velika tvornica za proizvodnju ocatne kiseline iz Kikinde zatražila je od Željeznica Srbije okvirne cijene remonta pruge od Subotice do Sente. Kikindska tvornica za transport velikih količina svojih proizvoda koristi prugu te joj je u interesu rekonstruiranje stare pruge. Rekonstrukciju senčanske pruge tražili su i subotički Eurogas, senčanska luka i druge tvrtke kojima je u interesu da se transport tereta odvija brže.

Ivanišević u Pragu

Direktor Gerontološkog centra u Subotici dr. *Nenad Ivanišević*, kao član Menadžmenta Vojvodine socijalne zaštite sudjelovao je na 12. europskom kongresu u organizaciji Europske asocijacije direktora ustanova pružatelja dugotrajne socijalne zaštite starijima (EDE), koji je bio održan od 29. rujna do 1. listopada u Pragu. Ivanišević je sudionicima konferencije govorio o projektima koji imaju za cilj energetska učinkovitost objekata Gerontološkog centra, s posebnim osvrtom na projekt sunčevih kolektora koji će se

koristiti radi osiguravanja energije u Domu za stare. S članovima udruženja potpisan je sporazum o radu i sudjelovanju na projektu pod nazivom »Save age and save energy«, financiranog od strane Europske Unije, a koji je istodobno i najveći projekt socijalne zaštite. S talijanskim partnerima sklopljen je i dogovor o sudjelovanju na projektu IPA – Adriatic program, vrijednosti od po 150.000 eura, koji se odnosi na širenje socijalnih usluga u lokalnoj zajednici.

Recikliraj i pobijedi

Usljedećih mjesec dana učenici osnovnih škola u Subotici natjecat će se u sakupljanju PET ambalaže, starog papira i kartona u akciji pod nazivom »Recikliraj i pobijedi«. Natjecanje će prerasti u stalno prikupljanje ovih vrsta sirovina po školama, tako što će djeca od kuće donositi PET ambalažu i stari papir, a organiziraju ga lokalna samouprava i JKP »Čistoća i zelenilo«. Škole i odjeli koji sakupe najviše materijala dobit će vrijedne nagrade, a za djecu u dobi od 5 do 10 godina u Gradskoj knjižnici, na Paliću i u nekim prigradskim vrtićima održat će se ekološka kazališna predstava pod nazivom »Čuvari planeta – reciklaža nije blam, nemoj da te bude sram«.

Natječaj za najstarije Subotičane

Crveni križ Subotice otvorio je natječaj za najstarije Subotičane i bračni par s najviše godina bračnog staža, odnosno bračne parove s 50 i više godina zajedničkog života. Natječaj je otvoren do kraja listopada, a kandidati se mogu prijaviti u prostorijama Crvenog križa putem telefona 621-101 ili u mjesnim zajednicama.

Nova meteorološka postaja na Paliću

Uz samu obalu Omladinskog jezera na Paliću nikla je nova meteorološka postaja površine 60 četvornih metara, čija je izgradnja koštala oko 3,5 milijuna dinara. Posao je uradio »Park



Palić« sukladno preuzetim obvezama a na temelju sporazuma između Republičkog hidrometeorološkog zavoda Srbije i Grada Subotice. Osim izgradnje postaje izvršeno je i trajno nasipanje, ravnjanje, drenaža, kao i ograđivanje parcele.

U SUBOTICI ODRŽANI 15. DANI PČELARSTVA

Bagrem je izdašno medio

Pčelari iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske, Rumunjske i Srbije planiraju suradnju kroz zajedničke projekte s kojima namjeravaju konkurirati kod pristupnih fondova EU



Pavao Baotić

Srbija spada u red zemalja koje imaju nisku razinu potrošnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda, statistički podaci govore kako ona iznosi oko 300 do 400 grama na godišnjoj razini, što je iznimno malo ako se zna da primjerice u Njemačkoj iznosi deset puta više. Po prinosima meda se pak ne oskudijeva, ova je godina za pčelare bila i nešto iznad prosjeka, a osobito izdašno je medio bagrem.

Svoju proizvodnju pčelari su predstavili i ove godine na 15. danima pčelarstva, održanim u organizaciji subotičkog Udruženja pčelara »Pčela« prošlog vikenda. Sudjelovalo je oko 40 izlagača iz Subotice i Srbije, ali i iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske i Rumunjske, a osim raznih vrsta meda i pčelinjih proizvoda, izloženi su bili i pčelarski alati i oprema.

DRŽAVNI POTICAJI

»Ove je godine bilo pristojne paše na uljanoj repici i nešto voćne paše, a prinosi na bagremu su doista zavidni i to ne

samo na prostoru Subotičko-horgoške pješčare nego i u cijeloj Srbiji, pa i u okruženju. Posebnost našeg prostora je paša divljeg duhana, koja je ove godine bila na razini višegodišnjih prosjeka – oko desetak kilograma po košnici, a podbacila je suncokretova paša, koja je inače jedna od glavnih u Vojvodini. Što je razlog tomu, možemo nagađati. Mislim da su razlog prije svega vremenski uvjeti i nešto više temperature od prosjeka. S druge strane, vjerojatno je vidljiv utjecaj selekcionara koji sada nude sorte i hibride s kraćim razdobljem vegetacije. Primjerice, ako je nekada vegetacijsko razdoblje suncokreta iznosilo 120 do 130 dana, sada je reducirano na 115 dana. Razmjerno tomu smanjilo se i razdoblje cvjetanja, nekada je trajalo najmanje dva tjedna a sad se to završava za nekih 10 do 12 dana. Vjerojatno treba imati u vidu i primjenu nekih otrova koji malo smanjuju broj jedinki u košnici, pa nema snage u pčelinjoj zajednici koja može donijeti obilje nektara«, kaže Živoslav Stojanović, predsjednik Udruženja pčelara »Pčela«.

Kada je riječ o državnim poticajima, od prije nekoliko godina počelo se s financiranjem nabave pčelinjih matica za registrirane proizvođače, a najave da će pčelarstvo biti poticano i po košnici za sada je ostalo samo na riječima. »Jedina pomoć za sada su samo neki povoljni krediti gdje država subvencionira kamate, ali pčelare najviše tišti i posebno interesiraju poticaji po košnici, kako je to u zemljama u okruženju, primjerice u Hrvatskoj gdje se dobivaju takvi poticaji. Kod nas toga nema.

Ovdje postoji još jedna vrsta poticaja za izvoznike meda koji po kilogramu izvezenog meda dobivaju od države refundaciju«, kaže Stojanović.

HOBİ OD KOJEG SE MOŽE I ŽIVJETI

Pčelar iz okolice Zagreba Dražen Jerman na subotičke Dane pčelarstva je došao prvi puta kao zastupnik »BeeVitala«, prirodnog preparata za suzbijanje varoe kod pčela. Riječ je o austrijskom proizvodu za

hobi koji se sam financira, i nešto se, ruku na srce, zaradi. Može se živjeti od pčelarenja, ako se puno radi«, kaže Baotić te dodaje kako je veoma ugodno iznenađen manifestacijom, izgledom grada i svime što je vidio.

Gosti iz regije sudjelovali su i na radnom sastanku čija su tema bili pogranična suradnja i zajednički programi i projekti u cilju konkuriranja pristupnim fondovima EU.

»Budući da su Mađarska i Rumunjska u EU, a Hrvatska je



koji Jerman ima ekskluzivno zastupništvo za cijelu bivšu Jugoslaviju, a u Subotici je došao potražiti distributera za ovo područje. Na štandu s pčelinjim proizvodima je i Pavao Baotić iz sela Bošnjaci pokraj Županje. Na manifestaciju je, kaže, došao zahvaljujući prijateljstvu i na poziv predsjednika Udruženja Živoslava Stojanovića.

»Bavim se pčelarstvom 11 godina i svrstao bih se negdje u ozbiljnije hobiste. To bi bio

pred vratima EU, ta zajednička suradnja i zajednički projekti mogli bi biti od koristi i jednima i drugima. Vidjet ćemo koliko nas ima, kako smo organizirani i koji su to projekti koje bismo mogli zajednički raditi«, objašnjava Stojanović te dodaje, kako bi neke od tema svakako mogli biti utjecaji otrova na razne ratarske i medonosne kulture, te izgradnja preradnih kapaciteta, pakirnica, i slično.

S. Mamužić

MLADA DIZAJNERICA SANDA BENČIK INSPIRACIJU NALAZI U OKRUŽENJU U KOJEM JE RASLA

Šling kao poticaj u kreacijama



*Kolekciju odjeće dopunjene i inspirirane bjelinom šlinga Sanda Benčik je ove godine prikazala u svom rodnom selu Tavankutu i na manifestacijama u Subotici, Bačkom Bregu i Vinkovcima * Široj publici pokazala je i aranžerske i kreatorske sposobnosti ali se, poput većine svojih vršnjaka, još suočava s najraširenijim problemom današnjice - nalaženjem stalnog profesionalnog angažmana*



Sanda Benčik

»Noć muzeja« mladoj Tavan-kućanki *Sandi Benčik* promijenila je dane. Od kako je u toj noći, na manifestaciji organiziranoj u Tavankutu, prikazala svoju kolekciju suknji, bluza, tunika i hlača inspiriranih bjelinom šlinga, uslijedili su pozivi da ovu lijepu žensvenu odjeću, kao svojevrsni spoj prošlosti i sadašnjosti, tradicionalnog i modernog, predstavi i drugima. U rujnu je sa svojim drugaricama – manekenkama sudjelovala na tri manifestacije – »Subotičkoj brazdi«, »Vinkovačkim jesenima« i III. miholjdan-skim susretima u Bačkom Bregu. Svuda ponese optimizam, osmijeh i pregršt svojih modela uljepšanih ili dopunjenih nježnim ručnim radom kojem suvremeno doba ne oduzima čaroliju, naprotiv, podsjeća i vraća na vrijednosti koje traju.

TANANI OSJEĆAJ ZA SPOJ STAROG I NOVOG

Sanda Benčik je završila srednju Kemijsko-tehnološku školu u Subotici, te nastavila školovanje u Beogradu na Visokoj tekstilnoj strukovnoj školi za dizajn, tehnologiju

i menadžment, gdje je diplomirala s temom »Oblik i ornamenti nošnje Bunjevaca u Bačkoj kao poticaj za stvaranje kolekcije ženske odjeće«. U »Noći muzeja« prikazala je svoj diplomski rad (hlače i tunika sa šlingom, koje je za prikaz diplomskog rada vezla *Blaženka Cvijanov*), kao i žensku odjeću koju je potom sama kreirala i napravila, kombiniranu s dijelovima narodne nošnje iz fonda HKPD-a »Matija Gubec«,





čija je članica u folklornoj i slamarškoj sekciji.

»Zahvaljujući 'Gupcu' uspjela sam napraviti kolekciju, bez njih ne bih imala niti dovoljno vremena niti materijalnih mogućnosti da pripremim svoju prvu reviju«, kaže Sanda Benčik zahvalna na velikoj pomoći i potpori Kati i Ladislavu Suknoviću iz ovog kulturno-umjetničkog društva, kao i svima koji su je zduš-

no podržavali u pripremama i nastupu.

Najavljujući modele Sande Benčik u »Noći muzeja« Kata Suknović, članica Predsjedništva HKPD-a »Matija Gubec«, između ostalog, iznijela je: »Sanda ljupko povezuje i tka prošlost u sadašnjost poigravajući se s oblikom i formom, dajući jedan lagani ritam s akcentom bunjevačke narodne nošnje.«

Šlingani predmeti sačuvani su i u obitelji Benčik, pa su nekađašnje jastučnice ukrašene nježnim vezom dobile novu i nosivu namjenu na Sandinim bluzama. Sanda o svemu isto tako vedro i priča, kako je živahno kombinirala ručni rad u današnje suvremene namjene. »Željela sam prikazati da modele u kombinaciji sa šlingom djevojke i danas mogu nositi«, dodaje nasmijano.

DRUGARICE MANEKENKE

»Od djetinjstva sam okružena šlingom, nošnjama, ljubav prema ljepoti ručnog veza mi je usađena odavno i iz tog razloga sam tu ljepotu htjela prikazati i kroz diplomski rad«, kaže Sanda o opredjeljenju da spoj suvremenog i tradicionalnog prikaže u završnici studija, a onda i stvarajući svoju prvu kolekciju za reviju.

Toplo, srdačno i s mnogobrojnim čestitkama popratili su u Tavankutu prvi nastup svoje mlade mještanke. »Kreacije u bjelini šlinga izlagala je u Suvenirnici ispod Gradske kuće u Subotici, a također je 2007. godine sudjelovala u postavu izložbe na zagrebačkom kolodvoru pod nazivom 'Hrvati u Vojvodini'«, podsjetila je na dosadašnja postignuća mlade dizajnerice Kata Suknović otvarajući prvu reviju Sande Benčik u »Noći



muzeja«. »Sudionica je bila i radionice na Braču pod nazivom 'Hrvatsko narodno ruho' u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Posudionice i radionice narodnih nošnji.«

Sanda je posebno zahvalna što su njezine drugarice prihvatile da budu manekenke, tj. nositi modele pred publikom i bez ikakvog prethodnog iskustva za nastupe na modnim pistama. To su Kristina Tokodi, Suzana Gagić, Saška Kopunović, Sanela Babić, Sandra Babić, Ivana Buljovčić, Anđela Horvat, Ana Kopunović Legetin, Tamara Dulić i Ksenija Benčik, a sve djevojke frizirala je i šminkala Kristina Kovačić. I tako su lijepe djevojke iz Tavankuta, sada već i izvan sela, ponijele i predstavile nove modne kreacije nastale na motivima veza uz koji su rasle.

K. Korponaić



PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:
SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.
POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

ZVUCI LIMENE GLAZBE IZAZVALI ODUŠEVLENJE MEĐU TAVANKUĆANIMA



Izuzetna izvedba gostiju iz Gornje Stubice

Počeli smo ni iz čega, u mjestu u kojemu puhački orkestar i limena glazba nisu bili popularni, niti su u 800 godina postojanja

Gornje Stubice uopće u spisima ikad spominjani, kaže dirigent orkestra Marko Sviben

Koncert puhačkog orkestra Vatrogasne zajednice iz Gornje Stubice priređen je u prošlu subotu u Domu kulture u Tavankutu. Uz standardne puhačke skladbe i folklornu glazbu, publika je imala priliku čuti i izuzetnu izvedbu pojedinih skladbi ozbiljne glazbe svjetskih i domaćih autora, kao i obrade jazz i pop pjesama.

Gornjostubički orkestar osnovan je 1995. godine i trenutačno broji oko 40 članova, uz koje marljivo vježbaju i djeca, budući članovi orkestra. Iako u samim počecima rada orkestra ova vrsta glazbe nije naišla na prihvatanje od strane mještana, zahvaljujući dobroj suradnji škole, crkve i općine i njihovoj potpori osnutku orkestra, vremenom je puhačka glazba ipak zaživjela među Stubičanima, kaže dirigent orkestra Mirko Sviben.

POČETAK IZ NIČEGA

»Počeli smo ni iz čega, u mjestu u kojemu puhački orkestar i limena glazba nisu bili popularni, niti su u 800 godina postojanja Gornje Stubice uopće u spisima ikad spominjani. Dakle, to je kraj gdje su oduvijek bili zastupljeni isključivo tamburica, violina i slično. Stoga smo prije 16 godina odlučili osnovati puhački orkestar u koji su se uključili ljudi koji se nikad ranije glazbom nisu bavili. Potrudio sam se prikupiti naše domaće popevke, koje ljudi inače pjevaju, i prilagoditi ih limenoj glazbi. Počeli smo ih izvoditi na nekim

našim mjesnim feštama i na taj način smo ovu glazbu približili ljudima. Sada je vrlo dobro prihvaćena, a mještani su ponosni ako im djeca sviraju u orkestru. Redovito vježbamo, uključujemo mlade i pokušavamo imati različit repertoar. Osim naših domaćih, zagorskih popevki, sviramo i svjetske evergrine, a 'načeli' smo malo i od Straussa.« U Gornjoj Stubici puhačka glazba danas nalazi svoje mjesto na kulturnim, političkim, sportskim i drugim mjesnim manifestacijama, kao i na različitim zabavama, te na sprovodima.

Među značajnim nastupima Mirko Sviben izdvojio je proš-

logodišnje sudjelovanje orkestra na Smotri vojnih orkestara u Ukrajini, gdje su, kaže, imali priliku nastupati s profesionalnim puhačkim orkestrima. Osim toga, orkestar gostuje i u brojnim gradovima u Hrvatskoj, potom u susjednoj Republici Sloveniji, te u Češkoj. Nastup u Tavankutu im je prvi na području Vojvodine, a dojmovi su, ističe Sviben, vrlo pozitivni:

»Bili smo u Subotici i Somboru, a moram spomenuti i da smo sreli Zvonka Bogdana. Oduševljeni smo gostoprimstvom ovdje i svakako ćemo odnijeti lijepe utiske u Zagorje.«

U SKLOPU FESTIVALA VOĆA

Koncert puhačkog orkestra iz Gornje Stubice održan je u sklopu tavankutskog »Festivala voća« zahvaljujući dugogodišnjoj suradnji osnovnih škola u Tavankutu i Gornjoj Stubici, koje nose ime Matije Gupca, kaže ravnateljica tavankutske škole i članica organizacijskog odbora festivala Stanislava Stantić-Prčić:

»Donedavni ravnatelj škole u Gornjoj Stubici Željko Popović član je ovoga orkestra i stoga se došlo na ideju ponuditi mještanima Tavankuta i okolice nešto novo, drukčije i zanimljivo. Na taj se način želi ujedno promovirati i 'Festival voća', čija će središnja manifestacija biti održana 22. listopada. Za sada možemo najaviti da će toga dana u prostorijama hladnjače 'Voćko' u Tavankutu biti priređen cjelodnevni program, u sklopu kojega će biti održana stručna predavanja, potom izložba voća, kao i kulturno-umjetnički program«, najavila je Stanislava Stantić-Prčić.

Tavankučani su imali priliku ponovno čuti gornjostubički orkestar i u nedjelju, kada su njegovi članovi sudjelovali na misnom slavlju, te su tako glazbenom pratnjom crkvenog zbora, a nakon toga i malo življim notama ispred crkve, pridonijeli dobrom raspoloženju mještana, koji su se dali uvjeriti da se veseliti može i bez žica.

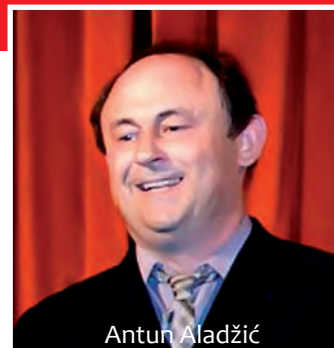
Marija Matković



MEMORIJAL ANTUNA ALADŽIĆA U SVETOZARU MILETIĆU

Čovjek koji je uvijek davao cijelog sebe

Sjećanje na ovog člana Lemešanina ne traje samo ova tri dana, ono je prisutno u svim udrugama u kojima je radio, jer je u njima ostavio trajan doprinos



Antun Aladžić

Povodom obljetnice smrti *Antuna Aladžića*, istaknutog člana Hrvatskog bunjevačkog kulturno-umjetničkog društva »Lemeš« iz Svetozara Miletića, održan je memorijalni program od 30. rujna do 2. listopada.

Antun Aladžić je rođen u skromnoj obitelji od oca *Davida* (veterinara) i majke *Julije* (kućanice) 21. lipnja 1961. Osnovnu školu završava u svom rodnom selu. U isto vrijeme, tražeći svoj prostor pod suncem, uključuje se u rad Dobrovoljnog vatrogasnog društva, član je šahovskog kluba, a u školi se uključuje u literarnu sekciju, gdje je učinio i prve glumačke korake. Iza toga upisuje srednju poljoprivrednu školu u Somboru, koju završava s uspjehom. Aktivan je kao omladinac u mjesnoj omladinskoj organizaciji, pa za svoje vršnjake u školi dovodi bendove kao što su »Riblja čorba« i »Divlje jagode«. Paralelno je aktivan i u dramskom odjelu, pa se nižu predstave u kojima glumi. Davne 1980. godine glumi *Zelenka* u predstavi »Čovjek s Marsa«, 1983. u »Kačiperkama« dobiva glavnu ulogu, a već 1984. glumi u »Nacikinoj uji«. U ovim predstavama im pomaže *Bogomir Đorđević*, glumac somborskog Narodnog pozorišta. Režirao je tri komedije – »Žensko prelo« od *Džinića*, »U gostima« od *Budimčevića* i zadnju, koja mu je bila najveći izazov, »Stipanova princeza« od *Marjana Kiša*.

SVESTRANI AKTIVIST KOJEG SE SVI RADO SJEĆAJU

Volio je daske koje život znače, a od glumaca je uspijevao izvući

i ono što nisu ni sami vjerovali da mogu, niti da postoji u njima. Bivio se poljoprivredom, skrbio o teško bolesnim roditeljima. Uključio se u osnivanje udruge građana »Lemeški kulen«. Jednom riječju – bio je svestran, radio je puno, davao cijelog sebe, a sada, kad ga više nema, mnogi ljudi s tugom u srcu rado ga se sjećaju.

đaja bio je HBKUD »Lemeš« sa željom da prikaže njegov rad i podsjeti publiku na smijeh i lijepe trenutke koje im je pružio. U petak, 30. rujna, bila je večer sjećanja na Antuna Aladžića. Biografiju je pročitala dopredsjednica HBKUD-a »Lemeš« *Tamara Brkić*. *Bogomir Đorđević* je sa suprugom *Ksenijom* održao prigodan recital. Prikazana

Druge večeri su gostovali glumci iz Doma kulture iz Sivca s predstavom »Voz« autora i redatelja *Vladimira Risa*. U glavnoj ulozi u ovoj komediji, zasnovanoj na istinitim događajima iz Sivca, bio je *Jovan Paul*. Treba napomenuti kako je ova predstava snimljena za RT Vojvodine.

DAN PUN AKTIVNOSTI

Treći dan je bio pun aktivnosti. Pioniri Dobrovoljnog vatrogasnog društva imali su pokaznu vježbu u dvorištu Mjesne zajednice. Mališani su pokazali svoje umijeće u svladavanju prepreka i gašenju požara. U Domu umirovljenika je održan prijateljski šahovski turnir po Bergerovom sustavu između Lemešana i Stanišićana. Prvi potez na turniru je učinio Antunov sin *David*. Da bi sve bilo regularno pobrinuo se republički sudac *Dragan Miličević*. Pobjednik turnira bio je *Damir Babić* iz Stanišića. Navečer su u Domu kulture održane dvije predstave »Kanda imam talenat« u izvedbi Male scene Hrvatske čitaonice iz Subotice i »Stipanova princeza« u izvedbi domaćina, autora *Marjana Kiša*, s kojim domaćini imaju dobru suradnju.

Za gurmanske specijalitete pobrinula se UD »Lemeški kulen«.

Sjećanje na Antuna Aladžića ne traje samo ova tri dana, ono je prisutno u svim udrugama u kojima je radio, jer je u njima ostavio trajan doprinos – dio sebe.

Domaćini vjeruju da će i sljedeće godine publici pružiti trodnevni užitek u smijehu i razbibrizi.

Lucia Tošaki
Fotografije: Ivan Horvat



Detalj iz predstave



Pioniri na pokaznoj vježbi

To je dokazao i ovaj memorijal u koji su se uključile sve udruge u kojima je radio i bio član. Glavni organizator ovog doga-

đaja bio je HBKUD »Lemeš« sa željom da prikaže njegov rad i podsjeti publiku na smijeh i lijepe trenutke koje im je pružio. U petak, 30. rujna, bila je večer sjećanja na Antuna Aladžića. Biografiju je pročitala dopredsjednica HBKUD-a »Lemeš« *Tamara Brkić*. *Bogomir Đorđević* je sa suprugom *Ksenijom* održao prigodan recital. Prikazana

BEŠČANI SE OKUPILI U SVOJOJ ŽUPI

Svjedočanstvo ustrajnosti i vitalnosti Srijemaca

Beščani ovim dvodnevnom druženjem još jednom pokazali kako su jedna od najaktivnijih i najbolje organiziranih srijemskih zajednica

U subotu, 1. listopada, Beščani su tradicionalno obilježili blagdan svoje nebeske zaštitnice Sv. Terezije od Djeteta Isusa, u narodu popularno nazvane Male Terezije, ali se ove godine to slavlje produžilo i na nedjelju zahvaljujući nazočnosti iseljenih Beščana, koji sada žive u Republici Hrvatskoj.

Naime, Zavičajni klub Beščana, koji djeluje u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata sa sjedištem u Zagrebu, organizirao je ove godine posjet Beški obilježavajući crkveni god svoje crkve, ali i susret sa svojim suseljancima koji su ostali živjeti u svojoj župi.

SVETA EUKARISTIJA

Svečanu euharistiju u crkvi sv. Terezije od Djeteta Isusa predvodio je vlč. Ivo Džinić, profesor na Bogoslovnom fakultetu u Đakovu, uz asistenciju surčinskog i novobeogradskog župnika preč. Marka Kljajića, župnika župe sv. Križa u Petrovaradinu i upravitelja



Crkva je bila pretijesna za iseljene i domaće Beščane koji su još jednom pokazali svoje zajedništvo

tekijskog svetišta vlč. Stjepana Barišića, župnika župe sv. Roka u Petrovaradinu preč. Marka Loša, preč. Blaža Zmajića iz Iriga, mitrovačkog dekana preč. Eduarda Španovića, zemunskog dekana preč. Joze Duspere, šidskog župnika vlč. Nikice Bošnjakovića i župnika domaćina, preč. Božidara Lusavca, koji je na samom početku misnog slavlja pozdravio goste, a posebno Beščane i njihove goste iz Hrvatske koji su došli podijeliti s njima radost blagdana Sv. Male Terezije.

Prof. Džinić je, govoreći o nebeskoj zaštitnici Beške, rekao kako se Terezija rodila kao deveto dijete bračnog para Luja – Josipa-Stanislava Martina i Marije-Azelije Gueirin 2. siječnja 1873., u gradiću Alenconu u Normandiji te da je dva dana kasnije bila krštena dobivši imena Marija-Franciska-Terezija.

Nakon sv. mise uslijedio je zajednički ručak, na kojem su

razmijenjeni prigodni darovi i lijepe želje, a prof. Džinić u svom je pozdravnom govoru naglasio poznato beščansko zajedništvo kroz vjernost Bogu i svojoj Katoličkoj crkvi.

U sklopu ovog događaja predstavnici Mjesne zajednice Beška primili su u posjet Beščane i njihove goste iz Republike Hrvatske. Tako su u srdačnom i prijateljskom ozračju predsjednik Mjesne zajednice Beška Duško Lupurović, predsjednik Zavičajnog društva »Stara Beška« Dušan Stojić i članovi Vijeća Mjesne zajednice Beška sa svojim gostima – predsjednikom Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata Matom Jurićem, članom Glavnog i Upravnog odbora Zajednice Petrom Andrićem i predsjednikom Zavičajnog kluba Beščana Mladenom Čavarom – razmijenili »stara« beščanska sjećanja iz mladosti te se prisjetili i nemilih događaja iz devede-

setih godina prošlog stoljeća, uz obostranu želju da se ta (i takva) vremena više nikada ne ponove, a dogovoreni su i konkretni potezi buduće suradnje na dobrobit obaju naroda koji žive u Beški.

KONKRETNI POTEZI BUDUĆE SURADNJE

Predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata Mato Jurić ustvrdio je kako ovakvi susreti svjedoče o ustrajnosti i vitalnosti Srijemaca koji i u teškim i burnim vremenima nalaze snagu čuvati svoj identitet, ali i drugima pokazati svu ljepotu svoje duhovne i kulturne baštine, te se prisjetio prvih razgovora s preč. Lusavcem o potrebi zajedničkog okupljanja Beščana.

»Danas se Beščani u Hrvatskoj redovito okupljaju svake godine i to naizmjenice u Požegi, Virovitici, Bjelovaru, Zagrebu i, dakako, u Beški«, nije krio emocije i zadovoljstvo okupljanjem Beščana Mato Jurić, dok je Mladen Čavar u svom govoru ustvrdio kako su Beščani i ovim dvodnevnom druženjem još jednom pokazali (i dokazali) da su jedna od najaktivnijih i najbolje organiziranih srijemskih zajednica koje krasi zajedništvo u dobru i zlu.

Zlatko Žužić

PRIPREMA ZA MEĐUNARODNU KONFERENCIJU EKOTURIZMA

Apatin na Loristu

Na ovogodišnjem Loristu, održanom na Novosadskom sajmu, u četvrtak, 28. rujna, održana je IV. međunarodna konferencija o ekoturizmu koju je organizirala Nacionalna asocijacija za ekoturizam »Ekoturizam Srbija«, a pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja i IV AP Vojvodine. Ovogodišnji okrugli stol bio je posvećen razvoju ekoturizma podunavske regije. Konferencija o ekoturizmu podunavske regije namijenjena je svima koji su na bilo koji način obuhvaćeni tematikom ekoturizma: vlasnicima seoskih gazdinstava, poslovnim udrugama, zadrugama i nevladi-

nim organizacijama, državnoj upravi, lokalnim samoupravama, turističkim zajednicama, te znanstvenim i stručnim institucijama. Jedan od sudionika okruglog stola bio je i koordinator projekta »Tradicijska budućnost« zadužen za razvoj Klastera EcoRuralNet, osnovanog u Apatinu u okviru CBC programa EU za područje Hrvatske i Srbije, Branko Milešević, a prezentirao je projekt kojega provode općina Apatin sa srpske i Centar za poduzetništvo iz Osijeka s hrvatske strane, u koji su, pokraj razvoja tradicionalne poljoprivredne proizvodnje, ugrađeni i elementi ekologije i turizma. Ovaj okrugli stol je ujedno i priprema za Međunarodnu konferenciju ekoturizma planiranu za 2012. godinu, a bit će posvećena Dunavu i njegovim potencijalima, koji do sada nisu valorizirani na odgovarajući način.

I. Andrašić

ODRŽANI XIV. REŠETARAČKI SUSRETI PJESNIKA

U slavu materinskog izričaja

U danima proteklog vikenda u Rešetarima su se poput jedinstvene obitelji okupili pjesnici iz Hrvatske i oni koji djeluju u hrvatskim zajednicama izvan domovine



Sudionici susreta pjesnika

Dane proteklog vikenda obilježilo je okupljanje velike obitelji robova i gospodara stiha u malom, pitomom slavonskom gradiću Rešetari. Poeti, kako iz Hrvatske, tako i s prostora izvan domovine, okupili su se na svojem godišnjem druženju, jedinstvenom u svijetu.

U organizaciji Književno-likovnog društva »Rešetari« od 30. rujna do 2. listopada održani su XIV. rešetarački susreti pjesnika.

IZLOŽBA, PREDSTAVLJANJE KNJIGA I ZBORNIKA

Program je počeo otvorenjem izložbe XIV. međunarodne likovne kolonije »Petrović - Rešetari 2011«, a središnji dan susreta bila je subota, 1. listopada. U prijepodnevnim aktivnostima predstavljene su knjige »Između dvojbi« Ljerke Totch Naumove iz Makedonije i »Hrvatska, i izvor i ušće« Ivanke Kuzmanović-Madunić iz SAD-a, te Zbornik mladih pjesnika »Dodirni ga srcem«. U ovaj zbornik ušle su pjesme autora iz devet škola iz Hrvatske i šest iz inozemstvu. Među autorima su, kao jedine iz hrvatske zajednice u Srbiji, Sončanka, učenica

VII. razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić« Maja Andrašić, koja je i sudjelovala na manifestaciji, i učenica V. razreda OŠ »Aleksa Šantić« iz Vajske Emilija Kovačev iz Bođana. U poslijepodnevnom satima predstavljen je i Zbornik pjesama XIV. susreta pjesnika »O zemlji i zanovijeti«. U ovom Zborniku zastupljeno je i trinaestero pjesnika iz hrvatske zajednice u Srbiji, a na samoj manifestaciji sudjelovalo je šestoro: Kata i Antun Kovač iz Sombora, Marija Lovrić i Mladen Šimić iz Novog Sada, Mila Markov-Španović iz Srijemske Mitrovice i Ivan Andrašić iz Sonte.

SKUP HRVATSKE MATERINSKE RIJEČI

Predstavljen je i antologijski Zbornik »Na istom kolosijeku«, kojim je obilježena 70. obljetnica rođenja i 10. obljetnica smrti jednog od najistaknutijih izdanaka hrvatske zajednice u Mađarskoj, Šokca rođenog u Santovu Stipana Blažetina. Za pjesnike i predstavnike društava sudionika ove vrijedne manifestacije prijam je priredio načelnik općine Rešetari Zlatko Aga sa suradnicima i dožupanicom Brodsko-posavske županije

Ružicom Vidaković. Uz srdačne pozdrave upoznao je goste s radom i postignućima ove nevelike općine, a posebno je istaknuo velike uspjehe domaćina i organizatora manifestacije, KLD-a »Rešetari«. Iskazao je i veliki ponos što su maleni Rešetari postali centar, jedinstveni u svijetu, u kojem se čuje riječ materinska na mnogim dijalektima hrvatskog jezika. Središnji događaj bio je susret poetske riječi. Nastupili su, kako afirmirani, tako i pučki pjesnici iz Hrvatske i hrvatski pjesnici koji žive izvan matične domovine. Zajednički zaključak dožupana Davora Vlaovića, koji je susrete službeno otvorio, savjetnice u Hrvatskoj matici iseljenika Dijane Mašala Perković i prve tajnice u MVP-u, djelatnice Odjela za hrvatske manjine u inozemstvu Dubravke Severinski

bio je kako KLD »Rešetari« i ovom manifestacijom tako uspješno povezuju Hrvate u domovini i u inozemstvu. Tako se hrvatska riječ čuva ma gdje Hrvati u svijetu bili, a ova manifestacija nazvana je i predivnim poetskim skupom hrvatske materinske riječi. Posljednjeg dana manifestacije pjesnici su nazočili svetoj misi u župnoj crkvi Krista Kralja, pa su poslije mise i vjernicima pročitali svoje pjesme. Manifestaciji je nazočila i službena delegacija općine Ilinden iz Republike Makedonije, te najviša delegacija Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. Pokrovitelji su bili Vlada RH i Ministarstvo kulture, a supokrovitelji Hrvatska matica iseljenika, općina Rešetari, MVP, Brodsko-posavska županija i općina Rešetari.

K. P.

Ivan De Villa, predsjednik KLD-a »Rešetari«

Pišimo na dijalektu

Četrnaesti susret je za nama, a od sutra se već okrećemo petnaestom. Pozvao bih, kako one koji su već sudionici, tako i one koji pišu a do sada se nisu prijavljivali, da prikupe malo odlučnosti i hrabrosti i pošalju nam svoje pjesme. Želja nam je da pjesnici što više pišu na dijalektima, osobito mladi koji žive izvan matične domovine. Ukoliko ga mladi ne budu govorili i pisali na njemu, hrvatski će jezik neumitno izumrijeti na mnogim prostorima.

NOVOSAĐANIN NEBOJŠA JOVANOVIĆ SPREMA SE NA NEOBIČAN PUT



Prvi svemirski turist iz Srbije

Cijeli proces traje dva i pol sata, od polijetanja do slijetanja.

Putnici će na visini od 115 kilometara moći

vidjeti poluloptu, ali ne i cijelu zemaljsku kuglu. Letovi

bi trebali krenuti već od sljedeće godine

Ser Richard Branson, veliki vizionar i vlasnik kompanije Virgin Group, u okviru koje uspješno posluje 360 kompanija u cijelom svijetu, pružio je nesvakidašnju mogućnost svim avanturistima – da pođu na povijesni put u svemir. Među onima koji će vidjeti zemljinu kuglu iz svemira nalazi se i 34-godišnji Novosađanin *Nebojša Jovanović*, prvi čovjek s ovih prostora koji će imati prigodu doživjeti takvo iskustvo. Ovaj mladi, talentirani poduzetnik direktor je privatne informatičke tvrke, dugo se bavi informatikom, računalima i programiranjem. Dokaz da je naš sugovornik vizionar jest činjenica da je osnovao prvu privatnu E-gimnaziju koja naglasak stavlja na primjenu informacijskih tehnologija u nastavi.

Odakle ideja za ovo putovanje?

Moj posao je dosta statičan pa zato nisam imao puno prilika putovati, a s druge strane ni odsustvovati i baviti se još nekim posebnim hobijima. Pokraj velikog broja obveza ipak sam se u ovom posljednjem razdoblju uspio posvetiti i nekim drugim stvarima, osim poslu, i tako sam i odlučio prijaviti se za komercijalni let u

svemir. Inače sam dugo pratio rad ser Richarda Bransona, mogu reći i da mi je idol, on je uključen i u sferu telekomunikacija, i u ugostiteljstvo, i u zračni prijevoz i gdje god se uključio doveo je to područje do savršenstva. On je čovjek koji je počeo samostalno, radio je po dvadeset sati dnevno, izuzetno je sposoban, sve ideje koje provodi imale su uspjeha, tako da ga veoma cijenim. Već je najavio, poslije Virgin Galactica i svemira, kompaniju koja će ljude spuštati na dubinu od 10 kilometara specijalnim podmornicama itd.

Mogućnost ovog leta pojavila se prije nekih pet godina u okviru spomenute kompanije Virgin Galactic iz Amerike. Prijavio sam se iz čiste avanture. U posljednjih nekoliko godina uspio sam više putovati i možda će ovo biti kruna mojim putovanjima. Svi zainteresirani diljem svijeta, pa i ja, prijaviti su se mogli putem interneta, putem njihovog sitea, gdje se popunjavaju osnovni podaci. Postupio sam na taj način i, evo, saznao sam iz medija, nisam ni znao, bit ću prvi građanin Srbije koji putuje u svemir. Moram napomenuti kako se prije mene prijavila *Nataša Pavlović*, američka državljanka

sprskog podrijetla koja živi u Los Angelesu, koja se prijavila još 2008. godine.

Koje sve testove prijavljeni putnici moraju proći prije uzletanja?

Putnici će imati posebnu odjeću, morat će obaviti određene pripreme i svi će nositi pelene. Morat će proći psiho-fizičke testove. Što se tiče samih priprema one se svode uglavnom na prehranu, način i stil života. Neke posebne vježbe nisu određene, a provjere koje su značajne bit će vezane za kompletne kardio-vaskularne provjere i psihološke testove vezane naročito za napadaje panike, zatvoren prostor, visinu, jer vjerojatno nije svatko u stanju podnijeti takve okolnosti i napore. Za sam je let bitno da će putnici trpiti relativno veliki tlak zbog brzine letjelice. Letjelica ubrzava s neke inertne brzine koju će imati kad se otpusti s oko 600-700 km/sat na 4500 km/sat, što su ogromne brzine čak i za vojne pilote. Putnici će biti zavezani u horizontalnom položaju i imat će posebna anti-gravitacijska odijela, tako da će taj potisak koji će kratko trajati, možda minutu ili kraće, biti najveće opterećenje. Ono čega se Virgin Galactic plašio jest da se putnici ne onesvije-

ste, tako da će morati proći i te provjere. Hoće li se opterećenje i tlak također testirati prije leta to nam nije rečeno. Hoće li biti simulacija kompletnog leta ne znamo, mislim da bi se tu dosta gubilo i na vremenu, a i povećavalo bi troškove. Treba ovdje razlikovati situaciju, mi smo putnici, a novinari nas često zovu astronautima itd. Mi ne upravljamo letjelicom, nemamo nikakvu kontrolu nad letom, tu su piloti, a mi smo putnici zavezani za sjedišta, nemamo potrebu imati iste predispozicije kao sami piloti.

Znate li kako će izgledati let?

Ljudi obično misle kako se tu radi o okomitom uzlijetanju, da su to oni skupi letovi koji koštaju milijune dolara, sa šatlom i raketom itd. Ovdje se radi o specifičnom avionskom letu, gdje zrakoplov nosač nosi mali raketni zrakoplov u kome se nalaze putnici. Maksimalno može biti 6 putnika, pilot i koplilot. Virgin Galactic angažira iskusne pilote, u pitanju su vojni piloti i piloti u mirovini koji su već letjeli za NASA-u i imaju puno sati leta u svemiru. Radi se o visini na kojoj se spomenuti raketni zrakoplov otpušta od zrakoplova nosača, on tu pali svoj motor i odvaja se na visini od 115 km. Prema pravilima

Koju sumu je nepohodno izdvojiti za ovo zadovoljstvo?

Za ovaj let uplatio sam avansni depozit od 20.000 dolara. Moram napomenuti da je cijena 200.000 dolara, i to je cijena koja važi jednako za sve. Navodno je bilo riječi da će zbog ekonomske krize cijena biti smanjena, to još očekujemo, neslužbeni su podaci, ali ono što je evidentno po javljanju američkih medija, to je da je značajno opao broj prijavljenih putnika i broj samih uplata itd. Također i njihov razvoj je, vjerojatno zbog ekonomske krize, malo posustao, tako da je Virgin Group čak mora-

la prodati udio u vlasništvu Virgin Galactica i većinski paket dionica je kupio jedan šejk iz Emirata s čim javnost još nije upoznata. Tako da ser Richard Branson nije više većinski vlasnik u kompaniji nego je to jedan šejk koji je u tome vidio perspektivu, kao i veliki poslovni uspjeh. Poslije Amerike, Rusije i Kine koje su poslale same svoje ljude u svemir ovo će biti jedina privatna kompanija koja je to uspjela. Virgin Galactic je tu probio led, mada već su se pojavile konkurentne kompanije koje već nude cijenu od

100.000 - 130.000 dolara, tako da već od 2015. godine možemo očekivati da će se cijena samim tim obarati. Najskuplje je samo gorivo. Mislim da će za nekih 10-20 godina ovo biti sasvim normalna i obična stvar. Trenutno se nalazim u fazi traženja sponzora. Ono što me svi pitaju jest hoće li se moći nositi neki rekviziti, to za sad nije moguće, jer putnici dobijaju kompletno njihovo odijelo i ne nose osobne stvari. Postoje pregovori o sponzorstvu s dvije, tri kompanije, svi bi željeli biti jedini sponzori, ali ne bi željeli spon-

zorirati cijelu sumu. Činjenica je da je to veliki događaj i da će medijska praćenost biti velika. Već godinu dana traju razgovori i nadam se da ću to konačno riješiti. Za depozit sam dao svoja sredstva. Iskreno se nadam da ću opravdati sva očekivanja, jer je ovaj moj put izazvao veliku medijsku pažnju. Osobno ne želim neku promociju, samo se nadam se da će se sve dobro završiti. Sve mi ovo stvara veliku psihološku pritisu i zastoje u poslu. A poslije toga nadam se nekoj novoj avanturi.

Svjetske aeronautičke agencije sve preko 100 km je svemir. To se smatra nekim standardom i zato se ide na visinu od 115 km. I to je neki suborbitalni let, tu još ima čestica zraka, bestežinsko stanje postoji, gravitacija je nula, ali nije pravi svemir. Smatra se da je možda neki pravi duboki svemir negdje na oko 300 km. Tako da je ovo mogućnost da putnici vide poluloptu, ne vidi se cijela zemaljska kugla, vidi se crni svod, vidi se planet, dio atmosfere, ali to nije onaj pogled kao što ljudi misle, duboki svemir, ostanak u svemiru itd. Letjelica dotakne tu visinu i zadržava se samo šest minuta na toj visini. Putnici se odvezuju sa sjedišta kako bi mogli gledati kroz prozore. Ne mogu fotografirati niti nositi osobne predmete. Let će biti sniman iznutra i prema navodima koji postoje na siteu bit će prenošeno preko njihovog portala tako da će svi zainteresirani moći gledati uživo. Svi putnici će dobiti snimke.

Kada bi letovi trebali početi? Letovi bi trebali krenuti već od sljedeće godine. Pravi se nekoliko letjelica i oni su prva trvrtka koja se odlučila na taj korak. Oni grade i veliku svemirsku luku u pustinji Nevada. Moram naglasiti kako je letje-

lica imala nekoliko test letova, letjeli su samo piloti, uspješno je poletjela, sletjela, simulirano je i otpuštanje i paljenje raketnog motora. Letjelica napravi nekoliko lepeza na toj visini i vraća se slobodnim padom, kao i space shuttleovi. Aerodinamična je, napravljena je poput ptice i ima pokretna krila, čak su i sami dijelovi unutar krila pokretni. Ona faktički mašući tim krilima manevrira u bestežinskom stanju i spušta se kao jedrilica. Putnici to ne osjete. Cijeli proces traje dva i pol sata, od polijetanja do slijetanja. Letovi će biti provedeni i tijekom dana i noći, ovisno o uvjetima. U Nevadi ću biti sigurno tjedan dana prije polijetanja da bi se uradile provjere, tako da će neki poletjeti a neki će biti vraćeni, jer je problem visok tlak i putnici s kardiovaskularnim problemima neće moći letjeti. Prije toga ovdje u Europi neću imati nikakve provjere. Sjedište tvrtke Virgin Galactic je u Londonu, ali se sve dešava u Americi, jer je s državom Nevadom sklopljen dobar sporazum u svezi sa svemirskim letovima, niski su porezi, pristojbe, omogućeno je da se napravi svemirska luka, tako da će se tamo sve odvijati.

Putnici se, inače, dijele na one za koje je već striktno određen let i koji su put platili u cijelosti i na putnike koji su uplatili depozit i koji su dobili neke otvorene datume, mada ja mislim da će sve to biti pomaknuto za nekoliko mjeseci. Veliki broj ljudi je odustao tako da nisam siguran, možda bude i spuštanja datuma. Prvi test let s putnicima je trebao biti ove godine u svibnju, test letovi s pilotima su već bili. Ser Richard Branson trebao bi letjeti prvi sa svojom obitelji, to se čeka ove godine. On pokušava tim letom razuvjeriti sve one koji su uplašeni kako će to izgledati.

Imate li neku predodžbu koliko se ljudi prijavilo i na koji način se vrši izbor tih 6 ljudi koji putuju skupa?

Kako će se putnici uparivati to ne znamo, po spolu, uzrastu, regiji itd. To isto mnogi pitaju. Možda će nas iz regije stavljati u istu grupu, znam da iz Hrvatske ima jedno ili dvoje prijavljenih poslovnih ljudi, iz Slovenije, Mađarske... Koji je datum leta to još ne možemo znati... Putnici su već masovno prijavljeni i iščekuju polazak. Postoje forumi na internetu gdje stalno postavljaju razna pitanja. Ono što sam ja vidio je da se prijavljuju i stariji ljudi, ljudi

preko 60 godina, tako da mi se malo ta trema i doza straha kako će sve izgledati, smirila.

Ovakav pothvat nije ni malo naivan, postoje li neke mjere na koje možete računati ukoliko ne bude išlo sve po planu?

Mi se nadamo da neće biti nikakvih problema. Letjelicu je specijalno dizajnirala Virgin Galactica, urađena je od karbona i specijalnih materijala, motor je njihovo djelo, kao i gorivo. Oni su testirali letjelicu u zatvorenim uvjetima i nije bilo nikakvih eksplozija niti požara, čega se svi plaše. Izdržljivost letjelice će biti bolja nego kod space shuttleova koji su se stalno trebali rasklapati i remontirati. Ova letjelica će izdržati stotine letova. Najveći problem je otpor zraka i trenje, kao i velika vanjska toplota. Prilikom dosadašnjih testova nisu se pojavile nikakve devijacije. Putnici još nisu vidjeli unutrašnjost letjelice, emitirano je samo nekoliko slika do sada u javnosti, to je nešto što svi sada iščekuju, ali ono što se zna je da će biti šest mobilnih sjedišta, ona mogu biti vertikalna i horizontalna, putnici su vezani pojasom i svaki ima po tri prozora na raspolagaju da ne bude komešanja.

ANKICA JUKIĆ-MANDIĆ



KRONOLOGIJA od 7. do 13. listopada

7. LISTOPADA 1787.

U jednom izvješću Magistrata Svete Marije (Subotice) navodi se kako su ovdašnjim licima, koja se uistinu smatraju siromašnima, podijeljene limene značke. Imaocima su omogućavale slobodnu prošnju u cijelom subotičkom ataru. Onima bez značke, prosjačenje je bilo najstrože zabranjeno.

7. LISTOPADA 1994.

Izložbom fotografija *Zlatka Jovanova*, *Augustina Jurige* i *Aleksandra Sedlaka* u »Likovnom susretu«, zatim izložbom karikatura *Milenka Kosanovića*, promocijom kalendara »Makeš u Subotici« i koncertom *Zvonka Bogdana*, »Subotičkog tamburaškog orkestra« i zbora »Pro musica«, obilježen je prvi dio svečanih priredbi u povodu 50. obljetnice »Subotičkih novina«.

8. LISTOPADA 1932.

Pod pokroviteljstvom dr. *Jovana Milekića* u vestibulu Gradske kuće otvorena je velika izložba likovnih umjetnika Bačke, na kojoj je bilo izloženo preko 300 djela 42 slikara i kipara. Bio je to svojevrsan povijesni pregled likovnog stvaralaštva Bačke u rasponu od dva stoljeća.

8. LISTOPADA 1993.

U holu Otvorenog sveučilišta u Subotici postavljena je tematska izložba svjetske karikature: »Sjever viđen očima Juga«, pripremljena u suradnji s udrugom Arci nuova iz Italije.

8. LISTOPADA 1997.

U mađarskoj Nacionalnoj knjižnici Széchenyi, u Budimpešti, pod nazivom »Bački dani«, prikazana je kultura ovog podneblja. Na književnoj večeri su nastupili *József Fekete*, *David Kecman*, *Boško*

Krstić, *Milovan Miković* i *Ottó Tolnai*. Budimpeštancima je, također, predstavljen dio postava djela *Milana Konjovića*, kao i kolektivna izložba bačkih slikara.

9. LISTOPADA 1945.

U Subotici je rođen *Lajčo Perušić*, pjesnik i kulturni djelatnik. Nakon srednje škole završio je Pedagošku akademiju u Zagrebu. Prve pjesme objavio je 1969. u zagrebačkom *Maruliću*. Suradivao je u više listova i časopisa, među ostalim u *Hrvatskoj riječi*, *Zvoniku*, *Klasju naših ravni*, *Svjetlu riječi* i dr. Prva zbirka pjesama »Brazde na licu« objavio je u Zagrebu 1994. godine, a druga pod naslovom »Iza lica« tiskana je također u Zagrebu 2011. godine. Zastupljen je u više zbornika, hrestomatija i antologija.

9. LISTOPADA 1967.

U Zagrebu je u 66. godini preminuo akademik *Vasa Bogdanov*, povjesničar, književni kritičar i prevoditelj. Književnost i povijest studira u Beču, diplomira u Beogradu (1924.), a doktorira u Zagrebu (1947.). Isprva predaje u subotičkoj gimnaziji, a potom je profesor povijesti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu. Pedesetih godina XX. stoljeća biran je za akademika JAZU. Premda je svjetonazorski bio pod utjecajem misli *Vase Stajića* (1878.–1947.), politički i djelatno pripadao je užem krugu oko *Miroslava Krležę*. Napisao je više značajnih povijesnih i književno-kritičarskih djela. Među ostalim, suradivao je u subotičkom »Szervezett Munkásu«, *Krležinu* »Pečatu« i »Enciklopediji Jugoslavije«, gdje znanstveno utemeljeno razmatra dolazak bunjevačkih Hrvata u ovo podneblje, te njihovo naci-

onalno i kulturno razviće u Podunavlju. Rođen je u Pančevu 2. listopada 1902.

10. LISTOPADA 1915.

Umro je *Pavao Paja Kujundžić*, svećenik, spisatelj, javni i kulturni djelatnik, pokretač kalendara »Subotička Danica« kojeg uređuje od 1884. i u kojem suraduje do 1914. U djelu »Narodnosno pitanje i budućnost Ugarske« (1914.) zagovara prava Bunjevaca, ističe njihovo hrvatsko podrijetlo i zalaže se za uvođenje narodnog jezika u škole. O njegovu gorljivu djelovanju i utjecaju na više mladih naraštaja podrobno je pisao dr. *Matija Evetović* u monografiji »Život i rad Paje Kujundžića«, tiskanoj u nastavcima u »Subotičkim novinama« (1940.–1941.). Rođen je 15. svibnja 1859.

10. LISTOPADA 1970.

U sklopu obilježavanja obljetnice oslobođenja Subotice na zgradi župnog ureda u Keru postavljena je spomen-ploča svećeniku mons. *Blašku Rajiću*, predsjedniku prvog ilegalnog Narodnooslobodilačkog odbora subotičkog kotara tijekom II. svjetskog rata – kada je Subotica od 1941. do 1944. bila u sastavu Kraljevine Mađarske.

11. LISTOPADA 1944.

Na prvom legalnom zasjedanju Narodnooslobodilačkog odbora Subotice za gradonačelnika je izabran *Lajčo Jaramazović*, posjednik iz Tavankuta. Prvi ilegalni odbor utemeljen je 25. rujna 1944. godine na čelu s *B. Rajićem*.

11. LISTOPADA 1971.

Radio Subotica bezmalo je udvostručila satnicu dnevnog programa, iz vlastitih studija. Među ostalim, po prvi put je

obavljen izravan prijenos (svečane) sjednice Skupštine općine, te nogometne utakmice iz Bačke Palanke, gdje se »Spartak« nadmetao s »Bačkom«.

12. LISTOPADA 1504.

Umro je *János Corvin*, sin kralja *Mátyása Corvina*, dalmatinski, hrvatski i slavonski ban, koji je utvrdio i grad Suboticu posjedovao svega nekoliko godina. Prije svoje smrti subotičku utvrdio i posjede Madaras, Tavankut, Šebešić i Verušić, darovao je *Imreu Töröku* i njegovoj obitelji iz Eninga.

12. LISTOPADA 1920.

Postavljeno je nastavno osoblje srpsko-hrvatske i mađarske gimnazije u Subotici. Ravnatelj i profesor je *Ivan Vojnić Tunić*, a profesori su: *Matija Evetović*, *Alfred Taubert*, *Ivo Dragičević*, *Kazimir Supešić*, *Ivan Modrićin*, *Mirko Konc*, *Milan Đurčić*, *Josip Rot*, dr. *Antun Gančević*, *Antun Skenderović*, katolički i pravoslavni kateheta *Pilipić*. Profesor gimnastike je *Nikola Matković*.

13. LISTOPADA 1941.

Na Paliću se pod kotače tramvaja bacio daroviti subotički slikar i spisatelj *Béla Farkas*. Likovnu umjetnost studirao je u Budimpešti, Beču i Berlinu. Radio je kao scenograf, ilustrator i dizajner. Rođen je 24. veljače 1894. godine.

13. LISTOPADA 1997.

Započela je trodnevna proslava dvaju značajnih obljetnica – 500 godina katoličke župe u Subotici i 200 godina crkve sv. Terezije Avilske. Prvog dana, u Katoličkom krugu, predavači su bili aheolog *László Szekeres*, katedralni župnik *Stjepan Beretić*, povjesničarka umjetnosti *Olga Šram* i mons. *Andrija Kopilović*.

Željko Kipke u Beogradu

BEOGRAD – Do 13. listopada u beogradskoj Galeriji 73 (Požeška 83a) može se pogledati izložba »Predatori, filmofili i boca vina« čiji je autor hrvatski umjetnik *Željko Kipke*, slikar, pisac i likovni kritičar, koji povremeno stvara i u području filma. Slikarski projekt »Predatori, filmofili i boca vina« dio je šire autorske cjeline koja se bavi specijalnim odnosom između represivnih institucija, njihovih nositelja i medija filma.

Tomislav Ketig nagrađen u Njemačkoj

NOVI SAD – Novosadski književnik *Tomislav Ketig* dobitnik je nagrade »Grand Prix za književnost« koju dodjeljuje pokrajina Baden-Virtemberg (Njemačka). Ketig je nagrađen za svoj roman »Duga sjena svitanja« objavljen 2007. u Srbiji, a ove godine i na njemačkom (Die langen Schatten der Morgendämmerung) u Münchenu. Nagrada će autoru biti uručena u prosincu u Stuttgartu.

Jedan od romana ovog uglednog autora, »Velebitski orač«, tiskala je 2007. NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Također, Ketig redovito objavljuje u časopisu »Klasje naših ravni«.

Član je Društva hrvatskih književnika, Društva književnika Vojvodine i hrvatskog PEN-centra. Djela su mu prevedena na albanski, francuski, mađarski, makedonski, nizozemski, njemački, slovački, slovenski, rumunjski, ruski, rusinski, švedski i talijanski jezik. Glavni je urednik Enciklopedije Vojvodine i suradnik VANU.

Matica hrvatska u Osijeku slavi 50. obljetnicu

OSIJEK – Osječki ogranak Matice hrvatske u petak će i u subotu, 7. i 8. listopada, proslaviti 50. obljetnicu osnutka i rada te 50. obljetnicu izlaza časa »Književna revija«. Tim povodom u Osijeku će za vikend biti održan susret ogranaka Matice hrvatske iz Osijeka, Subotice, Pečuha i Tuzle, u okviru kojega će biti priređen okrugli stol »Matica hrvatska i Europa«. Na okruglom stolu sudjelovat će i izlagači iz Vojvodine.

U povodu jubileja predsjednik osječkog ogranka MH *Ivica Završki* izjavio je kako je jedan od ciljeva približavanje rada Matice hrvatske mladima. Oživjet će i rad osječke Matice hrvatske, koja ima 12 tematskih cjelina, od kulture, književnosti i gospodarstva, pa »svatko može naći ono što ga najviše zanima i pridonijeti razvoju Osijeka i regije«, dodao je Završki.

Večer ikavice u Stanišiću

STANIŠIĆ – HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića organizira književnu večer pod nazivom »Ikavica – govor dalmatinskih, ličkih, bunjevačkih, šokačkih, bosanskih i hercegovačkih Hrvata«, koja će biti održana u nedjelju, 9. listopada, u Stanišiću u dvorani MKUD-a »Ady Endre«. Početak je u 18 sati.

Predavanje o ikavici održat će profesor kroatistike *Vladan Čutura*, a u programu sudjeluju članovi hrvatskih udruga iz: Sombora, Svetozara Miletića, Sonte, Vajske, Bača, Bačkog Monoštor, zatim *Josipa Dević* i *Dujo Runje*, te književnici *Vojislav Sekelj*, *Milovan Miković* i *Mirko Kopunović* iz Subotice.

Izložba Borisa Ljubičića

SUBOTICA – U Modernoj galeriji Likovni susret u četvrtak će, 13. listopada u 19 sati biti otvorena izložba »New Look Croatia« hrvatskog dizajnera *Borisa Ljubičića*.

Boris Ljubičić (Sinj, 1945.) hrvatski je dizajner, višestruko nagrađivan, poznat po upornom zalaganju za populariziranje hrvatskog identiteta temeljenog na »kockicama«; također je autor naizmjenično postavljenih kvadrata ili popularno zvanih »kockica«; poznat i po umjetničkom djelovanju koje kombinira grafički dizajn i performans.

Boris Ljubičić je diplomirao slikarstvo na Likovnoj akademiji u Zagrebu 1968., te se potom profesionalno usavršavao u Finskoj, Irskoj, Velikoj Britaniji, Francuskoj Italiji, Nizozemskoj, Izraelu i Japanu. Prvi značajan projekt koji je napravio bio je vizualni identitet VIII. mediteranskih igara u Splitu 1979. godine. Znak kojeg je dizajnirao Ljubičić – tri bijela kruga uronjena u more, na plavoj podlozi – usvojen je kao trajni simbol za sve mediteranske sportske igre.

Izložba se realizira u saradnji s Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Subotici.

Izložba slika Rudolfa Sedlara

SUBOTICA – Samostalna izložba slika *Rudolfa Sedlara*, člana likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo«, bit će otvorena u idući petak, 14. listopada, u vestibulu Gradske kuće u Subotici. Izložbu će otvoriti likovni kritičar *Mile Tasić*. Početak je u 18 sati. Izložba će se moći pogledati do 21. listopada.

Osječki HNK gostuje u Subotici

SUBOTICA – Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka gostovat će u Subotici 14. listopada s predstavom »Pidžama za šestero« *Marca Camoletti* u režiji *Roberta Raponje*. Djelo bi se moglo nazvati bulevarskom farsom – u svakom slučaju, riječ je o teatru čiste zabave. Radnja i likovi napisani su bez takozvanih velikih umjetničkih pretenzija, no tu su vrhunski komediografski zapleti i sjajni likovi. Ovo djelo sadrži sve aspekte bulevarske komedije: zabunu i prijevaru, radnju koja se vrti oko nedopuštenih seksualnih veza – nitko ovdje nije nevin, pa svačije neoprostivo ponašanje postaje predmetom ove izvanredne komedije, navodi se u najavi predstave. Igraju: *Tatjana Bertok* – *Zupković*, *Tomislav Martić*, *Sandra Lončarić*, *Tankosić*, *Vjekoslav Janković*, *Nela Kocsis* i *Velimir Čokljat*. Predstava će biti igrana na sceni Jadran s početkom u 19,30 sati. Cijena ulaznice je 300 dinara, a za đake i studente 200 dinara.

Večer posvećena Aleksi Kokiću

ZAGREB – U povodu 98. obljetnice od rođenja *Alekse Kokića* u Zagrebu će biti priređena večer poezije posvećena ovome pjesniku u petak, 14. listopada, u dvorani župe sv. Josipa na Trešnjevki, Trakošćanska 47. Početak je u 19,15 sati. U 18,30 sati bit će sv. misa u crkvi sv. Josipa.

Nakon pozdravnog govora *Zvonimira Cvijina*, *Lajčo Perušić* dat će kratki prikaz pjesnikova rada. Poeziju će govoriti recitatorska skupina udruge Hrvatska mladež Bačke i Srijema. U glazbenom dijelu programa nastupit će mezzosopranistica *Dragana Ištvančić* i Komorni tamburaški sastav »Campanera«. Ujedno će biti priređena izložba slika *Zvonimira Orčića* na temu Kokićevih pjesama.

Večer poezije organiziraju Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata, Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i Hrvatska mladež Bačke i Srijema.

FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA ODRŽAN U SUBOTICI

»Vranci« najbolji žiriju, a »Lolo moja

Osım izvođača iz Subotice i okolice, na jedanaestom izdanju festivala predstavili su se autori i izvođači iz Sombora, Đakova i Požege



Jedna od najvećih glazbenih manifestacija vojvođanskih Hrvata, Festival bunjevački pisama, održana je prošloga petka u subotičkoj Dvorani sportova. Nekoliko stotina nazočnih u dvorani, te oni koji su festival pratili preko televizije K23 ili na valovima Radio Subotice, imali su prigodu čuti ukupno 16 novih pjesama skladanih u duhu glazbene tradicije bunjevačkih Hrvata u Bačkoj. Osim izvođača iz Subotice i okolice, na jedanaestom izdanju festivala nastupili su izvođači i autori iz Sombora, Đakova i Požege.

»Evo opet šorom vranci jure« autora glazbe i teksta *Tomislava Vukova* iz Subotice pobjednička je pjesma po ocjeni stručnog žirija. »Vrance« je izveo ansambl »Hajo«, dok su aranžman potpisuju *Tomislav Vukov* i *Marinko Piuković*.

»Pjesma je nastala brzo i spontano, budući da u njoj ima dosta osobnog. To je zapravo priča koju sam doživio u djetinjstvu. Volio bih da pjesma zaživi i izvan festivala, među publikom, koja je jedino pravo mjerilo«, izjavio je za HR *Tomislav Vukov*.



Prva nagrada: Tomislav Vukov

Drugo mjesto osvojila je *Nela Skenderović*, autorica glazbe za pjesmu »Da si pored mene ti« koju je izvela *Antonija Piuković*. Prema odluci stručnog žirija, treće mjesto osvojio je *Miroslav Letović*, autor glazbe za pjesmu »Snovi o ljubavi« koju je izvela *Tamara Štricki*.

Prema glasovima publike, najbolja pjesma je »Lolo moja«. Autor glazbe je *Vojislav Temunović*, tekst je napisao *Stipan Bašić Škaraba*, a izvele su je *Bernadica Vojnić Mijatov* i ŽTS Korona, koje su proglašene i kao najbolje debitantice.

Bernadica Vojnić Mijatov iz Tavankuta je scensko iskustvo



Druga nagrada: Nela Skenderović

stjecala sudjelujući ranije na Dječjoj smotri pjevača i zborova, koju također organizira HGU »Festival bunjevački pisama«. »Ovo je nešto zbilja posebno, prilika da pokažem svoje emocije. Izvodeći ovu glazbu, osjećam se nekako na svome«, kaže mlada sudionica, inače učenica 3. razreda gimnazije.

Nagradu za najbolji aranžman dobio je *Miroslav Letović* za pjesmu »Kada ljubav kaže zbogom«. Priznanje stručnog žirija za najbolju interpretaciju pripalo je *Vedranu Kujundžiću* za pjesmu »Ivana«. Nagrada za najbolji neobjavljeni tekst uglazbljen za festival osvojio je *Marjan*

Kiš za pjesmu »Djevojčin san«. Jedan od zanimljivijih nastupa imala je klapa Slavonica iz Đakova, koja je izvela skladbu »Bunjevačka mati« *Marinka Žeravice* u aranžmanu *Pere Istvančića*. »Naš je cilj slavonsku pjesmu izdići, da u formi klape možda bude više slušana«, kaže *Zoran Ušković*, voditelj klape Slavonica. »U Subotici se osjećam kao doma, jer se ista tamburaška glazba sluša i sklada ovdje i u Slavoniji«.

Iz Hrvatske je stigao i Orljava bend, iz Pleternice kod Požege. Bend postoji sedam godina, a osim u Hrvatskoj nastupali su Mađarskoj i Austriji. »Došli smo

a« publici

preko osobnih kontakata. Skladbu koju smo spremili nismo mnogo prilagođavali, jer je tamburaška glazba na ovim prostorima dosta slična. Subotički festival je odličan i vjerojatno ćemo doći opet«, kaže *Antun Marić* iz ovoga benda.

Ističući zadovoljstvo prikazanim, član Organizacijskog odbora Festivala bunjevački pisama *Vojislav Temunović* smatra kako manifestacija ima svoju budućnost.

»Ove godine smo imali petero debutanata, javljaju nam se novi



Nagrada publike: Bernadica Vojnić Mijatov (u sredini) i ŽTS Korona



Treća nagrada: Miroslav Letović



Nagrada za tekst pripala je Marjanu Kišu

skladatelji. Glas o festivalu proćuo se i u Hrvatskoj. Tako da, s obzirom na našu misiju očuvanja i popularizacije bunjevačke pisame, možemo biti zadovoljni«, kaže Temunović.

Kada je glazba u pitanju, kažu kako o ukusima ne vrijedi raspravljati. No, s obzirom na (velikim dijelom volontersku) istrajnost organizatora, solidnu razinu produkcije, ali i solidnu posjećenost ove manifestacije, Festival bunjevački pisama pokazuje se kao ozbiljna institucija za očuvanje, ali i unapređenje tamburaške glazbe po kojoj su vojvođanski (bački) Hrvati – kako u stereotipima drugih, ali i u realnosti – poznati.

D. B. P.



Publika u Dvorani sportova

GOTOVO ZABORAVLJENA PJESMA ANTUNA LONČARA IZ BAČA DOBIVA NOVO RUHO

»Hop, mala garava« u tamburaškom aranžmanu



Autor ne krije iznenađenje namjerom da se njegova pjesma, izvedena na festivalu »Omladina 75.« u Subotici, prilagodi za tamburašku izvedbu

U Općini Bač djeluje pet hrvatskih udruga, a na taj se način učinkovitije istražuje prošlost koja je zaboravljena ili prešućena. Tako smo ovih dana došli do nota i zvučnog zapisa jedne gotovo zaboravljene skladbe, čiji je autor *Antun Lončar* iz Bača.

Ovog skromnog čovjeka mještani Bača poznaju po mnogo čemu, osim po tomu da je davne 1975. godine nje-

gova pjesma »Hop, mala garava«, za koju je napisao i tekst i glazbu, izvedena na festivalu »Omladina 75.« u Subotici.

NOVINSKI DOKUMENTI

Listajući sačuvane članke iz više novina te godine otkrili smo da je autor aranžmana ove pjesme bio glasoviti *Gábor Lengyel*. U TV Novostima od 26. rujna 1975. među ostalim piše kako je sarajevska skupi-

na Iver skladbom »Hop, mala garava« A. Lončara osvojila sve simpatije subotičke i ne samo subotičke mlade publike. Ovu skladbu s Omladine 75., zajedno s pjesmom »Čovjek s tragom« V. Markovića, snimio je Jugoton na maloj i zanimljivoj ploči. U TV Reviji saznajemo kako je to bio 15. jubilarni festival, te je bio revijalnog karaktera - svi su, dakle, proglašeni pobjednicima. Od 810 prispjelih skladbi iz svih krajeva ondašnje Jugoslavije, žiri je odabrao 22, među kojima i pjesmu A. Lončara, što je zasigurno bio njegov veliki uspjeh.

»MATOŠEVA« OBRADA

Dok je aranžiranje Lončareve pjesme za tamburaški sastav HKUPD-a »Mostonga« u Baču pri kraju, Matoševci u Plavni otkrili su još ponešto o samom subotičkom festivalu. Prvi festival mladih skladatelja i izvođača Omladina u Subotici održan je davne 1961. godine, a njegovi su inicijatori bili *Josip Kovač* i *Aleksandar Aca Janičkin*, koji su uz pomoć *Klare Bašić* u okviru OKUD-a »Mladost« organizirali festival za mlade i neafirmirane glazbenike širom tadašnje Jugoslavije. Mladi su glazbenici ubrzo pokazali kako po kvaliteti i idejama ni malo ne zaostaju za onodobnim festivalima kao što su Opatija, Beogradsko proljeće i drugi.

Omladinski festival u Subotici ima povijesni značaj, jer su na tom festivalu svoje prve glazbene korake napravili mnogi autori i izvođači, koji su kasnije činili okosnicu jugoslavenske pop i rock scene (*Zdenko Runjić*, *Kemal Monteno*, *Kornelije Kovač*, *Đorđe Novković*, *Ivica Perić*, *Josipa Lisac*, *Jadranka Stojaković*, *Dalibor Brun*, te rock skupine kao što su Indexi, Lutajuća srca, Pekinška patka...)

Slučaj je htio da, posredstvom bačkog i plavanjskog

župnika vlč. *Josipa Štefkovića*, pronađemo gotovo zaboravljenu simpatičnu melodiju Antuna Lončara u zanimljivom aranžmanu *Gábora Lengyela*, upravo o pedesetoj obljetnici od početka održavanja poznatog subotičkog festivala (1961.).

U kratkom usputnom razgovoru, autor pronađene skladbe nije krio svoje ugodno iznenađenje ovom viješću i namjerom da se ova pjesma prilagodi za tamburašku izvedbu. Pri tome je napomenuo kako se još uvijek bavi poezijom i da u svojoj zbirci ima veliki broj pjesama koje je pisao za svoju dušu, te da će nam ih jednom dati na uvid. Nažalost, zbog slabog zdravlja Antun Lončar se u posljednje vrijeme rijetko pojavljuje u javnosti i nije više društveno angažiran, a ovaj će ga slučajni susret i oživljavanje njegove skladbe možda potaknuti da se uključi u aktivnosti, koje hrvatske udruge provode u općini Bač.

Z. Pelajić

Obnavlja se Omladina

Sada je već izvjesno da će festival Omladina biti ob-



novljen. Za prvo izdanje, koje će biti održano 10. prosinca u Subotici, organizatori planiraju revijalni koncert pjevača i glazbenika koji su ranije sudjelovali na subotičkom festivalu.

TROSATNI SPEKTAKL GIBONNIJA U NOVOSADSKOM SPENSU

Energija koja će se još dugo pamtit

Splitski se pjevač tri puta vraćao na bis, a koncert je završio riječima: »Ja sam vaš prijatelj, volim vas i mnogo sam uživao večeras«

Tri sata odlične pop glazbe u izvedbi vrsnih glazbenika pred 10.000 posjetitelja. Ovim bi se riječima u najkraćem mogao opisati Gibonnijev koncert održan prošle subote u novosadskom Spensu. Ovo je bio njegov prvi solistički nastup u glavnom gradu pokrajine, gdje je u prepunoj dvorani (rekordna posjećenost Spensa do sada!) promovirao svoj posljednji album »Toleranca«.

Gibonni je koncert započeo pjesmom »Činim pravu stvar« što je publika pozdravila ogromnim pljeskom i ovacijama. Splitski pjevač i kantautor uzeo je kameru i okrenuo je prema publici rekavši: »Nisam ja bitan, bitni su oni«. Ponesen pozitivnim ozračjem, Gibonni nije krio emocije, te je poželio »da vidi svako lice i da pjeva svakom posebno«.

Glasoviti hit »Mirakul« izveo je s izvrsnom *Mayom Azucene*

i gospel zborom, a čuveni gitarist *Vlatko Stefanovski* pridružio se Gibbi u numerama »Libar« i »Divlji cvit«. Na veliko oduševljenje publike jedan od gostiju koncerta bio je i riječki rocker *Damir Urban* koji je otpjevao svoju pjesmu »Budi moja voda« i kasnije se pridružio Gibonniku na bisu.

Gibonni je, možemo slobodno reći, skupa s publikom izveo i velike hitove kao što su »Žedam«, »Toleranca«, »Vrime da se pomirim sa svitom«, »U ljubav vjere nemam«...

Vraćao se tri puta na bis, a koncert je završio riječima: »Ja sam vaš prijatelj, volim vas i mnogo sam uživao večeras.«

Novi Sad će sigurno još dugo pamtit ovaj koncert. Srca nazočnih bila su puna, a energija koja je vladala između publike i Gibonnika nešto je o čemu će se također puno pričati.

A. Klinac

VOJVOĐANSKI SIMFONIJSKI ORKESTAR

Značajno mjesto na glazbenoj sceni

Publiku očekuje još osam koncerata u okviru bogatog ovosezonskog programa simfoničara

Koncertom u nedjelju, na kojem je izvedena »Peta simfonija« *Gustava Malera*, po mnogim kritičarima jedno od najljepših djela simfonijske literature, a koje do sada nije izvedeno u Novom Sadu, Vojvođanski simfonijski orkestar započeo je svoju novu, 11. koncertnu sezonu. Osim *Malera*, publika je na ovom koncertu mogla uživati i u *Lisztovom* Koncertu za klavir i orkestar br.1 u Es-duru (u izvedbi *Mladena Čolića*), te u praiizvedbi simfonijske poeme »Feniks« *Stevana Divjakovića*.

Dirigent i ravnatelj Vojvođanskog simfonijskog orkestra *Berislav Skenderović*

kaže kako su simfoničari u novoj sezoni pripremili ukupno devet koncerata, s bogatim i raznovrsnim programom i umjetnicima. Tako će na repertoaru, između ostalog, biti i violinski koncert *Petra Iljiča*

Čajkovskog, te *Dvoržakov* koncert za violončelo. Gosti simfoničara bit će i svjetski poznati trubač iz Ukrajine *Andrij Ilkiv*, klarinetisti iz Izraela duo *Garfinkel*, dirigenti *Cesario Kosta* iz Portugala i *Hobart*



Earle iz Sjedinjenih Američkih Država, kao i drugi dirigenti i artisti koje je vojvođanska publika već dobro upoznala.

Pomoćnik pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje *Dragan Srećkov* smatra kako je Vojvođanski simfonijski orkestar u protekloj dekadi stalnom uzlaznom kvalitetom pokazao svoje značajno mjesto na ovdašnjoj glazbenoj sceni. Od ove godine simfoničari su postali institucionalizirani i promijenili su naziv u »Vojvođanski simfonijski orkestar«. Pokraj novoga imena, imaju i novi logo koji je izradio profesor *Dragan Jelenković*.

Osim gala novogodišnjeg nastupa, ulaz na koncerte Vojvođanskog simfonijskog orkestra u ovoj sezoni, kao i do sada, bit će slobodan.

D. B. P.

DUHOVNA OBNOVA ZA VJERNIKE U ŠIDU

Kad imaš Boga, imaš sve

Velika zainteresiranost vjernika iz Šida potaknula je tamošnjeg župnika vlč. *Nikicu Bošnjakovića* da ponovno organizira predavanje, odnosno duhovnu obnovu, i pozove predstavnice Zajednice molitve i riječi iz Osijeka – *Mariju Krivić* i *Vesnu Vereg*. Proteklog vikenda u crkvi Presvetog Srca Isusovog u Šidu, veliki broj vjernika, kako katoličke tako i pravoslavne vjere, s pažnjom su pratili izlaganja o izlječenju bolesne duše današnjeg čovjeka. I kao što je na samom početku predavanja istaknuto, najljepša radost je nositi vijest drugima i uliti drugome nadu u ljepši i

bolji život. Na žalost, današnji je čovjek teško bolestan jer su ljudi zaboravili voljeti svoje bližnje.

Iskustva i svjedočenja gošći na ovom predavanju pokazuju kako su one počele živjeti punim srcem onog momenta kada su se odrekle materijalnog dobra, i u tom

momentu susrele su Boga, osjetile su kako On diše u njima i na taj način su pozvane svijetliti drugim ljudima.

Tijekom večeri Marija Krivić je istaknula srž današnjih negativnosti i navela način na koji se čovjek može izboriti sa svim ružnim stvarima.

»Postoje ljudi koji vjeruju da je zlo veće od dobra. Ako želite doživjeti novu nadu, stavite Boga na prvo mjesto, jer kad imaš Boga - imaš sve. Tu je stvar povjerenja, samopouzdanja. Mediji su puni negativnosti, kriminala, ubojstava, droge, a čovjek je život sve više pun mržnje i osvete. Kažite u momentima svoje osame: 'Ne pristajem na mržnju, strah, hoću živjeti! Bože pogledaj me, Ti vidiš moju bijedu. Neću više bježati od Tebe, vrati me sebi, hoću živjeti i uzeti ono što mi pripada kao Tvom djetetu.' Kad pronađeš Boga u sebi, pronaći ćeš snagu za život«, rekla je Marija Krivić.

Svjedočenja i osobna ružna životna iskustva gošće iz Osijeka Vesne Vereg bila su posebno ganutljiva. Ali, njezina kazivanja o tome kako nadvladava patnju u konkretnim situacijama, zaintrigirala su brojne posjetitelje. I kako je sama rekla, u trenucima kada je mislila kako više ne može izdržati bol i patnju i kada je razmišljala o najgorim metodama izlaska iz krize, očaja i depresije, nešto ju je nagnalo da se obrati za pomoć Zajednici mir. Poslije prvog posjeta shvatila je, kaže, kako želi ozdraviti, da prestane nepravda u njezinoj obitelji. I korak po korak, vraćajući se Bogu i čitajući riječi iz Biblije, u nju je ulazio mir.

S. Darabašić

SUSRET ČLANOVA CRKVENIH VIJEĆA ŽUPA ŠID, MOROVIĆ, KUKUJEVCI, GIBARAC I FILIJALA VAŠICA, BATROVCI, JAMENA I BERKASOVO

Zajedništvo u vjeri

U župnoj crkvi Presvetog srca Isusovog u Šidu, 26. rujna održan je prvi susret članova crkvenih vijeća župa – Šid, Morović, Kukujevci, Gibarac i filijala – Vašica, Batrovci, Jamena i Berkasovo. Njih ukupno 88 crkvenih vijećnika, na čelu s vlč. *Nikicom Bošnjakovićem*, u prethodnom razdoblju organizirano i

skupa sudjelovali su u donošenju i realiziranju svih krupnih odluka u svezi s održavanjem velikih skupova, a pogotovu u svezi s izgradnjom i sanacijom crkava u šidskoj župi.

Na inicijativu vlč. Bošnjakovića održan je prvi susret svih članova, na kojem se, prije svega, razgovaralo o zajedništvu, duhovnoj obnovi svakog posljednjeg petka i subote u mjesecu, hodočašću u svetište Majke Božje u Morović svakog 2. u mjesecu, proslavi jubileja 200 godina crkve u župi sv. Ivana Nepomuka 5. studenoga, zajedništvu kroz nedjeljne svete mise, kroz vjeronauk za djecu, svete mise polnoćke za Božić, kao i susretu mladih Srijemske biskupije u Moroviću 2012. godine.

I kao što je župnik Bošnjaković ovom prigodom naglasio, želja mu je da se organiziraju i ujedine svi katolici s ovog područja, tako kako nikada do sada nije bilo.

»Povezujemo se prigodom važnih događaja, potom kroz duhovne obnove koje nam pomažu da riješimo probleme u svojim obiteljima, te nas uče kako živjeti s vjerom, kako imati Boga u sebi. Kada bi došli i potaknuli ostale ukućane da dođu, oplemenili bi svoju dušu i očistili se i na taj način ostvarili zajedništvo«, rekao je vlč. Bošnjaković.

S. Darabašić

U ZEMUNU OBILJEŽEN BLAGDAN SV. VINKA PAULSKOG

Pred potrebama bližnjih ne mogu se zatvarati oči

U samostanu milosrdnih sestara u Zemunu na svečani je način obilježen blagdan Svetoga Vinka Paulskog. Svečanost tim povodom održana je u prošli četvrtak, 27. rujna.

Ovaj svetac, koji je svoj čitav život posvetio pomaganju siromašnima, buduću i sam skromnoga podrijetla, uzor je milosrdnim sestrama od samog početka njihova aktivnog djelovanja u Zemunu. Rezultati tog duhovnog i humanitarnog djelovanja najviše su bili vidljivi kroz rad u zemunskoj bolnici.

Ove je godine sveto euharistijsko slavlje, kojim je obilježen blagdan Svetoga Vinka, bilo posebno po tome što ga je predvodio apostolski nuncij, predstavnik Vatikana u Srbiji, nadbiskup *Orlando Antonini* u koncelebraciji s biskupom srijemskim mons. *Đurom Gašparevićem*, zemunskim župnikom *Jozom Dusparom* i još nekoliko svećenika. Svojim su glasovima ovo euharistijsko slavlje upotpunili članovi zbora franjevačke crkve u Zemunu. U homiliji nuncij *Orlando Antonini* istaknuo je kako čovjek ne može sebe nazvati vjernikom ukoliko zatvara oči pred potrebama svojih bližnjih.

D. Lukinović



EKUMENSKO MOLITVENO HODOČAŠĆE MARIJI POMOĆNICI KRŠĆANA U MOROVIĆU

Molitva za jedinstvo kršćana

Samo mjesec dana nakon proglašenja najstarije crkve u Moroviću, Marije Pomoćnice Kršćana i duša u čistilištu, u nedjelju 2. listopada održano je prvo povijesno hodočašće na to mjesto. Veliki broj vjernika ne samo iz Šida i šidske općine, nego i iz Hrvatske – Nijemaca, Županje i Vinkovaca, došli su na svetu misu kako bi molili za svoje bližnje i pokojne. Ova crkva postala je ekumensko mjesto, gdje mogu doći svi vjernici bez obzira na vjeroispovijest, kako bi se zajedno molili i na taj način krenuli na put zajedništva u kršćanstvu.

Tako je bilo i ovog puta. Samo iz Sota, Erdevika, Ljube i Bingule stiglo je oko 80-ero ljudi, koji su prijevozom u organizaciji župnika u Sotu vlč. Zdravka Čabrajca došli u Morović, kako

bi se u ovoj prelijepoj crkvi pomolili.

Prije početka svete mise bila je procesija oko crkve. U propovijedi vlč. Zdravko Čabrajac posebno je istaknuo:

»Priču o tome kako u šidskoj općini nema vjernika, opovrgavaju upravo ovakvi događaji i prilike za velika okupljanja poput ovog

današnjega, gdje smo se u velikom broju okupili u Marijinom svetištu koje će postati jedno od velikih ekumenskih svetišta. Pozvani smo biti dobri vinogradari i učiniti da plodove naših djela vidi Gospodin i kaže da smo ih zaslužili, jer ne smijemo dopustiti da sve ono što činimo bude uzaludno. Trebamo učiti, graditi sebe i moliti se za jedinstvo kršćana. Zaustavimo se i živimo za vrijednosti koje su nam naši preci prenosili, njegujemo obiteljsko zajedništvo i poželimo se jedni drugih«, rekao je vlč. Čabrajac.

Poslije svete mise, u cilju održavanja zajedništva, u prelijepom ljetnikovcu pokraj župne kuće u Moroviću, koji je napravljen upravo za ove namjene, organiziran je ručak – srijemski čobanac za oko 400 ljudi. Ideja vlč. Nikice Bošnjakovića bila je da se na ovaj način na jednom mjestu okupe vjernici upravo radi druženja. Prisutnima je priređeno ugodno iznenađenje - prvi nastup članova Hrvatskog kulturnog društva »Šid« na ovom povijesnom mjestu. Oni su plesom, pjesmama i zvucima tamburice uveselili sve nazočne.

S. Darabašić

PROMJENE NA ČELU RADIO MARIJE SRBIJE

Vlč. dr. Ivica Čatić novi direktor

Krajem rujna slušateljima Radio Marije Srbije obratio se vlč. dr. Ivica Čatić, svećenik Srijemske biskupije, u ulozi direktora programa te radijske postaje. On i vlč. Ištvan Palatinuš, ubuduće zadužen za uredništvo Radio Marije na mađarskom jeziku, sudjelovali su i ranije u pravljenju programa, ali od sada će imati odgovornije uloge. Kako priopćava promotor Radio Marije Srbije Čaba Kovač, glede programa i emisija najavljeni su novi suradnici s novim temama, a predviđena je i promjena podjele vremenskih zona u Subotici i Somboru, gdje Radio Marija dijeli frekvenciju s radijskim postajama Srpske pravoslavne crkve.

7. listopada 2011.

ZAZIV DUHA SVETOGA ZA POČETAK ŠKOLSKE GODINE U CRKVI PRESVETOG TROJSTVA U SOMBORU

Mi smo zajednica – Crkva

Prošli su se nedjelje u crkvi Presvetog Trojstva u Somboru okupili učenici svih somborskih osnovnih i srednjih škola i brojni vjernici, kako bi zazvali Božji blagoslov da ih prati tijekom cijele školske godine, a ujedno je župnik preč. Josip Pekaović blagoslovio školske torbe. Iako su učenici već dobro zakoračili u novu školsku godinu, a školski se dnevnik polako pune prvim ocjenama, zaziv Duha Svetoga i blagoslov torbi organizira se obično u prvu nedjelju u listopadu.

Preč. Josip Pekaović pozvao je učenike na rad i marljivost, uspoređujući njihovo učenje s radom vinogradara u vinogradu, a plod bi trebale biti petice na kraju školske godine, kao što su u vinogradu plod lijepi grozdovi. On je govorio o značaju Crkve kao zajednice,

uspoređujući je s obitelji. Župnik Pekaović djeci je tumačio što je Crkva kao zajednica, dakle Crkva koja se piše velikim slovom i što je crkva kao građevina. Kako bi učenici lakše shvatili značenje njegovih riječi, vjeroučiteljica Rozmari Mik napravila je crkvu od stiropora – slikovit prikaz crkve kao građevine, ali i kao zajednice. U temeljima ove crkve upisano je ime Isusa Krista, naslikani su ljudi različitih boja koji se drže za ruke u jednom krugu, u sredini tog kruga stoji napisano »Mi smo zajednica – Crkva«, dok su u zgradi crkve slike svetih sakramenata. Djeca su, nakon molitve vjernika koju su sami sastavljali, molitve ugrađivala u tu crkvu koja svojim simbolima govori više od riječi.

Z. G.

POČETAK VJERONAUČNE GODINE U ZEMUNU

U duhu vjere i trajnih vrijednosti

U župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu na svečani je način 26. rujna obilježen početak nove vjeronaučne godine. Svetu je misu predvodio vlč. Jozo Duspara. Grupa mladih, talentiranih ljudi ove župe uveličala je ovo euharistijsko slavlje izvođenjem poznatih duhovnih pjesama u svom aranžmanu. U prepunoj crkvi vjernici su s užitkom slušali program koji su s puno truda i ljubavi pripremili oni koji predstavljaju budućnost župe.

U homiliji, prečasnici Duspara istaknuo je kako smo svi mi, ljudi, dobili od Boga na povjerenje vinograd koji samo mukotrpnim svakodnevnim radom možemo učiniti blagorodnim. Najveći dar i najdragocjeniji plod našeg rada u tom vinogradu su djeca i mladež odgojena u duhu vjere i trajnih vrijednosti, naglasio je on. Na samom kraju svečanog euharistijskog slavlja župnik je blagoslovio djecu i mlade, zahvalio im na dosadašnjem trudu i angažiranju za dobrobit ove župne zajednice i poželio im sretnu i uspješnu školsku i vjeronaučnu godinu. Kako to i dolikuje mladosti, nakon svečane svete mise i fotografiranja nastavljeno je druženje u prostorijama Društva hrvatske mladeži Zemuna.

D. Lukinović



VIJETNAMSKO TIJESTO NADJEVENO MESOM

Potrebni sastojci:

50 dag brašna / ½ šalice masti / sol / 1 jaje / 1 šalica masti za prženje

Nadjev:

25 dag mljevene svinjetine / nekoliko gljiva / 2 jaja / sol i biber / 1 žlica sojina umaka

Priprema:

Tijesto se dobro izradi i izvalja tanko poput noža pa se izbodu pogačice promjera 10 cm. U međuvremenu se mljeveno meso pomiješa s 2 jaja, sojinim umakom i nasjeckanim gljivama, popapri se i posoli i time puni tijesto. Rubovi tijesta se zavrnu, dobro se stisnu i sve se peče na vreloj masti dok ne porumeni.



PILETINA S LIMUN TRAVOM

Potrebni sastojci:

1 kg mlade piletine

3-4 vlati limunove trave

3 mlada luka

1 žlica soli

bijeli mljeveni papar

2 žlice biljnog ulja

1 svježi crveni chili, bez sjemenki i nasjeckan

2 žličice soja umaka

75 g prženog kikirikija

Priprema:

Raskomadajte pile, te sve veće dijelove pileta prerežite na pola, stavite u posudu u koju ćete još dodati nasjeckanu limunovu travu i luk, nasjeckajte samo bijeli dio. Ostavite da sve odstoji dvadesetak minuta. Nakon toga piletinu dobro posolite, popaprite i dobro promiješajte, te ostavite da odstoji još dvadesetak minuta. U woku ugrijte ulje, dodajte piletinu i pržite ju između 6 i 10 minuta.

Dodajte chili, šećer, soja umak i pirajte sve još oko 5 minuta dok piletina ne postane mekana. Nasjeckajte kikiriki i umiješajte na kraju. Jelo poslužite s kuhanom rižom.



LJETNA SALATA

Potrebni sastojci:

½ manje glavice kupusa

2 konzerve tunjevine

4-5 jaja

2 žlice meda

sok od pola limuna

Priprema:

Kupus isjeći na rezance, jaja tvrdo skuhati i poslije isjeći na kockice. Konzerve otvoriti, tunjevinu sipati u posudu, dodati limunov sok i med, po želji posoliti, miješati, dodati jaja i kupus i ponovno miješati. Servirati hladno ili kao nadjev za sendviče.





VIJETNAMSKA KUHINJA



Pariz Orijenta

Negdje je netko davno rekao kako ljudi iz zadovoljstva ili nužde jedu sve i da u tome nijedan narod nije izuzetak, a kad je u pitanju Azija, onda je to pravilo. Vijetnamci jedu sve i u tom se pogledu ne razlikuju od svojih susjeda. Ne razlikuju se ni u pogledu značaja koji pridaju hrani. U siromašnoj, mnogoljudnoj zemlji svaki obrok danas, od davnina je gozba i za sutra.

U pogledu raznolikosti i kvalitete, vijetnamska kuhinja nimalo ne zaostaje za kineskom, iako razliku zbog blizine i tijesnih veza nije lako uočiti. Vijetnamom je deset stoljeća vladala Kina,

tako da je neizbježan ogroman kineski utjecaj, kako na život, tako i na kuhinju. Riža, povrće i riba čine i u Vijetnamu i u Kini osnovu na koju se dodaju začini i kombinira tisuću i jedan način pripravljanja finalnog proizvoda. Tako primjerice Vijetnamci, kao i Kinezi, jedu štapićima, koriste mnogo tofua, soja sosa, tjestenine, kuhaju u woku itd. Jedan od mnogih kineskih utjecaja je i budizam, koji je doveo do razvoja vegetarijanske kuhinje.

Manje je poznato kako je veliki utjecaj na gastronomiju imala i Francuska koja je Vijetnamom vladala gotovo cijelo stoljeće. Francuzi su izgradili Saigon

(sada Ho Ši Min – dobio je ime po predsjedniku koji je nekada bio kuhar) koji se smatra Parizom Orijenta. Francuzi su u Vijetnam donijeli kavu, maslac, jogurt, pa čak i sladoled.

Na prvi pogled primjećujemo mnoge tehnike kuhanja i sastojke iz tajlandske i kineske kuhinje. Razlika je u tome što su njihova začinjena jela mnogo blaža od tajlandskih, premda koriste sastojke poput ribljeg sosa, paste od škampa, limunske trave, mente, bosiljka, chilija i curryja.

Jedan od najkarakterističnijih elemenata vijetnamske kuhinje je nuoc mam, umak koji je Vijetnamcima ono što je Kinezima

soja sos, a dobiva se fermentacijom minijaturnih incuna. Koristi se kao začim u kuhanju i kao stolna sol. Nuoc mam se priprema tako da se u veliku bačvu u slojevima slažu sićušni incuni i sol i pusti se da fermentiraju. Nakon procesa fermentacije koji traje šest mjeseci, umak se pakira u bočice. Prvoklasni nuoc mam se koristi kao stolna sol, dok se u one slabije kvalitete dodaje voda i koristi se prije svega u kuhanju.

Kada govorimo o najjednostavnijim jelima, ono što je u Europi kruh i maslac, za vijetnamskog seljaka to je riža i nuoc mam. Još jedna karakteristika vijetnamske kuhinje je korištenje termički obrađenog i sirovog povrća, što daje kontrast u teksturi jela.

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

- Kada kuhate sos s mljevenim mesom za špagete, dodajte mu žlicu-dvije mrvica, bit će gušći.
- Kiselo tijesto lakše ćete formirati u željene oblike ako dlanove malo namažete uljem.
- Kolač od kiselog tijesta bit će puno ukusniji ako se zamijesi s manje kvasca, a zatim ostavi da duže stoji na umjereno toplom mjestu, tako da lagano naraste.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata


Badawi

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskoplja, Laboratorij, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija
 Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...

NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica

Poliklinika za vašu obitelj

20 godina sa vama

	GOSPO- DARSKE "KAZNE" NEKOJ DRŽAVI	BITI SA STOKOM NA PAŠI	POSTUPAK MUČENJA	FILOZOFI ELEJSKE ŠKOLE (ELEJCI)	KRALJEV- SKI TREZOR (MNOŽ.)	JA, TI, ...	KALIJ	NATKO- NOBAR	GLUMICA TYLER	PROVO- KATOR	UČENJE O SMRTNOS- TI DUŠE (PREMA TANATI)	SAVEZNA AMERIČKA DRŽAVA	UDRUGA KORISNIKA STANOVA
UPALA TANKOG I DEBELOG CRIJEVA													
GLINA PORCULA- NACA							ISTOČNO- RIMSKO CARSTVO ZMIJE UDAVKE						
POZOR- NOST						VINO S VODOM							
NATANIEL KRAĆE (NATHAN)						OREGON TOPOVSKI PLOTUN			SEVDAH- PJEVAČ IMAMOVIĆ VRSTA DROGE				
DOBITI OSIP								TURSKA KNJIGA (CITAB) KUĆA NA KAT					
POLICIJSKI AUTO (RAZG.)							METALI KAVKASKI GORŠTACI (OSETI)						
SLOVEN- SKA NOVINSKA AGENCIJA				POK. AME- RICKI REDA TELJ NAPOJNICA (TUR.)									
KATIĆA ILES			BELGIJA FRIZURA (RAZG.)		CIRK. PONIKVA RADIJ							"ALT" KORALJNI OTOK	
ESPAÑA		AMENOFIS I KEOPS BILJKA AKANT, POPANAK								MAZIVO NEOBRA- NJIV TENISKI SERVIS			
METEŽ, JURNJAVA						PJEVAČICA BADRIĆ TOVAR, BREME					POKAZNA ZAMJENI- CA, OVA RAD (MNOŽ.)		
LISTOPAD- NI BOR					GRČ MIŠI- CA LICA (TIKO GLUMICA VITI)				KONTAKT "TAJNA NAUKA" KABALISTA				
JEDNOGO- DIŠNJE PRAŠE NAZIMČE							ARIJAN KOMAZEC CHUCK NORRIS			UZVIK U KORIDI MUŠKO TELE			
KUTINA			VRUĆE HLAČICE LOPTAČ RICKEN					ŠVICARSKA NOVINSKA AGENCIJA ELIPSASTO TIJELO				NJEMAČKA TURSKI VAPAJ	
NJEMAČKI DULJINSKI PALAC				SPLITSKO- RIJEČKI ROCKER ŠAV NA NAJLONKI									
MINERAL OLOVNI KROMAT							MORSKE "BRAZDE" BRANKO UVODIĆ						
MUŽJAK KOZE						VRSTA PUZA BOR							
BRISANJE IZ ZEM- LJIŠNIH KNJIGA													

entekolitis, kaolin, bizant, oprez, bevanda, natan, or, zeim, osnut se, 'kitač, mario, kovine, sta, elia kazan, ki, b, vrtača, a, e, farioni, maz, strka, nina, ta, aris, tic, spoj, nazime, ak, ole, kt, šorc, ats, d, col, neno belan, iranit, valovit, jarcac, batavac, ekstablacija.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redaktura)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Najdublji bunari u Vojvodini kopali su se u Sonti i u Somboru



je bila u Somboru i Sonti. Tu se kopalo i najdublje, čak do 9 metara. Samo da znate kako se u takvim bunarima hladilo vino ili lubenice. Ma, današnji hladnjaci im nisu ravni.« – sjetno mi je pričao majstor Fabijan. »Ova fotografija me podsjeća na događaj iz mojih mladih dana. Kod mene je tada došlo nekoliko ljudi na razgovor o kopanju bunara na pašnjaku. Novcima se nisu razbacivali, pa smo se dogovorili da im uradim svoj dio posla za jednu utovljenu svinju za zimsko klanje i snabdijevanje mlijekom za godinu dana. Na njihovo zadovoljstvo, bunar sam im iskopao, a oni su sami dopremili i ukopali đeram, skovali drveni »sik« i od debelih i širokih fosni izradili i valov za napajanje stoke. Ja sam im još pomogao u postavljanju i balansiranju đerma, pomišnog stupa, motke i limenog kabla za izvlačenje vode, s užitkom bi mi pričao svoje doživljaje dida-Fabijana. Ovog bunara danas više nema, a ni stoka se više ne tjera na pašu. Među nama nema ni dida Fabijana, sada svoje brojne dogodovštine prepričava anđelima.

U prvoj polovici prošloga stoljeća bunari u Sonti bili su rijetki. Nadničarska sirotinja nije sebi mogla priuštiti vlastite bunare već bi se »skajarilo« desetak, pa često i do dvadesetak kućanstava i onda bi se bunar iskopao na ulici, negdje na sredokračić između najudaljenijih kuća s jedne i s druge strane. Za potrebe kuhanja i pranja sitnijega rublja po vodu su išle gazdarice ili, ukoliko bi ih bilo u kućanstvu, djevojke-udavače. Na pranje krupnijega rublja išlo se masovno nekoliko puta godišnje na Baru, kanale, Jamače, ili na Amstovu jamu. Ukoliko bi po vodu išle žene, ulični bi bunari bili mjesta za razmjenu svih mogućih informacija, svakako i za malo ogovaranja. Odlazak djevojaka po vodu dovodio bi do drugačijih zbivanja. Neznano kako, kada bi udavača krenula na bunar momak, ili momci, bi to nekako doznali pa bi se razgovori poprilično oduljili. Opet neznano kako, majke bi već prije povratka doznale koliko dugo i s kim im je »cura divanila na bunaru«. Ukoliko bi im sugovornik bio »po volje« nije

se puno prigovaralo, u protivnom znala je sijevnuti i pokojna »čuška«. Po vodu su išli i domaćini, ali samo kada je trebalo napojiti stoku. Ukoliko bi se u isto vrijeme na bunaru našla dva domaćina, tu bi se znala i koja »zamotat«, pa i »razvezat divan od paoršaga«. Bunari su kopani na više lokacija »u ataru«. Sonta je bila okružena velikim brojem vinograda, a poznato je koliko vode je potrebno u sezoni prskanja, pa kako bi se izbjegao mukotrpni transport od kuće, opet bi se nekoliko vinogradara skajarilo i iskopalo zajednički bunar. Do prije četrdeset i nekoliko godina, i stoka je tjerana na ispašu na ledine oko sela, pa kada bi bile malo sušnije godine moralo se razmišljati i o napajanju žednih grla. Tako bi se opet zajedničkim sredstvima, bilo novcima, bilo u naturi, isfinanciralo kopanje bunara i izrada pojilišta na pašnjaku. Na fotografiji je prikazan upravo jedan takav bunar s đermom i sa izrađenim velikim drvenim valovom iz kojega je stoka pila vodu. Pokojni bunardžija majstor Fabijan Šokac iskopao je mnoge bunare po Vojvodini, pa

i s onu stranu Dunova, a u smiraj njegova života imao sam privilegiju provesti mnoge sate u razgovoru s njim. Uvijek je žalio što su u njegovo vrijeme fotografiji bili rijetki i što nema veći broj uspomena poput ove. »Bunare sam kopao po cijeloj Bačkoj, u dobrom dijelu Banata i u Baranji, ali nigdje nije bilo tako dobre vode kakva

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »TELEKOM SRBIJA« A.D. Takovska 10, za Projekt: ANTENSKOG SISTEMA »SU-Magnetna polja (IVAŠPED)« - SU62/SUU62 GSM mobilne telefonije »Telekom Srbija« AD, na kat. parceli br. 14782/8 k.o. Novi grad na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 7.10.2011 do 17.10.2011. godine, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

PROSLAVIMO 121. ROĐENDAN GRADSKJE KNJIŽNICE

Čitanje je ponovno u modi



Dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih strana, iz Gradske knjižnice stigla nam je veoma ugodna obavijest. Ova divna zgrada puna znanja, knjiga, enciklopedija, časopisa i drugog tiskanog materijala u listopadu slavi svoj rođendan. I to ne bilo koji, već čak 121. rođendan. Moramo priznati, nije mali broj. To su godine vrijedne poštovanja. Želeći da proslave svoj rođendan sa svojim prijateljima, iz Gradske knjižnice nam poručuju: Proslavimo zajedno rođendan Gradske knjižnice!

Od 10. do 15. listopada 2011. godine iskoristite sljedeće pogodnosti:

- Postanite član Gradske knjižnice Subotica po akcijskoj cijeni od 400 dinara. Članarina važi 365 dana na svim odjelima i ograncima.
- Knjige koje ste zadržali dulje od dopuštenog vremena vratite bez plaćanja zakasnine.
- Posjetite odjele Gradske knjižnice u Subotici i ogranke u prigradskim naseljima i uvjerite se da je čitanje ponovno u modi!

Srdačno vas očekujemo!
Vaša Gradska knjižnica

Tijekom ovog tjedna Gradska knjižnica je odlučila u povodu svog rođendana, koji će biti u čevrtak 13. listopada, otvoriti svoja vrata i onima koji baš i nemaju običaj dolaziti u nju. Tako je od ponedjeljka, 3. listopada, zaključno s današnjim danom, na platou ispred ulaza na Dječji odjel od 10 do 14 sati postavila štandove na kojima je,

osim prigodnog propagadnog materijala, prolaznicima predstavila i nove knjige koje mogu posuditi u knjižnici. Bilo je tu i bookmarkera, bombona i balona, a za spretne i po koja igrice.

Veselo je i posjećeno bilo i ispred, ali i u samoj knjižnici. Sve je vrvjelo od djece jer je, kao što i sami znate dragi moji čitatelji, prvi tjedan ujedno i Dječji tjedan. I ove godine čitaonica Dječjeg odjela ugostila je djecu iz Predškolske ustanove »Naša radost«, koji su svih pet dana u nekoliko termina posjećivali knjižnicu. Tom prigodom je za mališane Gradska knjižnica u suradnji s JKP-om »Čistoća i zelenilo« pripremila ekološku predstavu na temu knjige i reciklaže, koju je osmislio i odigrao poznati subotički glumac za djecu Branislav Trifković.

Kako je moćna knjiga, sve ovo je bilo u njenu čast. Dragi moji mali i veliki čitatelji Hrckovih strana, družite se s knjigom jer ona stotruko uzvraća. I ne zaboravite sljedećeg tjedna otići u Gradsku knjižnicu i obnoviti svoju članarinu ili, ako to još nikad niste bili, postanite član Gradske knjižnice po akcijskoj cijeni od 400 dinara. Ova pogodnost važi za sve, pa sa sobom povedite i nekog odraslog. Kad pročitate neku dobru knjigu svako nam javite da to i drugima ispričamo.

Sretan ti 121. rođendan
Gradska knjižnice!



SRIJEMSKOMITROVAČKA DJECA NA EKSURZIJI U INĐIJI I NOVOM SLANKAMENU

Prigoda za druženje i bolje upoznavanje



U subotu, 1. listopada, organizirana je ekskurzija za djecu koja pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u Srijemskoj Mitrovici. Ekskurziju u Inđiju i Novi Slankamen vodili su **Katarina Petrović** i **Dario Španović**, a financirao je Hrvatski kulturni centar »Srijem - Hrvatski dom«. Djeca su prvo posjetila Inđiju i crkvu sv. Petra apostola, gdje je župnik **Stjepan Klaić** govorio zanimljivosti iz povijesti Inđije i detalje vezane za crkvu. U Novom Slankamenu u crkvi sv. Mihovila Arkandela župnik **Berislav Petrović** upoznao je djecu s poviješću crkve i Slankamena. Nakon Novog Slankamena uslijedio je odlazak u Stari Slankamen, gdje su djeca vidjela zanimljivosti poput izvora slane vode (po kojem Slankamen nosi naziv), ušća rijeke Tise u Dunav te ostatke srednjovjekovne tvrđave. Druženje djece nastavljeno je kroz razne igre na sportskom terenu i plaži pokraj Dunava, gdje su se djeca koja pohađaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u različitim školama bolje upoznala. D. Š.

GLUMCI MALE SCENE HRVATSKE ČITAONICE NA DASKAMA ŠTO ŽIVOT ZNAČE U LEMEŠU

»KANDA IMAM TALENAT«

Veselo je bilo u nedjelju, 2. listopada u Svetozar Miletiću - Lemešu, kada su mladi glumci Male scene Hrvatske čitaonice iz Subotice nastupili posljednjeg trećeg dana Memorijala »Antun Aladžić 2011.«. Odigrali su kraću verziju predstave »Kanda imam talenat« čija je praižvedba bila u ožujku na Književnom prelu. Kanda imaju talenat moglo bi se zaključiti po reakciji publike. Dvorana HBKUD »Lemeš« bila je puna gledatelja koji nisu štedjeli svoje dlanove kao nagradu glumcima što su ih nasmijali i razveselili.

Nakon dramske skupine iz Subotice nastupili su i domaćini sa svojom dobro poznatom predstavom »Stipanova princeza«.

KALENDAR BITNIH DATUMA
KALENDAR za sljedeći tjedan

- 7. listopada - Svjetski dan krunice
- 7. listopada - Svjetski dan dostojanstvenog rada
- 8. listopada - Svjetski dan humanitarnih akcija
- 8. listopada - Svjetski dan hospicija i palijativne skrbi
- 8. listopada - Dan neovisnosti Republike Hrvatske
- 8. listopada - Međunarodni dan zbornog pjevanja
- 8. listopada - Svjetski dan jaja
- 9. listopada - Svjetski dan pošte (UPU) - UN
- 9. listopada - Dan zahvalnosti za plodove zemlje - Dani kruha (Republika Hrvatska)
- 10. listopada - Svjetski dan mentalnog zdravlja (UN)
- 12. listopada - Svjetski dan borbe protiv artritisa
- druga srijeda u listopadu - Dan posvećen smanjenju prirodnih katastrofa
- drugi četvrtak u listopadu - Svjetski dan vida



Piše i uređuje: Bernadica Ivanković

7. listopada 2011.

**PETAK
7.10.2011.**

06:10 Najava programa
06:15 Trenutak spoznaje (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Hotel dvorac Orth 9
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Putovanja u daleke krajeve, dokumentarna serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:15 Drugo mišljenje
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Rodna gruda, emisija pučke i predajne kulture
16:05 Skica za portret
16:25 Hrvatska uživo
17:15 Globalno sijelo
17:45 Putem europskih fondova
18:00 Iza ekrana
18:30 Capri 3, telenovela
19:30 Dnevnik
20:10 Hrvatska policija u Domovinskom ratu, dokumentarni film
21:05 Premijera tjedna: Slučajni predsjednik, američki film
23:05 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:35 Peti dan, talk show
00:30 Filmski maraton: Ciklus Jima Jarmuscha - Pod udarom zakona, američki film
02:10 Filmski maraton: Njemačka, nulte godine - talijanski film (R)
03:20 Skica za portret
03:45 Peti dan, talk show (R)
04:35 Hotel dvorac Orth 9, serija (R)
05:20 Globalno sijelo (R)



06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
07:25 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
07:50 Mala TV

--:-- TV vrtić: Magnet
--:-- Patuljkove priče, crtani film
--:-- Tajni dnevnik patke Matilde: U laži su pačje noge

08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za djecu
08:50 Školski sat: Dizajn od A do...
--:-- Puni krug
09:35 Olujni svijet, serija
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Fotografija u Hrvatskoj
13:45 Drugi format (R)
14:35 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
15:00 Edgemont 2, serija
15:25 Školski sat: Dizajn od A do ... (R)
15:55 Puni krug (R)
16:10 Poštar Pet, crtani film
16:25 Mala TV (R)
16:55 Crtana serija
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Zlatna igla 2011., prijenos
20:15 Nogometne kvalifikacije za EP 2012. - emisija
20:35 Nogometne kvalifikacije za EP 2012.: Grčka - Hrvatska, prijenos
22:50 Nogometne kvalifikacije za EP 2012. - emisija
23:05 Nijemi svjedok 13, serija
00:40 Vrijeme je za jazz: Na kraju ljeta, na početku sezone...
01:40 Retrovizor: Moja obitelj 8a, humoristična serija
02:10 Retrovizor: 24, (R)
02:55 Noćni glazbeni program



07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show3
09:10 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
12:55 Larin izbor, serija R
13:55 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 U naručju vještice, igrani film
00:05 Noćna pošiljka, film
01:40 Ostavljena, igrani film
03:10 Ezo TV, tarot show
04:40 Podzemno usijanje, igrani film R

06:15 Kraj programa



06:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:45 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07:10 PopPixie, crtani film
07:35 Vrata raja, telenovela (R)
08:30 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
10:55 Vrata raja, telenovela
11:50 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
12:20 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13:10 Krv nije voda, serija (R)
14:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:00 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, dramska serija
21:00 Kraljević i ja 2: Kraljevsko vjenčanje, igrani film, romantična komedija (R)
22:55 Vrtlog, igrani film, triler
00:45 14 sati, igrani film, akcijski (R)
02:25 Astro show, emisija uživo
03:25 RTL Danas, informativna emisija (R)

**SUBOTA
8.10.2011.**

05:45 Najava programa
05:50 Drugo mišljenje (R)
06:40 Iza ekrana (R)
07:10 Kućni ljubimci
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Vijesti
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Posljednji vlak iz Gun Hilla, američki film
09:40 Skica za portret
09:50 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Dan neovisnosti Republike Hrvatske
11:15 Normalan život
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija za branitelje
13:15 Prizma
13:57 Duhovni izazovi, međureligijski magazin

14:30 Eko zona
14:55 Prirodni svijet 4, dokumentarna serija
15:45 Jelovnici izgubljenog vremena
16:05 Euromagazin
16:30 Potrošački kod
17:00 Vijesti
17:20 Reporteri: Restrepo
18:25 Lijepom našom: Novigrad Istarski
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Zlatne godine, hrvatski film
22:05 Vijesti
22:20 Vijesti iz kulture
22:25 Good Shepherd, američki film
01:10 Filmski maraton: Predsjednik, britansko-američki film (R)
02:45 Filmski maraton: Posljednji vlak iz Gun Hilla, američki film
04:15 Skica za portret
04:25 Reporteri: Restrepo (R)
05:25 Potrošački kod (R)



07:10 Panorame turističkih središta Hrvatske
07:40 Najava programa
07:45 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
08:05 Patak Frka, crtana serija (R)
08:30 Djevojčica iz budućnosti, serija
08:55 Mala TV (R)
--:-- Baltazar: Doktor za životinje, crtani film
--:-- Danica i nilski konjić (R)
--:-- Čarobna ploča - 7 kontinenata: Jugoistočna Europa (R)
09:25 Trolovi, crtana serija
09:50 ni DA ni NE: Direktna ili predstavnička demokracija
10:45 Noémie: Le secret, kanadski film za djecu
12:15 Filmska matineja: Tommy and the Cool Mule, američki film
13:55 KS automagazin
14:55 4 zida
15:30 Dan Domovinskog ponosa, snimka koncerta
16:30 Košarka, ABA liga: Zagreb - Partizan, prijenos
18:10 Rukometna Liga prvaka (Ž): Larvik - Podravka, prijenos
19:45 Velux rukometna Liga prvaka - emisija
19:55 Velux rukometna Liga prvaka: Zagreb - Bosna, prijenos
21:45 Velux rukometna Liga prvaka - emisija

22:05 Europski koncert Berlinske filharmonije
23:20 Fringe - Na rubu 1, serija (R)
00:10 Noćni glazbeni program



06:55 TV izlog
07:10 U sedmom nebu, serija
08:00 Peppa, crtana serija
08:15 Timmy Time
08:30 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
08:55 Beyblade metal fusion, crtana serija
09:20 Winx, crtana serija
09:45 I tako to..., serija
10:15 Smallville, serija
11:15 Larin izbor, serija R
14:15 Princeza i marinac, igrani film, R
16:00 Provjereno, informativni magazin R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Supertalent, show R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 xXx: Stanje pripravnosti, igrani film
22:05 Smrtonosna pošiljka, igrani film
23:55 Braća po oružju, film
01:40 Odjek smrti: Povratak, igrani film
03:10 Ezo TV, tarot show
04:40 Ostavljena, film R
06:10 I tako to..., serija R
06:35 Kraj programa



05:35 RTL Danas, (R)
06:10 PopPixie, crtani film (dvije epizode) (R)
06:50 X-Men, animirani film
07:15 Učilica, kviz za djecu
07:50 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
10:10 Velika namještaljka, igrani film, triler
12:15 Rat, igrani film, drama
14:35 Sile prirode, igrani film
16:30 Na visokoj nozi, humoristična serija
17:30 Zvijezde Ekstra: Holivudske bivše supruge, zabavna emisija (R)
18:30 RTL Danas
19:05 Bibin svijet, serija (dvije epizode)
20:00 Zavodnik, igrani film
22:10 Ptica na žici, igrani film
00:15 Odmoriste, film, horor (R)
01:55 Astro show, emisija uživo
02:55 RTL Danas, (R)
03:30 14 sati, film, akcijski (R)

**NEDJELJA
9.10.2011.**

05:55 Najava programa
 06:00 Duhovni izazovi, (R)
 06:25 Euromagazin (R)
 07:05 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 07:25 Mala TV (R)
 --:-- TV vrtić: Balet (R)
 --:-- Brlog: Kalifornijski morski lav (R)
 --:-- Tajni dnevnik patke Matilde: U laži su pačje noge (R)
 07:55 Vijesti iz kulture (R)
 08:00 Vijesti
 08:10 Prijatelj 3
 09:00 Vesele trojke, crtana serija
 09:20 Hamtaro, crtana serija (R)
 10:00 Vijesti
 10:15 Poirot 1, serija
 11:10 Opera box
 11:40 manjinski MOZAIK
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 14:55 Mir i dobro
 15:30 Četiri godišnja doba
 17:00 Vijesti
 17:15 Vrtlarica
 17:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show
 19:15 LOTO 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 7, kviz
 21:05 Loza, TV serija
 21:55 Oko globusa, vanjsko politički magazin
 22:30 Vijesti
 23:00 Četiri godišnja doba, mini-serija (R)
 00:35 Poirot 1, serija (R)
 01:25 Skica za portret
 01:50 Jelovnici izgubljenog vremena (R)
 02:10 Rodna gruda, emisija pučke i predajne kulture (R)
 02:40 Prizma, (R)
 03:25 Ljepom našom: Novigrad Istarski (R)
 04:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin (R)
 04:50 Plodovi zemlje (R)



07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
 07:25 Najava programa
 07:30 Gustav Mahler: Simfonija tisuće
 08:30 Zlatna kinoteka: Ciklus filmova Billyja Wildera - Slatka Irma, američki film (R)
 12:05 Filmska matineja: A Shine of Rainbows, kanadsko-irski film
 14:35 Vinkovačke jeseni 2011., smotra KUD-ova (1.dio)

16:15 Magazin nogometne lige prvaka
 16:45 Olimp
 17:15 Hokej, EBEL liga: Medveščak - EC-KAC, prijenos
 20:00 Ciklus filmskog spektakla: Vikinzi, američki film
 22:00 Posebni dodaci
 22:35 Filmski boutique - ciklus Charlesa Bronsona: Murphyjev zakon, američki film
 00:15 Noćni glazbeni program



06:10 TV izlog
 06:25 U sedmom nebu, serija
 07:15 Peppa, crtana serija
 07:30 Timmy Time
 07:45 Bakugan II - New Vestroia, crtana serija
 08:05 Beyblade metal fusion
 08:30 Winx, crtana serija
 08:55 I tako to..., serija
 09:25 Automotiv Lifestyle
 09:55 Magazin Lige prvaka
 10:25 Novac, poslovni magazin
 10:55 Zelenjava, magazin
 11:25 Larin izbor, serija R
 13:25 Ljeto na rijeci, film
 15:10 Sinbadovo sedmo putovanje, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 xXx: Stanje pripravnosti, film R
 19:05 INA Plave vijesti
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Supertalent, show
 21:45 Red carpet, showbiz magazin - 1. dio
 22:00 Red carpet, showbiz magazin - 2. dio
 23:20 Smrtonosna pošiljka, igrani film R
 01:10 Braća po oružju, film R
 02:45 Televizijska posla, serija
 03:15 Svi mrže Chrisa, serija
 03:40 Najgori tjedan, serija
 04:05 Red carpet, R
 05:25 Automotiv Lifestyle R
 05:50 Novac, R
 06:15 Kraj programa



05:40 RTL Danas, (R)
 06:15 PopPixie, crtani film (tri epizode) (R)
 07:15 X- Men, animirani film
 07:40 Ruža vjetrova, dramska serija (tri epizode) (R)
 10:25 Rat, igrani film, drama
 12:55 Idioti budućnosti, film
 14:35 Ptica na žici, film, akcijski
 16:40 Discovery: Lutrija mi je promijenila život, dokumentarna serija
 17:40 Ekkluziv Vikend, magazin

HRT1 08.10.2011. 20:10 ZLATNE GODINE, HRVATSKI FILM

Slom studentskog štrajka, a zajedno s njim i Hrvatskog proljeća u prosincu 1971. nasilno razdvaja troje njegovih mladih sudionika: člana studentskog vodstva Jakova (Igor Galo), njegovog povučenijeg brata Mislava (Goran Grgić) i Jakovljevu djevojku Sunčanu (Aleksandra Turjak). Jakov bježi u inozemstvo, a Mislav i Sunčana ostaju u Zagrebu, uvjereni kako im se ništa ne može dogoditi. Međutim, Mislava uskoro ipak uhiti policija, pa Sunčana ostaje sama. Jakov se nakon dvadesetak godina vraća iz Australije želeći početi sve ispočetka. Odsjeda kod Mislava koji nakon zatvora oženi kćer (Ksenija Pajić) imuć-



ne obitelji te se zaposli kao zubar. Uskoro se otkriva da krhotine prošlosti ipak nisu pometene, a tajanstveni slučaj Sunčane, koja je poginula još 1972. u nejasnim okolnostima, postaje »magnetnim polom« za svaki Jakovljevi korak. Mislavov sumnjivi otpor toj privatnoj istrazi, nejasna uloga bivšeg »operativca« UDBE Brkana (Ilija Ivezić) i naklonost Jakova prema Brkanovoj unuci Tali (Mirta Zečević), dodatno će zakomplicirati Jakovljevo psihološko stanje.

Film »Zlatne godine« debitantski je rad redatelja i scenarista Davora Žmegača. Premijerno je prikazan u Zagrebu u travnju 1993. godine, a iste je godine na Pulskom festivalu osvojio 3 Zlatne arene: za režiju, kameru (Slobodan Trninić) i mušku ulogu (Ilija Ivezić).
 Uloge: Igor Galo, Goran Grgić, Aleksandra Turjak, Ksenija Pajić, Ilija Ivezić, Mirta Zečević
 Scenarij: Davor Žmegač
 Snimatelj: Slobodan Trninić
 Redatelj: Davor Žmegač

18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Mirotvorac, igrani film, akcijski triler
 22.20 CSI: Miami, serija (tri epizode)
 01.05 Astro show, emisija uživo
 02.05 RTL Danas, informativna emisija (R)
 02.40 Zavodnik, igrani film, romantična komedija

PONEDJELJAK 10.10.2011.



05:40 Najava programa
 05:45 Rijeka: More (R)
 06:15 Mir i dobro (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Hotel dvorac Orth 9
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Putovanja u daleke krajeve, dok. serija
 11:10 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija
 11:40 Kulturna baština
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Treća dob, emisija
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Glas domovine

16:05 Kulturna baština
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat, talk show
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:35 Provodi i sprovodi, humoristična serija
 21:10 Puls Hrvatske
 22:25 Svijet profita
 23:00 Dnevnik 3
 23:25 Vijesti iz kulture
 23:30 Tajni život umjetničkih djela 6, dok. serija
 00:25 Šaptač psima 5 (R)
 01:15 Dr. House 6, serija (R)
 02:00 Bez traga 7, serija (R)
 02:45 Žica 1, serija (R)
 03:50 Skica za portret
 04:05 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija (R)
 04:35 Hotel dvorac Orth 9, serija (R)
 05:20 8. kat, talk show (R)



06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 07:25 Pipi Duga Čarapa
 07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krčić prikazuje
 --:-- Brlog
 --:-- Čarobna ploča - engleski
 08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za djecu
 08:50 Školski sat
 --:-- Ton i ton

09:35 Olujni svijet, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
 10:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show (R)
 12:15 Vrtlarica (R)
 12:40 Jelovnici izgubljenog vremena (R)
 13:00 Motocross Kida, američki film
 14:30 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
 14:55 Edgemont 2, serija
 15:20 Školski sat (R)
 15:50 Ton i ton (R)
 16:05 Meteor i veliki kotači, crtani film
 16:20 Mala TV (R)
 --:-- TV vrtić (R)
 --:-- Krčić prikazuje (R)
 --:-- Brlog
 --:-- Čarobna ploča - engleski
 16:50 Poštar Pet, crtani film
 17:05 Šaptač psima 5
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Crna kutija: Pravo na zdravstvenu zaštitu
 19:05 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 19:30 Glazbeni specijal
 20:00 Život ide dalje 2, serija
 20:45 Traumatologija (R)
 21:20 Dr. House 6, serija
 22:05 Bez traga 7, serija
 22:45 Putem europskih fondova (R)
 23:00 Žica 1, serija (13/13)
 00:05 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane 4, serija
 00:50 Retrovizor: Moja obitelj 8b, humoristična serija
 01:20 Retrovizor: 24, serija (R)
 02:05 Noćni glazbeni program



07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show
09:10 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
12:55 Larin izbor, serija R
13:55 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Elitni ubojice, film
00:05 Prolaz, igrani film
01:45 Seinfeld, serija 5/180
02:15 Heroji, serija 6/19
03:00 Ezo TV, tarot show
04:00 Sinbadovo sedmo putovanje, film R
05:25 Nate Berkus Show R
06:10 IN magazin R
06:45 Kraj programa



06:05 RTL Danas, (R)
06:40 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07:05 PopPixie, crtani film
07:20 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09:30 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
11:35 Ekkluziv Vikend, magazin (R)
12:20 Večera za 5, (R)
13:15 Krv nije voda, serija (R)
14:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Mentalist, serija
21:50 Hawaii Five-O, akcijska kriminalistička serija (dvije epizode)
23:35 RTL Vijesti
23:50 CSI: Miami, serija (dvije epizode) (R)
01:35 Astro show, emisija uživo
02:35 Mentalist, serija (R)
03:20 RTL Danas, (R)

**UTORAK
11.10.2011.**



06:10 Najava programa
06:15 Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Hotel dvorac Orth 9
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Putovanja u daleke krajeve, dok. serija
11:10 Debbie Travis preuređuje 3
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti iz hrvatski znakovni jezik
14:20 Među nama
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Znanstvena petica
16:05 Znanstvene vijesti
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:10 Sjeverna Koreja - gladna djeca komunizma, dokumentarni film
22:10 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:35 Ciklus europskog filma: Der Baader Meinhof Komplex, njemački film
01:45 Šaptač psima 5 (R)
02:35 Bez traga 7, serija (R)
03:20 Žica 2, serija (R)
04:05 Znanstvena petica (R)
04:35 Hotel dvorac Orth 9
05:20 8. kat, talk show (R)



06:15 Najava programa
06:20 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
07:25 Pipi Duga Čarapa, crtana serija
07:50 Mala TV
--:-- TV vrtić
--:-- Ninin kutak
--:-- Crtani film
--:-- Danica
08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za djecu
08:50 Školski sat
--:-- Navrh jezika
09:35 Olujni svijet, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Prizma, (R)
11:30 Glas domovine (R)
12:00 Fotografija u Hrvatskoj

12:45 Gli ultimi della classe, talijanski film
14:30 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
14:55 Edgemont 2, serija za mlade
15:20 Školski sat (R)
15:55 Navrh jezika (R)
16:05 Meteor i veliki kotači, crtani film
16:20 Mala TV (R)
16:50 Poštar Pet, crtani film
17:10 Šaptač psima 5
18:15 Nogometne kvalifikacije za EP 2012. - emisija
18:50 Nogometne kvalifikacije za EP 2012.: Hrvatska - Latvija, prijenos
20:50 Nogometne kvalifikacije za EP 2012. - emisija
21:35 Bez traga 7, serija
23:00 Žica 2 serija
23:55 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane 4
00:40 Retrovizor: Moja obitelj 8b, humoristična serija
01:10 Retrovizor: 24, (R)
01:55 Noćni glazbeni program



07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show
09:10 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
12:55 Larin izbor, serija R
13:55 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Navy CIS, serija
00:20 Elitni ubojice, film R
02:00 Seinfeld, serija 6/180
02:30 Zvijer, serija 6/13
03:15 Ezo TV, tarot show
04:15 Prolaz, igrani film R
05:45 Nate Berkus Show R
06:30 IN magazin R
06:55 Kraj programa



06:20 RTL Danas, (R)
06:55 Dragon Ball Z, animirani film (R)
07:25 PopPixie, crtani film
07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09:45 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
11:55 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:20 Večera za 5, (R)

13:15 Krv nije voda, serija (R)
14:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Mentalist, serija
21:50 Put osвете, serija (dvije epizode)
23:40 RTL Vijesti
23:55 Hawaii Five-O, akcijska kriminalistička serija (dvije epizode) (R)
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 Mentalist, serija (R)
03:25 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
12.10.2011.**



06:10 Najava programa
06:15 Među nama (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:07 The Wine Tycon 1
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Putovanja u daleke krajeve, dok. serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti iz hrvatski znakovni jezik
14:20 Riječ i život
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Alpe Dunav Jadran
16:05 HAZU Portreti (R)
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat, talk show
18:20 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Stipe u gostima 4, serija
20:50 Misija: Zajedno
21:45 Paralele
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:30 Drugi format
00:20 Šaptač psima 5 (R)
01:10 serija (R)
01:55 Žica 2, serija (R)
02:50 Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
04:45 The Wine Tycon 1, (R)
05:30 8. kat, talk show (R)



06:15 Najava programa
06:20 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
07:25 Pipi Duga Čarapa
07:50 Mala TV
--:-- TV vrtić
--:-- Krtić prikazuje
--:-- Crtani film
--:-- EBU drama za djecu
08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za djecu
08:50 Školski sat
--:-- Izazovi
09:35 Olujni svijet, serija
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:25 Potrošački kod (R)
13:50 Briljantne (R)
14:30 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
14:55 Edgemont 2, serija
15:20 Školski sat (R)
15:50 Izazovi (R)
16:05 Meteor i veliki kotači, crtani film
16:20 Mala TV (R)
16:50 Poštar Pet, crtani film
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 4 zida (R)
19:05 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
19:30 Glazba, glazba... šansone
20:00 Gavin i Stacy 1, serija
20:30 Osveta, američki film (R)
22:20 Put do Eura 2012
23:05 Žica 2, serija
00:00 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane 4, serija
00:45 Retrovizor: Moja obitelj 8b, humoristična serija
01:15 Retrovizor: 24, serija (R)
02:00 Noćni glazbeni program



07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show
09:10 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
12:55 Larin izbor, serija R
13:55 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Pomajka, igrani film
00:40 Navy CIS, serija R

02:25 Seinfeld
02:50 Na putu prema dolje, serija
03:40 Ezo TV, tarot show
04:40 Zvijer, serija R 6/13
05:25 Nate Berkus Show R
06:10 IN magazin R
06:50 Kraj programa



06:20 RTL Danas, (R)
06:55 Dragon Ball Z, (R)
07:25 PopPixie, crtani film
07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09:45 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
11:55 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:20 Večera za 5, (R)
13:15 Krv nije voda, serija (R)
14:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Mentalist, ka serija
21:50 CSI: NY, kriminalistička serija (dvije epizode)
23:40 RTL Vijesti
23:55 Put osvete, serija (dvije epizode)
01:35 Astro show, emisija uživo
02:35 Mentalist, serija (R)
03:20 RTL Danas, informativna emisija (R)

ČETVRTAK
13.10.2011.



06:10 Najava programa
06:15 Riječ i život, religijski program (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:07 The Wine Tycon 1, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Putovanja u daleke krajeve, dok. serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:20 Trenutak spoznaje
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Profesije osobno: Stranci, dok.film
16:05 Fotografija u Hrvatskoj
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 Bitka za Vukovar: Druga faza bitke - potpuno okruženje, dokumentarna serija
21:50 Pola ure kulture
22:20 Otvoreno
23:05 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:35 Domaći dok.film

00:25 Šaptač psima 5 (R)
01:15 Bez traga 7, serija (R)
01:55 Žica 2, serija (R)
02:50 Zalagaonica, dokumentarna serija (R)
03:15 Skica za portret
03:25 Bitka za Vukovar: Druga faza bitke - potpuno okruženje, dokumentarna serija (R)
04:10 Pola ure kulture (R)
04:35 The Wine Tycon 1, (R)
05:20 8. kat, talk show (R)



06:15 Najava programa
06:20 Kad zovim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
07:25 Pipi Duga Čarapa
07:50 Mala TV
--- TV vrtić
--- Crtani film
--- Čarobna ploča - 7 kontinenata
08:20 Neuhvatljivi prašćić Rudi, serija za djecu
08:50 Školski sat:
09:35 Olujni svijet, serija
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Oko globusa, vanjsko politički magazin (R)
14:00 KS automagazin (R)
14:30 H2O Uz malo vode!, serija za mlade
14:55 Edgemont 2, serija
15:20 Školski sat (R)
15:50 Kokice (R)
16:05 Meteor i veliki kotači, crtani film

16:20 Mala TV (R)
16:50 Poštar Pet, crtani film
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Traumatologija
19:05 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
19:25 Glazba, glazba... jazz
19:55 Velux rukometna Liga prvaka: Kadetten Schaffhausen - Zagreb, prijenos
21:45 Zalagaonica, dokumentarna serija
22:15 Bez traga 7, serija
23:00 Žica 2, serija
23:55 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane 4
00:40 Retrovizor: Moja obitelj 8b, humoristična serija
01:10 Retrovizor: 24 (7), (R)
01:55 Noćni glazbeni program



07:10 Roary, crtana serija
07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Tomica i prijatelji
07:55 TV izlog
08:10 Nate Berkus Show
09:10 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
12:55 Larin izbor, serija R
13:55 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Ljubav i kazna, serija

21:00 Larin izbor, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Provjereno, informativni magazin
23:20 Sjeme zla, igrani film
01:20 Pomajka, igrani film R
03:25 Seinfeld, serija
03:50 Ezo TV, tarot show
04:50 Na putu prema dolje, serija
05:35 Sjedi i šuti, serija
06:00 Nate Berkus Show R
06:45 Kraj programa



06:20 RTL Danas, (R)
06:55 Dragon Ball Z, (R)
07:25 PopPixie, crtani film
07:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
09:45 Emperatriz, telenovela (dvije epizode)
11:55 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:20 Večera za 5, (R)
13:15 Krv nije voda, serija (R)
14:10 Cobra 11, (dvije epizode)
16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Mentalist, serija
21:50 CSI: Najbolje od Grissoma, (dvije epizode)
23:40 RTL Vijesti
23:55 CSI: NY, serija (dvije epizode) (R)
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 Mentalist, serija (R)
03:25 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
18,15 'Vojvodanski tjedan'
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
20,00 Divni novi svijet
20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa



104,4 Mhz

Zapaženi rezultati pridonose razvoju sporta

Nekoliko vojvođanskih sportaša već je izborilo olimpijske vize za London 2012.

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Vojvodina i sportaši iz ove pokrajine oduvijek su imali zapažene rezultate na domaćoj, ali i međunarodnoj sceni, ponajprije zahvaljujući velikom broju osoba koje se na bilo koji način aktivno bave sportom, te velikoj pažnji koja se sportu pridaje na svim razinama društva. Zamolili smo pokrajinskog tajnika za sport i mladež Modesta Dulića za razgovor na temu aktualnog trenutka vojvođanskog sporta, te priču otvaramo njegovim komentarom rezultata ostvarenih u ovoj godini:

»Vojvođanski je sport u dosadašnjem dijelu godine imao puno zapaženih rezultata na međunarodnoj sceni«, kaže Modest Dulić. »Sudjelovanje vojvođanskih sportaša u nacionalnim selekcijama kreće se od 20 do 50 posto, a u nekim sportskim granama vojvođanski sportaši čine većinu nacionalne selekcije. U prvom dijelu godine Nemanja Miroslavljev (streljaštvo) prvi je vojvođanski sportaš koji je ostvario normu za Olimpijske igre u Londonu. Budući da su u mnogim sportovima kvalifikacije u 2012. godini, za očekivati je da će mnogi naši sportaši ostvariti normu za Olimpijske igre. Miroslavljevu su se tijekom godine pridružili atletičari Mihalj Dudaš i Dragana Tomašević, kao i kajakaši u ženskom i muškom četvercu. Očekuje se da će se lista vojvođanskih olimpijaca u sastavu srpske selekcije značajno povećati iduće godine i

iz drugih olimpijskih sportova. Kao i svake godine, i ove su naši mladi sportaši na europskim i svjetskim prvenstvima juniora i kadeta osvajali mnogobrojne medalje u odbojci, vaterpolu, streljaštvu. Veoma je značajno da i u mlađim uzrastima imamo kvalitetne sportaše koji će sutra biti osvajači i seniorskih medalja.«

MASOVNOST, SPORTSKI CENTRI

»U AP Vojvodini aktivno djeluje 50 pokrajinskih granskih saveza, koji okupljaju oko 2500 klubova s oko 80.000 sportaša u svim uzrasnim kategorijama. Usvajanjem novog zakona o sportu, u sljedećih godinu dana sve sportske organizacije morat će biti prevedene u Agenciju za gospodarske registre, tako da ćemo tada imati potpune i točne podatke o masovnosti vojvođanskog sporta. Veliki broj naših građana bavi se raznim oblicima sportske rekreacije i taj se broj kreće oko 50.000. Ekonomska moć pojedinih sredina diktira i kvalitetu u vojvođanskom sportu na razini lokalne zajednice. Na osnovi toga može se zaključiti kako se po kvaliteti sporta i masovnosti izdvajaju: Novi Sad, Subotica, Zrenjanin, Pančevo, Sombor. Međutim, i mnoge manje sredine u Vojvodini postižu značajne i zapažene rezultate ne samo na nacionalnoj razini, nego i na međunarodnom planu. Prije svih ovdje prednjače



– Apatin s kajakašicama, Bačka Palanka s kajakašima, Senta i Čoka sa stolnotenisačicama, Senta i Kanjiža s hrvanjem itd.«, pojašnjava pokrajinski tajnik Dulić.

RAZVOJ SPORTA U MANJIM SREDINAMA

Na pitanje o odnosu manjih sredina prema glavnom središtu u Novom Sadu i modelima financiranja sportskih aktivnosti, Modest Dulić konstatira:

»Velika je ovisnost manjih općinskih centara o Novom Sadu, kad je u pitanju sport. To je prvenstveno zato što se najveći dio mlade populacije nakon svršene srednje škole seli na studij u Novi Sad i ovdje nastavljaju svoju sportsku karijeru. Ovi odnosi variraju od sportske organizacije do sportske organizacije i u suštini to sasvim solidno funkcionira i svi činitelji u ovom dijelu pronalaze svoj interes. Pokrajinsko tajništvo za sport i mladež čini, a i u prošlosti je mnogo učinilo, da se novac ulaže u svih 45 gradova i općina AP Vojvodine. Prvenstveno je unatrag 5-6 godina puno uloženo u sportsku infrastrukturu u manjim općinama u Vojvodini. To je i prvi preduvjet da se

podignu kako masovnost, tako i razina kvalitete vojvođanskog sporta. Sljedeći korak koji je u tijeku, jest ulaganje u sportske stručnjake, a što je neophodno ako se još više želi unaprijediti vojvođanski sport. Ne postoji jedinstveni model financiranja sportaša i klubova od strane države na razini lokalne samouprave. Svaka lokalna samouprava priča je za sebe. Izdvajanje za sport u velikoj mjeri varira od općine do općine. U nekim općinama izdvaja se svega 0,5 posto općinskog proračuna za sport, dok se u drugim općinama taj iznos kreće i do 5-6 posto. Sve ovo u značajnoj mjeri određuje i razinu i kvalitetu sporta u lokalnoj sredini. Pokrajinsko tajništvo za sport i mladež objavilo je veoma korisnu knjigu pod naslovom »Modeli funkcioniranja sporta na razini lokalne samouprave« i ovo je u značajnoj mjeri pomoglo mnogim lokalnim sredinama da unaprijede sport u svom okruženju. U cilju pomoći lokalnim sredinama stručni radnici Pokrajinskog tajništva do sada su bili u 38 lokalnih sredina u AP Vojvodini i kroz organizirane tribine u značajnoj su mjeri pomogli uređivanju sporta na razini lokalnih zajednica.«



INFRASTRUKTURA SPORTSKIH OBJEKATA

Jedan od osnovnih prioriteta u radu Pokrajinskog tajništva za sport i mladež upravo su, kaže Dulić, sanacija, adaptacija i opremanje sportskih objekata.

»Osnovni uvjet za provođenje aktivnosti iz područja sporta, tjelesnog odgoja i rekreacije jest postojanje dovoljnog broja sportskih objekata. Nije, međutim, važan samo njihov dovoljan broj, već i da ti objekti zadovoljavaju propisane uvjete (glede dimenzija i sigurnosti, sanitarno-higijenske, protupožarne, instalacijsko-tehničke i dr.) kako bi se u njima mogle obavljati sportske aktivnosti. Bez objekata nemoguće je bilo što raditi u sportu. Osiguranje ovog uvjeta zahtijeva izdvajanje velikih materijalnih sredstava koja, po pravilu, ne mogu osigurati sami korisnici (sportski klubovi, organizacije, pojedinci). Uzme li se u obzir neophodnost sportskih objekata, kao i njihova deficitarnost, jasno je da rješavanje ovog infrastrukturnog problema traži velika proračunska izdvajanja. Suočen s takvom situacijom,

Sektor za mladež i sport, a kasnije Pokrajinsko tajništvo za sport i mladež, pokrenuo je niz mehanizama da bi se ovakva situacija prevladala. Prvo je trebalo uraditi analizu stanja i opremljenosti sportskih objekata pri odgojno-obrazovnim ustanovama u AP Vojvodini, što je i urađeno u ožujku 2003. godine. Sportski objekti u koje spadaju i sportske dvorane pri odgojno-obrazovnim ustanovama zatečeni su u lošem stanju. Zbog višegodišnjeg izostanka ulaganja i neodržavanja, kako objekata tako i sportske opreme i rekvizita, većina sportskih objekata izgubila je svoju osnovnu funkciju. Pokrajinsko tajništvo za sport i mladež 2006. godine započnje projekt Staze zdravlja u okviru kojeg je u zajedničkoj suradnji s lokalnim samoupravama sanirano, adaptirano, opremljeno ili izgrađeno preko 700 sportskih objekata i terena (teniski tereni, mini pič tereni, multifunkcionalni tereni, trim staze, teretane) širom AP Vojvodine i uloženo je do 2011. godine preko 600 milijuna dinara iz vlastitih sredstava. Od 2010. godine u cilju unapređenja infrastrukture započeo je projekt Unaprijedimo sport u Vojvodini u kojem se stručni tim tajništva prilikom posjeta općinama i gradovima Vojvodine u izravnoj komunikaciji s predstavnicima kako lokalnih samouprava tako i sportskih organizacija upoznaje sa stanjem infrastrukture i opremljenosti sportskih objekata u općinama i gradovima Vojvodine. Od 2011. godine Pokrajinsko tajništvo za sport i mladež i općine i gradovi Vojvodine pokreću zajedničku akciju u sklopu unapređenja sporta u Vojvodini, pod nazivom Prioritetni korisnici s ciljem da se izravno poboljša infrastruktura u lokalima sa zajedničkim ulaganjem, a naglasak je dan sportskim objektima

pri odgojno-obrazovnim ustanovama. Zajedničkim sredstvima za ovu je namjenu izdvojeno preko 20 milijuna dinara.«

ŠKOLSKI SPORT, KUP TOLERANCIJE

»Sport u školama od velike je važnosti za ukupan sustav sporta u AP Vojvodini. Veoma veliki broj učenika sudjeluje u natjecanjima koja se organiziraju pod ingerencijom Ministarstva prosvjete Republike Srbije. U prošloj godini nakon dugo vremena uspjeli smo u saradnji sa Savezom za školski sport i olimpijski odgoj Vojvodine održati prvenstva Vojvodine u četirima ekipnim sportovima, a proglasili smo i najbolje sportaše Vojvodine iz pojedinačnih sportova. To je prvi korak prema ponovnom uspostavljanju školske olimpijade Vojvodine, koja je imala značajan utjecaj na vojvođanski sport prije 20 godina. Kup tolerancije se održava neprekidno od 2005. s ciljem razvijanja i afirmacije multikulturalnosti i tolerancije u našoj multietničkoj Vojvodini. Ove se godine održava po 7. put. Natjecanje se održava u organizaciji Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, znanost i nacionalne zajednice, a uz potporu našeg tajništva, Saveza za školski sport i olimpijski odgoj Vojvodine, kao i svih lokalnih samouprava u AP Vojvodini. Natjecanje se održava u sportskim igrama, a sudjeluju učenici osnovnih i srednjih škola iz svih sredina AP Vojvodine. Sportski ogledi se održavaju u dva kruga, prvi dio su kvalifikacije, a drugi su finalna natjecanja. Do sada su finala održana u Subotici i Zrenjaninu, a ove bi godine po prvi put domaćin trebala biti Srijemska Mitrovica u listopadu i studenom«, objašnjava Modest Dulić.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Prvi bod Sončana

SONTA – Tek u 7. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši sončanskog Dinama uspjeli su na svojem terenu osvojiti prvi bod u ovom prvenstvu. Nakon munjevitve akcije plavih posljednjem igraču Rusina nije preostalo ništa drugo, nego da u svojem kaznenom prostoru u snažnom naletu obori Vukovića, za kazneni udarac i žuti karton. Penal je rutinski realizirao kapetan Željko Tadijan, pa se na odmor otišlo s prednošću Dinama od 1 – 0. Otvoreno se igralo i u drugom poluvremenu. Dinamovci su svoje prilike propustili, a u jednom brzom kontrapodu gosti su poravnali u 73 minuti. Do kraja nije bilo promjena, a po igri na terenu rezultat od 1 – 1 je i najpravedniji.

I. A.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA – II. RAZRED

Pobjeda Sloge

PLAVNA – U petom kolu prvenstva Sloge je zabilježila značajnu pobjedu na domaćem terenu protiv ekipe Naše zvezde iz Silbaša, rezultatom od 4-1. To je prva pobjeda Sloge u ovoj sezoni i vjerojatno nagovještava prestanak krize u kojoj se ova ekipa nalazi već dulje vrijeme. Bila je to borbena utakmica u kojoj je Sloge nadigrala goste iz Silbaša, a da je igrala ofenzivnije mogla je nanijeti još teži poraz indisponiranoj Našoj zvezdi. Prvi zgoditak postigao je Gajić u tridesetoj minuti utakmice, koji je u solo prodoru prevario nekoliko protivničkih igrača i efektno svladao nemoćnog vratara. Dvije minute nakog prvog zgoditka, Probojčević postiže i drugi pogodak te prvo poluvrijeme završava rezultatom 2 – 0 za Slogu. Početkom drugog dijela utakmice Stojanović postiže i treći gol za domaćine, ali odmah potom, posve slučajno, gosti smanjuju vodstvo Sloge na 3-1. Sloge je do završetka utakmice imala još nekoliko izglednih šansi, i pravo je čudo da napadači nisu uspjeli postići još nekoliko zgoditaka. Ipak, Grublješić, koji je zamijenio umornog Nonkovića, postiže u 88 minuti i četvrti pogodak za Plavanjce, tako da je konačan rezultat vrlo dobre utakmice između Sloge i Naše zvezde okončan rezultatom 4 – 1 za Slogu.

Z. P.

POGLED S TRIBINA

Grčka

Danas nogometna reprezentacija Hrvatske igra odlučujući susret za plasman na Europsko prvenstvo iduće godine u Poljskoj i Ukrajini. Pretposljednji kvalifikacijski ogled skupine F u Pireju (predgrađe Atene) donosi sudar dvije prvoplasirane momčadi u kojemu »Vatreni« sami odlučuju o svojoj sudbini. Pobjede li, Euro je osiguran i prije posljednjeg kola, ostanu li neporaženi, u domaćem susretu s Latvijom ponovno će sami odlučivati o izravnom plasmanu, dok bi u slučaju poraza mnogo toga ovisilo o gostovanju Grka u Gruziji. Zato bi jedan od dva prvonavedena scenarija bio najbolji za Slavena Bilića



i njegovu momčad, osobito onaj u kojemu bi se već večeras otvarao »poljsko-ukrajinski pjenušac«. A za njega bi trebalo odigrati zasigurno najboljih devedeset minuta u ovim kvalifikacijama, devedeset minuta u kojima moraju raditi sve linije i svi igrati svoj najbolji nogomet. Hrvatska zauzima deveto mjesto na FIFA-inoj ljestvici najboljih svjetskih reprezentacija (ispred Argentine), ima nogometaše koji igraju u jakim europskim ligama predvođene Lukom Modrićem, glavnom zvijezdom protekloga i budućeg prijelaznog roka u Engleskoj. Nesretan gostujući poraz protiv Gruzije i nešto slabije igre u domaćim utakmicama protiv istog protivnika i Izraela, kada su se pobjede »čupale« u samo nekoliko minuta dobre igre, dobra su pouka pred današnji susret, ali i izvanredna prilika da se u najvažnijoj utakmici ove kvalifikacijske generacije pokaže neosporna kvaliteta koju ovaj sastav Hrvatske ima. Kvalitetu koja će trebati sačuvati Pletikosina vrata (ukoliko bude branio) ili kvalitetu koja će zabiti gol više u Grčka vrata. Bude li tako, večeras se Poljska i Ukrajina mogu vidjeti iz Pireja.

D. P.

NOGOMET

Kiks Hajduka

Viceprvak Hajduk nije uspio na gostovanju svladati momčad Karlovca (1-1) i novim rezultatskim kiksom omogućio vodećem Dinamu čak sedam bodova prednosti nakon 10 odigranih prvenstvenih kola. Lider prvenstva je, istina uz dosta muke, u Maksimiru svladao Šibenik (2-1) i nastavio seriju nepobjedivosti u novom prvenstvu 1. HNL.

Ostali rezultati 10. kola: Slaven – Varaždin 1:0, Split – Zadar 3:1, Cibalia – Lokomotiva 1:0, Osijek – Lučko 2:2, Inter – Istra 1961 1:1, Zagreb – Rijeka 2:1

Tablica: Dinamo 28, Hajduk, Split 21, Osijek 18, Inter, Slaven 17, Zagreb 16, Rijeka, Zadar, Cibalia 13, Lokomotiva, Istra 1961 11, Karlovac 8, Lučko, Šibenik 6, Varaždin 1

KOŠARKA

Cibona nije uspjela

Porazom protiv Lietuvos Ritas (88-71) u polufinalnom duelu kvalifikacijskog turnira, košarkaši Cibone nisu uspjeli izboriti plasman u Euroligu i morat će se zadovoljiti nastupom u Eurokupu.

Plasman u Euroligu izborio je turski Galatasaray koji je u finalnom susretu bio bolji od Litavaca (71-63).

RUKOMET

Pobjeda na otvaranju

Hrvatski prvak Zagreb HCO otvorio je pobjedom protiv švedske momčadi IK Savenhof (30-26) nastup u skupini A ovogodišnje Lige prvaka. U sljedećem kolu Zagrepčani u petak, 8. listopada, na svom parketu dočekuju momčad Bosne iz Sarajeva.



TENIS

Bez većih promjena

Trio najboljih hrvatskih tenisača i dalje drži uglavnom iste pozicije, Marin Čilić je najbolje plasiran na 27. mjestu ATP ranking ljestvice, Ivan Ljubičić je 31., dok je Ivan Dodig na 33. mjestu. Ivo Karlović, koji je nedavno postao ponosni otac male curice Jade Valentine, nalazi se na 93. poziciji, pa tako Hrvatska i dalje ima četiri tenisača među najboljih svjetskih 100.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Prodajem jednosoban stan na Proizivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaoonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Uveljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem u Subotici kuću 74 m², na odličnoj lokaciji na asfaltiranoj ulici blizu Tesline pijace, dva supermarketa, dvije autobuske linije, vrtića, škole. Dvorište je 400 m², legalizirana, može kreditom banke. Tel.: 063/8016556

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za bruća, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794

Izdajem jednosobni namješten stan u naselju Tokio za studente ili učenike. Tel.: 024/538-143 ili mob.: 062/538-109.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257

Prodaju se razna bunjevačka ruva, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marame, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Proizivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Kupujem: plinske boce za kućanstvo, plaćam 1000 dinara i kupujem traktor IMT ili Rakovica tanjuraču, plug IMT 755, plug IMT 1 – brazda, tarup, rotofritezu, motokultivator, krunjač bubnjar elevator i ostalo. Tel.:063-8131246.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo



Preplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

TAMBURAŠKI SASTAV HKUPD-A »MATOŠ« U PLAVNI: OD KRIZE DO POBOLJŠANJA RADA

Prva tambura u vlasništvu udruge

Za »Matoševe« tamburaše ima dosta posla, a dobra je vijest da je udruga na tragu originalnih notnih rukopisa dr. Josipa Andrića, koje je ovaj zaslužni muzikolog zapisao u Plavni 1951. i 1952. godine, na osnovi kazivanja i pjevanja starih pjevača iz Plavne, Bođana i okolnih mjesta

Kada se ovoga ljeta broj »Matoševih« tamburaša toliko smanjio da je postao upitan njegov daljnji rad, odjednom je, stjecajem okolnosti, problem na najbolji način razriješen. U ovoj udruzi odlučio se angažirati nekadašnji gitarist i jedan od osnivača VIS »Akordi« u Plavni (1965. godine) *Josip Andrić*, kojega u Plavni više poznaju po nadimku Mirko. Njemu zasigurno neće biti teško prijeći s gitare na kontru, odnosno bugariju, jer su ta dva instrumenta srodna, a nekadašnji roker spreman je obući šokačko ruho i svirati glazbu koja mu je također još od djetinjstva bliska. On je već jednom prigodom pomogao svojim sviranjem plavanjskim tamburašima, a sada je postao stalnim članom HKUPD-a »Matoš«, čije će ime i prezime mnoge asociirati na lik i djelo velikana kojega ova udruga njeguje.

Ova radosna vijest potaknula je vodstvo udruge, koje je, sukladno financijskom planu za ovu godinu, odmah donijelo odluku o kupnji jedne tambure, a slučaj je htio da to bude kontra. Budući da djeluje u malom mjestu koje gotovo nestaje, ovo je za mladu hrvatsku udruhu pravi događaj, te smo u tom povodu razgovarali s njenom predsjednicom *Katom Pelajić*.

SVAKE GODINE MAKAR JEDNA NOVA TAMBURA

»Naše je društvo osnovano 17. siječnja 2008. i, pokraj svojih skromnih potencijala, postalo je već prepoznatljivo u hrvatskoj zajednici i općini Bač«, kaže *Kata Pelajić*. »Misija naše udruge nije samo, kao što su to



Josip Klinovski, Kata Pelajić i Josip Andrić

neki u početku mislili, očuvanje i obnova folklorne tradicije, nego djelovanje u svim sferama kulture Hrvata na ovom prostoru. Naš folklorni odjel ne može funkcionirati bez instrumentalne pratnje, a to je u ovom slučaju tamburaški sastav s kojim smo do sada imali i najviše problema u radu. Prije svega, to je pomanjkanje aktivnih tamburaša i još uvijek teško ostvarive praktične suradnje s tamburašima iz susjednih udruga. S druge strane, do sada još po nijednom projektu nismo dobili sredstva za kupnju tamburaških instrumenata, bez kojih ne možemo organizirati izučavanje ovoga instrumenta i privući mlade u naše društvo. Ove smo godine odlučili racionalnim trošenjem skromnih sredstva koje dobivamo, svake godine kupiti makar jednu tamburu i tako sačuvati minimalni tamburaški sastav. To smo upravo

Na tragu originalnih notnih rukopisa dr. Andrića

Govoreći o budućim aktivnostima tamburaškog i folklornog odjela, predsjednica udruge naglašava kako se folklorasi HKUPD-a »Matoš« svake godine plasiraju na Pokrajinsku smotru folkloru u Vrbasu. Djeca su ove godine prvi put nastupiti i na folklornoj manifestaciji »Mladost pleše« u Maloj Bosni.

Za »Matoševe« tamburaše ima dosta posla, a dobra je vijest da je udruga na tragu originalnih notnih rukopisa dr. Josipa Andrića, koje je ovaj zaslužni muzikolog zapisao u Plavni 1951. i 1952. godine, na osnovi kazivanja i pjevanja starih pjevača iz Plavne, Bođana i okolnih mjesta. To bi moglo biti značajno otkriće i napredak, od kojega bi mogla imati koristi ne samo mjesna kulturna udruga Matoš i njezini tamburaši, nego cijela hrvatska zajednica u Vojvodini.

ovih dana učinili, jer nam se pridružio pouzdan i notalno opismenjen gitarist i tamburaš, i tako smo riješili problem kontraša. Tambura koju smo nabavili bila je instrument poznatog pokojnog plavanjskog tamburaša *Karla Vadine*, a izrađena

je polovicom prošlog stoljeća u radionici tambura Kovač u Subotici. Uz to, jedan naš član uz stručnu pomoć osposobljava se na bas primu i nadamo se da će uskoro početi svirati s ostalim tamburašima.«

Zvonimir Pelajić

MOJ KUĆNI LJUBIMAC:

Kića



Već više od mjesec dana mali, bucmasti veseljak *Josip Trenčin* iz Sonte, poput svih velikih dječaka iz susjedstva ide u školu. Polaznik je I. razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić«. Od kako je prohodao, njegovi najdraži prijatelji u igri bile su mu životinje. »Ja oduvijek volim sve životinje. Tu ljubav, osobito prema pticama, vrlo mi je rano usadio stric *Dragan*. On je dugo uzgajao golubove i grlice, pa je u dvorištu uredio i kutak s velikim volijerima za ptice. No, nažalost, polaskom u školu stigle su i nove obveze, pa mi više ne ostaje baš puno vre-

mena za njih. No, kako ne mogu bez druženja s pticama, našli smo rješenje. Ja vrijedno učim i radim domaće zadaće, a mama i tata mi dopuštaju da se u sobi družim s mojim velikim prijateljem papagajom Kićom«, kaže Josip. U kutu njegove sobe smještena je prostrana krletka, čija su vratašca, u vrijeme kad je Josip u sobi, najčešće otvorena. Ovo je nastamba papagaja iz roda Nimfi, zvanoga Kića. Nimfa (*Nymphicus hollandicus*) je najmanji pripadnik porodice kakadua. Zbog lakog održavanja cijenjena je kao kućni ljubimac u cijelom svijetu. Prepoznatljiva je po žutom, bijelom, ili sivom licu, s narančastim krugom na području gdje su uši, te po čubi, koja pokazuje raspoloženje jedinke. Uspravna je ukoliko je nimfa uzbuđena ili uplašena, lagano nakrivljena kada je opuštena, a spuštenu blizu glave kada je agresivna ili se sprema za obranu. Također je spuštenu ali viri prema van kada nimfa pokušava izgledati primamljivo. Nimfe se uglavnom smatraju dobrim kućnim ljubimcima zbog lijepog ponašanja. Kao i kod većine drugih kućnih ljubimaca, način na koji su ptice odgajane i održavane ima efekta na ponašanje u odrasloj dobi. Neke ptice su veoma društvene, dok druge mogu biti plahe i povlačiti se u kut kaveza kada im se približi nepoznata osoba. Vjerojatno uznemiren mojim prisustvom, Kića je uletio u krletku i svoje nezadovoljstvo iskazivao malim povlačenjem u najudaljeniji kut. No, ne zadugo. Ljubopitljivost je prevladala i malo-pomalo, Kića nam se pridružio, pa se brzo našao i na ramenu svojeg prijatelja Josipa. »Kića je prema svakom koga prvi put vidi u početku prilično nepovjerljiv, no, to ga prođe za pet minuta, pa se uključuje u društvo. Tata i mama kažu da je on lijepo odgojen i da se poput njega i mi moramo družiti sa svakim tko nam dođe u kuću. Kad radim domaću zadaću, Kića mi se smjesti na rame i samo ljubopitljivo promatra kako pišem, tako da mi baš nimalo ne smeta«, završava priču Josip, pozirajući za ovaj fotos skupa sa svojim prijateljem Kićom.

Ivan Andrašić

7. listopada 2011.

Indijansko ljeto

Topla jesen često se zna nazivati indijanskim ljetom. Zbilja je toplo, čak i pretoplo za ovaj dio godine. To je doista lijepo, samo da zima ne bude preoštra, pa da kao Indijanci budemo morali sakupljati drva za grijanje. Jer ako računi za grijanje budu preveliki »radit će« domaća radinost.



POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Teška škola!

Elly Bašić

Koje je godine i gdje rođena hrvatska glazbena pedagoginja i pijanistica Elly Bašić?
Kako glasi njezino puno ime?
Na kojoj je glazbenoj ustanovi diplomirala?
Kako se zove ekperimentalna glazbena škola na kojoj je pradavala glasovir?
Po čemu je bila prva u glazbenom svijetu?
Kako glasi naziv njezinog glazbenog udžbenika?
Kada je i gdje umrla Elly Bašić?

Rodena je u Zagrebu 3. rujna 1908. godine.
Gabriela Lerch Bašić.
Na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.
Beethoven.
Artiklaciiji znanstvene kategorije glasanja, uspavanki, brojalice, igara
i sl.
»Sedam nota sto divota«.
Umrla je 25. veljače 1998. godine u Zagrebu.

Kaže škrti otac sinu:

- Ako budeš dobar vodit ću te u slastičarnu da vidiš kako druga djeca ližu sladoled.

Dolazi škrtac doma i obraća se djeci:

- Recite dragička!
- Dragička - radosno povikaše u glas djeca.
- Skoro sam vam danas kupio patike!

Srela se dva robota na ulici, pa jedan veli:

- Je li istina da ti se roditelji rastavljaju?

Razgovaraju dvije bakterije:

- Što je s tobom. Izgledaš loše kao da si zakačila neki antibiotik.

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET



KAKO ODOLJETI?



24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

Advertisement for JKP Vodovod i Kanalizacija Subotica. The background is dark blue with a stylized water drop logo in the center. Below the logo is a silver water dispenser with a cup of water being poured. To the right of the logo, the text 'JÖVÖ' is written in a stylized font, followed by 'VODA' in large, bold letters, and 'POWER' in smaller letters. Below 'VODA' is 'ENERGIA' in smaller letters, followed by 'WATER' in large, bold letters. Below 'WATER' is 'BUDUĆNOST' in smaller letters, followed by 'VÍZ' in large, bold letters, and 'FUTURE' in smaller letters. Below 'VÍZ' is 'ENERGIJA' in smaller letters. At the bottom right, the text 'JKP Vodovod i Kanalizacija Subotica' is written in white.



VIKEND AKCIJA 07.10-10.10.2011.

Roštilj kobasica VP 1kg



~~235.90din~~
199.90din

Slanina hamburška 1kg



~~369.90din~~
309.90din

Mlijeko Zdravo 2,8 % mliječne masti 1L, 3L + 0.5L GRATIS



248.70din
1 litra 71,06 din

Tikva 1kg



~~28.90din~~
23.90din

Pirinač 1kg



~~84.90din~~
74.90din

Kulinat 250g



~~64.50din~~
51.50din
1 kg 206,00 din

Čokolade Diamond više vrsta



~~107.90din~~
87.50din

Voda Heba gazirana 2L



~~31.90din~~
27.90din
1 litra 13,95 din

Deterdžent za rublje Merix dječji sapun 3kg



~~409.90din~~
334.90din
1 kg 111,63 din



HR IZJASNI SE! RABRO!

POPIS STANOVNIŠTVA U SRBIJI
1.-15. LISTOPADA 2011.

HRVAT(ICA)
PO NACIONALNOSTI,
HRVATSKI
JE MATERINSKI JEZIK,
KATOLIK
PO VJEROISPOVIJESTI.

